

HRVATSKARIJEČ

SUBOTICA, 10. VELJAČE 2006. - CIJENA 35 DINARA - BROJ 156

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003. ISSN 1451-4257 COBISS SR-ID 109442828

INTERVJU

RUŽA DULIĆ

**Sve što vrijedi
već će biti
rasprodano**

HRVATI ZASLUŽUJU KUĆU BANA JELAČIĆA

**LJUBIČIĆ
NASTAVIO
HRVATSKI
POBJEDNIČKI
NIZ**

**NOVE PRIJETNJE SMRĆU
UPOSLENICIMA
NIU "HRVATSKA RIJEČ"**

Kako se snima "Zabranjena ljubav"

VOJISLAV
SEKELJ

U
IZMUČENIM
RIJEČIMA

Hrvatska riječ

DRAŽEN
PRČIĆ

WILD
CARD

Hrvatska riječ

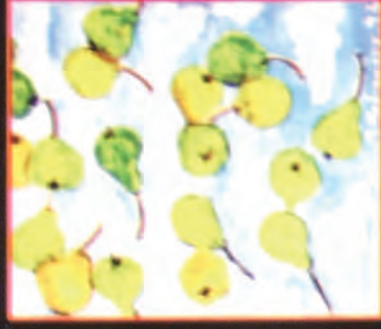
PETKO VOJNIĆ
PURČAR

KULT
KORNJAČE

Hrvatska riječ

JASNA
MELVINGER

VAGA
Š
ANĐELIMA

Hrvatska riječ

VOJISLAV
SEKELJ

U
IZMUČENIM
RIJEČIMA

Hrvatska riječ

DRAŽEN
PRČIĆ

WILD
CARD

Hrvatska riječ

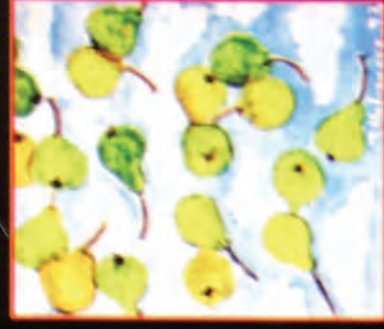
PETKO VOJNIĆ
PURČAR

KULT
KORNJAČE

Hrvatska riječ

JASNA
MELVINGER

VAGA
Š
ANĐELIMA

Hrvatska riječ

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg Cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Lazar Baraković (predsjednik), Dušica Dulić,
Zdenko Đaković, dr. Marija P. Matarić,
Pavle Pejčić, Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan**DIREKTOR I****V. D. ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonimir Perušić

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:Ivan Andrašić (Podunavlje),
Davor Bašić Palković (kultura),
Dušica Dulić (politika),
Jasminka Dulić (politika),
Dražen Prčić (sport i zabava),
Zdenko Samaržija (povijest),
Zvonko Sarić (kultura),
Nada Sudarević (fotografije),
Željka Vukov (društvo),**TEHNIČKI UREDNIK:**Thomas Šujić
Jelena Ademi (tehnički prijelom)**ADMINISTRACIJA:**Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**KOREKTOR:** Mirko Kopunović**TELEFON:** ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.co.yu**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Dnevnik« Holding, Novi Sad,
»Dnevnik« ŠtamparijaList je registriran kod Tajništva za informiranje
Skupštine AP Vojvodine pod rednim brojem 73.
List je oporezovan PDV-om od 8 posto, po
Službenom glasniku broj 140 od 1. siječnja 2005.

Ispuhani optimizam

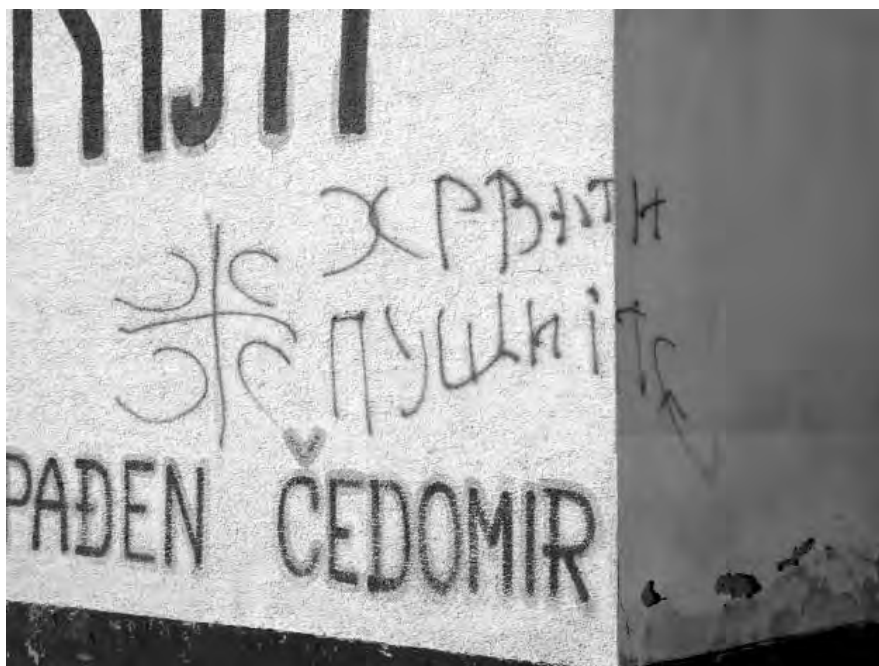
Taman kad su dužnosnici hrvatske zajednice počeli javno govoriti kako se manjinska situacija u Srbiji stabilizirala i kako je međunarodnih incidenata osjetno manje, te da protuhrvatskih već dulje vremena nije bilo, vrag se sjetio da bi opet mogao zaviriti u našu avliju. Vijest o anonimnim telefonskim prijetnjama djelatnicima »Hrvatske riječi«, ali i grafiti mržnje na zidovima Doma kulture, jednog kafića i jednog poduzeća u Tavankutu, brzo su ispuhali balon optimizma koji se izgleda ipak nerealno i prebrzo napuhavao. Naravno da sada ne treba od muhe praviti slova, ali ne vrijedi niti čekati da muhi odjednom počne rasti surla.

Obistinjuje se ono na što su mnogi još davno upozoravali – nekažnjeno djelo ohrabruje počinitelja i nagoni ga na još i još. Osjećaj moći, koji svakom huliganu i pijanoj spodobu ulijeva saznanje da za počinjenu prljavštinu neće odgovarati, ponovno se probudio u glavama primitivaca i prijeti povratkom na nedavno vrijeme kad se o ovim stvarima ne baš ugodno govorilo u Bruxellesu i drugim europskim centrima.

Zabrinjavajuća vijest stigla je i iz Zagreba, samo dan i pol nakon posljednjeg protesta i prijeteceg bombaškog telefonskog poziva novinarima i uposlenicima »Hrvatske riječi«. Jesu li razbijeni prozori na zgradi Srpskog kulturnog društva »Prosvjeta« u glavnom gradu Hrvatske neka vrsta bizarnog odgovora na provokaciju iz Subotice, ili samo izolirani eksces tamošnjih luđaka? Iskreno se nadamo da su i jedan i drugi i treći događaj samo osobna iskaznica neiživljenih i nedoživljenih probisvijeta koje su odgajali isti takvi roditelji. U protivnom, spirala bi mogla učiniti svoje, postupno ubrzavajući i uvlačeći u vrtlog sve veći dio polako oporavljanog, ali još uvijek nedovoljno izliječenog društva.

Država, koja doista čini puno kako bi raskrčila gusto šipražje na kozjim stazama do Europe, svakako neće dozvoliti da ta spirala uzme maha, jer to više nije isplativo. Priпадnici manjina puno su puta do sada pokazali da svojom organiziranošću i primjerenom lojalnošću mogu pomoći državi da njena slika u svijetu bude bolja, no i država mora uraditi svoje. Samo su dvosmjerne akcije učinkovite, jednosmjerne obično ne vode nikud.

Z. P.

Loša poruka svima koji žele izgraditi
bolje i korisnije društvo

ČETVRTAK, 2. 2.

Pritisak

Potpredsjednik Vlade Srbije Miroljub Labus izjavio je u Bruxellesu da neke članice EU vrše pritisak za prekid pregovora sa SiCG. On je objasnio da se pritisak radi na Europsku komisiju zbog odsustva pune suradnje Beograda sa Haagom.

Otpremnine

Oko 2.000 ljudi u Vojvodini koji su dragovoljno napustili radna mjesta u zdravstvu, duže od mjesec dana čeka na isplatu otpremnina. Neki od njih, koji su već početkom prosinca prošle godine otišli u mirovinu, u strahu da im otpremnina neće ni biti isplaćena, vratili su se na posao. Pokrajinski tajnik za zdravstvo i socijalnu politiku Miloš Lučić izjavio je da su nadležni u Vojvodini poslali sve materijale u republičko Ministarstvo zdravlja i financija u predviđenom roku.

Republički ministar zdravlja Tomica Milosavljević kaže da su za kašnjenje otpremnina u Vojvodini, krivi oni sami, »Zbog lošeg tumačenja i trapavosti u provođenju«.

Inače, otpremnine je do sad dobilo 7.140 zdravstvenih radnika, dok na isplatu čeka oko 2.000 u Vojvodini i 600 u centralnoj Srbiji.

Zračna luka

Vlada Srbije odobrila je Javnom poduzeću Aerodrom »Beograd« da promijeni ime u Aerodrom »Nikola Tesla«.

Udžbenik

Pokrajinski tajnik za obrazovanje Zoltán Bunyik zahtijeva povlačenje jednog udžbenika na mađarskom jeziku zbog sporne naslovne strane. On je zatražio od Ministarstva prosvjete Srbije da iz distribucije budu povučene Zbirke zadataka s pitanjima i rješenjima iz mađarskog jezika, zbog neprimjerenih sadržaja. Ministarstvo prosvjete je naknadno i povuklo spornu zbirku zadataka iz mađarskog jezika.

Na naslovnoj strani spomenute zbirke na mađarskom jeziku nalazile su se poruke koje u prijevodu glase: »Mogao bi da odeš« i »Potonut ćete«.

»Smatramo da ovako gruba greška ne može biti slučajna i zahtijevamo od Ministarstva prosvjete da utvrdi tko je odgovoran za ovo i da povuče zbirku zadataka iz distribucije«, kazao je Bunyik.

Pravosuđe

Ministar pravosuđa Srbije Zoran Stojković i vojvođanski tajnik za propise, upravu i nacionalne manjine Tamás Korhecz razgovarali su o sudjelovanju predstavnika manjina u pravosuđu Srbije. Korhecz je poslije sastanka ocijenio kako Ministarstvo pravosuđa ozbiljno shvaća ovaj problem i da će se u tom smjeru poduzeti konkretni koraci: »Razmotrit ćemo nove sistematizacije da one omogućuju ostvarivanje službene uporabu jezika pripadnicima nacionalnih manjina, a isto tako i kod kadrovske politike, kod imenovanja na pravosudne dužnosti odgovoreno je da ćemo uzeti u obzir i nacionalnu strukturu na teritoriju ili na području suda gdje se sudac imenuje.« Ministar Stojković i tajnik Korhecz sastat će se ponovno u iduća dva tjedna u Novom Sadu, kako bi provjerili što je od dogovorenog i realizirano.

PETAK, 3. 2.

Odbila

Ružica Đinđić nije prihvatila kandidaturu za potpredsjednika Demokratske stranke, iako je izbor predložilo 70 općinskih odbora. Ona je svoje odbijanje objasnila obiteljskim obvezama.

Brodolom

U brodolomu egipatskog feribota u Crvenom moru poginulo je oko 1000 osoba, a spasilačke ekipe su spasile oko 300.

Prosvjed

Više od 1.000 Albanaca prosvjedovalo je u Washingtonu za vrijeme Molitvenog doručka protiv Vlade Crne Gore. Albanci, koje je predvodio bivši američki kongresmen i vođa Američko-albanske lige Jozef Diogardi, tvrde da Vlada Crne Gore nije osigurala dovoljna prava njihovoj manjinskoj zajednici.

SUBOTA, 4. 2.

Uvjeti

Idući tjedni mogu biti odlučujući za nastavak pregovora SiCG s EU o pridruženju i stabilizaciji. Šef pregovaračkog izaslanstva delegacije Srbije Miroljub Labus kaže da će, iako su tehnički detalji pregovora ocijenjeni kao odlični, presudnu ulogu imati politički uvjeti.

Godišnjica

Točno prije tri godine usvajanjem Ustavne povelje i zakona o njenom provođenju ustanovljena je državna zajednica Srbije i Crne Gore. Pregovori su vođeni šest mjeseci, uz veliko posredovanje predstavnika Europske unije za vanjsku politiku i sigurnost Javiera Solane.

Konzervativci

Demokratska stranka Srbije i službeno je postala član Međunarodne demokratske unije. Ta organizacija okuplja više od 80 konzervativnih i demokršćanskih stranaka iz cijelog svijeta.

NEDJELJA, 5. 2.

Trudnice

Predsjednik Skupštine Vojvodine Bojan Kostreš zatražio je od Skupštine Srbije da razmatra prijedlog o isplaćivanju pune plate trudnicama. Skupština Srbije je u prosincu usvojila izmjene Zakona o zdravstvenom osiguranju, koje predviđaju da trudnice na održavanju trudnoće dobivaju 65 posto od plaće.

Ministar zdravlja Srbije Tomica Milosavljević objasnio je kako su pojedine trudnice »zlorabile« raniji zakon i da su, iako za to nisu imale medicinskih razloga, od prvog dana odlazile na održavanje trudnoće, što je veoma opteretilo zdravstveni proračun.

Karikature

Karikature proroka Muhameda, poslije oštirih reakcija islamskih dužnosnika, izazivaju sve veće prosvjede građana muslimanskih zemalja. U tijeku sukoba, u Iranu, Siriji i Libanonu načinjena je velika materijalna šteta. U Beyruthu je zapaljeno dansko veleposlanstvo, ali su danski diplomati uspjeli na vrijeme napustiti zgradu veleposlanstva. Iran je povukao svog veleposlanika iz Danske, zbog objavljivanja karikature proroka Muhameda u danskom tisku.

Muslimani smatraju uvredljivim prikazivanje proroka Muhameda, a objavljivanje tih karikatura izazvalo je bijes u muslimanskom svijetu.

Gradovi

Nakon što je 14 godina bio najskuplji grad na svijetu, Tokio to više nije, budući da je na čelnu poziciju izbio glavni grad Norveške Oslo. Tokio je sada na drugom mjestu, a treći je Reykjavik. Beograd je pri dnu, na 107. mjestu, poslije Zagreba, koji je 105. ispred većine afričkih gradova.

U vrhu liste najskupljih našli su se i Osaka, Paris, Kopenhagen, London, Zürich, Geneva i Helsinki.

PONEDJELJAK, 6. 2.

Izjava

Lider Saveza vojvođanskih Mađara József Kasza izjavio je da je lider Demokratske zajednice vojvođanskih Mađara Sándor Pál »izdajnik mađarskog naroda«, zato što u Bečeju surađuje sa Srpskom radikalnom strankom. Kasa je rekao da je DZVM istaknuo kandidata na izvanrednim izborima za predsjednika Općine Bečej samo da bi odvuкао glasove SVM-u.

U Skupštini Općine Bečej većinu ima koalicija DZVM, SRS i Socijalističke partije Srbije, a Sándor Pál je predsjednik Skupštine Općine. Sándor Pál je odgovorio: »Nama su partneri one srpske snage koje nam nametne srpsko biračko tijelo. Zato ne vidim koja je razlika između, nazovi demokratskih stranaka i SRS-a, kada su se predstavnici svih stranaka slikali s kalašnjikovima i bili na Palama da pojedu svoj dio pečenog vola, a sad nama drže moralne propovijedio tome tko je pogodan, a tko nije pogodan za suradnju.«

Suradnja

Predstavnici nacionalističke mađarske organizacije Omladinski pokret 64 županije i srpskih radikala sastali su se u Bečeju. Oni su se, prema riječima lokalnog koordinатора županije Lászla Rokusa, složili da »biti nacionalist nije isto što i biti šovinst«. »Ne radi se o dalekosežnijem političkom dogovoru s radikalima. Lijepo smo ručali skupa i složili se da smo i mi i oni nacionalisti koji vole svoj narod«, rekao je Rokus za Radio Slobodna Europa.

Dodao je da je za ručkom bilo riječi i o mogućnosti da se zajednički obilježi 550. godišnjica bitke kod Beograda, jer su tu »pod vodstvom Brankovića i Janka Sibirjanina i srpski i mađarski vojnici branili i obranili kršćansku Europu od turske najezde«.

UTORAK, 7. 2.

Pomoć

SAD planiraju da za pomoć zemljama Jugoistočne Europe u proračunskoj 2007. izdvoje oko 274 milijuna dolara. Gotovo dvije trećine te sume, oko 150 milijuna dolara, namijenjeno je Kosovu, Srbiji i Crnoj Gori. Iz pomoći za 2007. izostavljene su Hrvatska, Rumunjska i Bugarska, kao zemlje za koje je procijenjeno da su ostvarile dovoljan napredak u političkim i ekonomskim reformama.

Praznik

Dan državnosti Srbije, 15. veljače, bit će neradan dan u Srbiji. Dan državnosti obilježava se 15. veljače u znak sjećanja na dan kada je 1804. u Orašcu počela borba za oslobođenje od Turaka, a 1835. na Skupštini u Kragujevcu proglašen prvi Ustav.

Osuda

Vlada Hrvatske oštro se ogradiła od načina na koji se tjednik Nacional u najnovijem broju uključio u objavljivanje karikatura proroka Muhameda. »Bez obzira na motive uredništva, Vlada smatra da u medijima nikako ne mogu biti objavljivani prilozi koji podcjenjuju i izruguju drugu vjeru, nacionalnost, rasu ili uvjerenja. Vlada će uvijek zastupati i

boriti se za punu slobodu medija, ali ta sloboda mora uključivati odgovornost za ono što se objavljuje«, navodi se u Vladinom priopćenju.

Nacional je na naslovnoj strani prenio karikature proroka Muhameda, koje je u rujnu prošle godine prvi objavio danski dnevnik Jilands posten i tako isprovocirao oštre reakcije muslimana.

SRIJEDA, 8. 2.

Suci

Ministar financija Srbije Mladan Dinkić najavio je da će Vladi Srbije predložiti reizbor svih sudaca u Srbiji. »Svim sucima otkaz, svi na javni natječaj, pa će oni koji su valjani proći. O tome će odlučivati neko stručno tijelo. To nam je savjetovala i Europska unija, koja je navela da bez pomaka u trgovačkim sudovima nema ulaska Srbije u EU«, rekao je Dinkić za RTS.

On je ocijenio da su sudovi neovisni od politike, ali zavisni od biznismena i da je pravosudni sustav najslabija karika u društvu.

SADRŽAJ

Radni skup čelnika HNV-a s predstavnicima hrvatskih udruga iz Petrovaradina i Novog Sada

Nije lako, ali je bolje nego što je bilo..12-14

Skupština HKPD »Tomislav« iz Golubinaca

Usvojena izvješća, izabrana uprava.....15

Prvi rođendan »Šokačke grane« iz Osijeka

Šokačka se grana pruža

na sve strane.....20,21

Bunjevci protiv Bunjevaca

Optužbe za nenamjensko trošenje novca..22

Iz kuta mladih: Tanja Stantić

Učiteljski poziv zahtijeva kreativnost.....25

Dujizmi

- ✓ *Od kada političari vedre i oblače, ne slušam prognozu;*
- ✓ *Zadivi, pa vladaj!;*
- ✓ *Da me ne bi uhvatili na djelu, ne radim ništa.*

Dujo Runje

Nove prijetnje smrću uposlenicima NIU »Hrvatska riječ«

Pet poziva za zebnju i osudu

*Anonimni muškarac mlađih godina u telefonskim pozivima prijetio klanjem i grubo vrijeđao na nacionalnoj osnovi * Policija obaviještena, istraga u tijeku * Javne osude Bojana Kostreša, Nezavisnog društva novinara Vojvodine, Udruženja književnika Srbije, HNV-a, DSHV-a*

Pet anonimnih telefonskih poziva, u kojima se uposlenicima »Hrvatske riječi« prijeti smrću, te ih se grubo vrijeđa na nacionalnoj osnovi, ponovno je uznemirilo javnost, kako hrvatske zajednice, tako i šire.

Policija je odmah obaviještena o svih pet telefonskih poziva, službenice koje su pozive primile dale su izjavu, no do zaključenja lista službenih informacija o tome tko je vlasnik prijetjećeg glasa s druge strane žice – još nije bilo.

Prvi se poziv dogodio u četvrtak 2. veljače, u 10,20. Glas nepoznatog mlađeg muškarca bio je jasan: »Ustaše, sve ću vas doći poklati, marš kućko jedna.« Policija je odmah pozvana, ali je ubrzo, prije dolaska policajca, u 10,35 nepoznati muškarac ponovno pozvao: »Pomoz Bog, ustaše jedne, prestanite pisati, smradovi ustaški, marš.« Nakon što je policajac uzeo izjavu od dvije djelatnice »Hrvatske riječi«, koje su toga dana jedine bile u redakciji budući da se list četvrtkom tiska i novinari uglavnom nisu u prostorijama Ustanove, uslijedio je treći poziv, u 12,10. Sadržaj toga poziva toliko je vulgaran da nije za novine.

Deset minuta iza toga poruka je bila sljedeća: »Pošto znam da ste me snimali, sad ću vam uletiti i razbit ću vam ustaške facе.«

Nakon ovog četvrtog poziva službenice »Hrvatske riječi« zaključale su prostorije i izašle iz zgrade.

Sutradan, u petak 3. veljače, u 10,50 ponovno se telefonom javio isti muškarac i rekao: »Imate tri minute da izađete, postavljena je bomba u zgradi.« Policija je i

ovoga puta izviještena.«

Ovo nije prvi put da se uposlenicima »Hrvatske riječi« anonimno prijeti smrću. Prije dvije godine, 13. i 14. siječnja 2004. godine u pet navrata nepoznati je muškarac prijetio ubojstvom ako još jednom izađu

vatskoj riječi« oglašili su se osudama predsjednik Skupštine Vojvodine Bojan Kostreš, Nezavisno društvo novinara Vojvodine, Udruženje novinara Srbije, Hrvatsko nacionalno vijeće i Demokratski savez Hrvata u Vojvodini.

Prijetnje su se događale i ranije: zgrada Otvorenog sveučilišta u Subotici, u kojoj je sjedište NIU »Hrvatska riječ«

ove novine. Policija je obaviještena odmah, ali do dana današnjeg ni javnosti niti djelatnicima Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ«, čiji je osnivač Hrvatsko nacionalno vijeće, nisu otkriveni rezultati istrage.

Na vijest o ponovnim prijetnjama »Hr -

U noći između subote i nedjelje, 4. na 5. veljače, u Zagrebu su razbijena tri prozorska stakla na zgradi Srpskoga kulturnog društva »Prosvjeta« u Berislavićevoj ulici u Zagrebu.

H. R.

Razbijena prozorska stakla na zgradi Srpskog kulturnog društva »Prosvjeta«

Svjedočanstvo o raspoloženju u društvu

Tri prozorska stakla razbijena su na zgradi Srpskoga kulturnog društva »Prosvjeta« u Berislavićevoj ulici u Zagrebu. Policijski očevid još traje, a šteta je procijenjena na tri i pol tisuće kuna.

Sam prostor ispred zgrade pod stalnim je videonadzorom, što bi moglo pomoći u otkrivanju počinitelja toga vandalskog čina. Iz »Prosvjete« najavljuju kako bi od policije mogli zatražiti stalno dežurstvo

pred svojom zgradom.

»Službeno ćemo ići s takvim dopisom prema mjerodavnim organima, po uzoru na Židovsku općinu. Na žalost, živimo u takvom društvu i takva permanentna zaštita, usto što će nas čuvati od vandala, govori o raspoloženju u ovom društvu«, kaže glavni tajnik SKD »Prosvjeta« Rade Dragojević.

HRT

Priopćenje Hrvatskog nacionalnog vijeća

Osuda sramnih incidenata

Hrvatsko nacionalno vijeće najoštrije osuđuje prijetnje upućene uposlenicima »Hrvatske riječi« i zahtijeva od nadležnih organa odgovor na pitanje – tko to čini i iz kojih razloga. HNV također poziva državna tijela da novinarima »Hrvatske riječi« i svim građanima Srbije osiguraju uvjete za normalan rad i život, kako bismo jednom zauvijek raščistili s porukama za koje smo mislili da pripadaju prošlosti.

Hrvatsko nacionalno vijeće, koje je osni-

vač Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ«, daje punu potporu novinarima, uposlenicima i rukovodstvu ove institucije, s čvrstim uvjerenjem da su rad i angažman redakcije isključivo u funkciji objektivnog informiranja, zaštite nacionalnog identiteta Hrvata u Srbiji i razvoja odnosa tolerancije među ljudima i narodima, te da uposlenici ničim nisu prouzrokovali ovakve napade.

Hrvatsko nacionalno vijeće s jednakim gnušanjem osuđuje napad na prostorije

Srpskog kulturnog društva »Prosvjeta« u Zagrebu, gdje su nepoznati vandali razbili prozorska stakla na zgradi. Ne želeći dovesti u svezu ova dva sramna događaja, HNV upozorava da incident rađa incident, a mržnja mržnju, te još jednom poziva nadležne organe u obje zemlje da hitno otkriju počinitelje i primjereno ih kazne. Nikome se ne smije dozvoliti da zaustavi nastojanja vlasti u Srbiji i Hrvatskoj glede uspostave odnosa trajne suradnje i prijateljstva između dvaju naroda i dvije države. ■

Priopćenje DSHV-a

Ponovno oživljavanje starih strasti

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini smatra najnovije prijetnje redakciji »Hrvatske riječi« u Subotici ponovnim oživljavanjem starih strasti koje su se javljale početkom prošlog desetljeća na ovim prostorima i traži da se nadležni državni organi oglase u svezu s tim i da jednom već utvrde počinitelje ovih kaznenih djela.

Nadamo se da će policija konačno otkriti počinitelje, ali moramo primijetiti da u posljednjih petnaest godina nijedan počinitelj

napada prema našoj zajednici nije otkriven, odnosno policija nije izišla s tim u javnost.

Ono što zabrinjava je gotovo istovremeno pojavljivanje zbirke zadataka iz mađarskog jezika za upis u srednju školu s nacionalističkim porukama prema mađarskoj nacionalnoj manjini i tvorcima ostaju nekažnjeni, iako se ondje zna i tko su osobe odgovorne za nemio događaj, sve se okončava isprikom. ■

Priopćenje iz kabineta predsjednika Skupštine APV Bojana Kostreša

Zaštititi zaposlene u »Hrvatskoj riječi«

Predsjednik Skupštine AP Vojvodine *Bojan Kostreš* najoštrije osuđuje prijetnje upućene članovima redakcije subotičkog tjednika »Hrvatska riječ«.

»Zahtijevam od Vlade Republike Srbije i svih nadležnih institucija da poduzmu sve mjere kako bi se zaštitili novi-

nari i zaposlenici u listu »Hrvatska riječ«, kao i da se sudionici ovih ponovljenih prijetnji u najbržem roku pronađu i kazne. Ministar unutarnjih poslova *Dragan Jočić* i Vlada Srbije moraju hitno stati na put vinovnicima ovakvih izgređa i pružiti adekvatnu zaštitu ne samo novinarima ovog lista i pripad-

nicima svih nacionalnih zajednica, već i svim građanima AP Vojvodine«, izjavio je predsjednik Kostreš.

Predsjednik Skupštine AP Vojvodine podsjetio je da se pokrajinska administracija više puta obraćala tijelima Republike Srbije ističući potrebu obrazovanja posebne policijske uprave za Vojvodinu, koja bi bila efikasnija u razrješavanju ovakvih situacija. ■

Priopćenje Nezavisnog društva novinara Vojvodine

Otkriti počinitelje i kazniti ih

Nezavisno društvo novinara Vojvodine (NDNV) osudilo je anonimne prijetnje upućene redakciji subotičkog lista »Hrvatska riječ« i od nadležnih organa zatražilo da otkriju počinitelje i adekvatno ih kazne. Ta udruga je u priopćenju za javnost podsjetila da je »Hrvatska riječ« i ranije bila na meti »anonimnih prijetnji« i da nadležni nisu utvrdili tko iza njih stoji.

NDNV je također upozorio da, u isto vrijeme dok se listu jedne nacionalne manjine upućuju prijetnje i uvrede, pojedini mediji u Vojvodini otvaraju prostor za »osvjedočene neprijatelje slobode, za promociju govora mržnje, za neonaciste, klerofašiste«, pod izgovorom »slobode javne riječi«.

»Podsjećamo da je jedan od osnovnih postulata suvremene civilizacije da je sloboda pojedinca ograničena jedino slobodom drugoga. Ako netko propovijeda ideje koje ugrožavaju slobodu drugih, to nije demokracija već siguran put u linč onih koji drugačije misle«, navodi se u priopćenju NDNV-a. ■

Priopćenje Udruženja novinara Srbije

Javnost ne smije zatvarati oči pred prijetnjama

Uдруženje novinara Srbije najoštrije osuđuje višestruke anonimne telefonske prijetnje smrću i uvrede na nacionalnoj osnovi, koje su proteklog vikenda upućene redakciji »Hrvatske riječi« u Subotici, a od Ministarstva unutarnjih poslova očekuje efikasnu i uspješnu akciju koja će konačno dovesti do hvatanja ljudi koji prijetje novinarima.

UNS podsjeća da ovo nije prvi slučaj telefonskih prijetnji kolegama iz redakcije »Hrvatske riječi« i da javnost ne smije zatvarati oči ni pred jednom prijetnjom, pa makar ona bila upućena

preko telefona. UNS ističe da se prijetnje i provokacije po pravilu dešavaju u vrijeme održavanja manifestacija koje organiziraju hrvatske udruge iz Srbije kao i ovoga puta u vrijeme manifestacije »Prela«, a da vinovnici do sada nisu otkriveni i primjereno kažnjeni.

Udruženje novinara Srbije želi ohrabriti kolege iz »Hrvatske riječi«, kako bi u normalnoj atmosferi mogli obavljati svoje profesionalne obveze. ■

Loše poruke na sjeveru Bačke

Grafiti mržnje u Tavankutu

Na zidovima Doma kulture, kafića i jednog poduzeća u Tavankutu, u ponedjeljak 6. veljače osvanuli su grafiti mržnje.

Most Radija Slobodna Europa: Položaj Hrvata u Srbiji (29. siječnja 2006.)

Privikavanje na manjinski status

Petar Kuntić: »Hrvata gotovo i da nema u državnim i javnim službama, kao što su policija, pravosuđe, državna uprava, škole, pošta, carina« * **Petar Lađević:** »Postoje pojedine javne službe gdje su Hrvati zastupljeni otprilike proporcionalno onome koliki im je udio u stanovništvu, ali isto tako postoje službe, kao što je MUP, gdje je njihova zaposlenost 0,31 posto, iako čine 0,94 posto stanovništva Republike Srbije«

Omer Karabeg: Naši sugovornici su **Petar Kuntić**, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i **Petar Lađević**, tajnik Savjeta Republike Srbije za nacionalne manjine. Demokratski savez Hrvata je krajem listopada prošle godine usvojio deklaraciju u kojoj se tvrdi da je hrvatska nacionalna manjina u Srbiji u neravnopravnom položaju, ne samo u odnosu na većinski srpski narod, nego i u odnosu na ostale nacionalne manjine. Na osnovu čega to tvrdite?

Petar Kuntić: Jedan od razloga što smo u neravnopravnom položaju je to što smo najmlađa nacionalna manjina. U bivšoj državi mi smo bili konstitutivni narod, pa nismo imali manjinske institucije kao što je to bio slučaj s pripadnicima, recimo, mađarske manjine. Oni su te institucije naslijedili i u novoj državi, a mi ih nismo dobili otkada smo postali manjina. Ako na to budemo čekali još 15 ili 20 godina, upitno je koliko će Hrvata ostati na ovim prostorima. Osjetna je tendencija smanjenja hrvatskog pučanstva na prostoru Vojvodine od 1945. godine, kada ih je, po službenom popisu, bilo 8,3 posto ukupnog broja stanovništva. Po posljednjem popisu spali smo na manje od 2 posto. Po popisu iz 1991.

godine bilo nas je 121.000, sada u Srbiji živi 74.000 Hrvata. U Vojvodini je 1991. godine, čini mi se, bilo oko 78.000 Hrvata, a sada ih je oko 54.000. Dogodilo se sve to što se dogodilo, svi znamo što i kako. Osim toga, u tijeku su i procesi asimilacije, pa je i zbog toga došlo do tako drastičnog smanjenja broja Hrvata na prostoru Vojvodine. Jer nisu se svi odselili.

Petar Lađević: Dozvolite mi da, istine radi, ispravim neke podatke koje je gospodin Kuntić naveo. Prema rezultatima popisa iz 1991. godine u Srbiji i Crnoj Gori živjelo je 111.650 Hrvata, od čega je 105.406 živjelo u Srbiji, uključujući obje autonomne pokrajine, a 6.250 u Crnoj Gori. Sada u Srbiji živi 70.602 pripadnika hrvatske nacionalne manjine, a u Crnoj Gori 7.602. Znači, smanjenje je 35.000, a ne 50.000. Ja sigurno ne spadam u ljude koji bi na bilo

koji način negirali da je bilo nasilja nad Hrvatima za vrijeme prošlog rata i da je bilo prisilnih iseljavanja, ali ne možemo tvrditi da je baš sve bilo prisilno. Kad govorimo o asimilaciji, pod tim terminom se može podrazumijevati kako politička ili nasilna asimilacija, tako i prirodna asimilacija kojoj je Zapadna Evropa izložena još od buržoaskih revolucija 1848. To je nešto što se ne može izbjeći. Točno je to što gospodin Kuntić kaže da novonastale manjine nisu u istom položaju kao takozvane

Mi bismo željeli da i hrvatska manjina u Srbiji bude neposredno zastupljena u parlamentu: Petar Kuntić

stare ili tradicionalne manjine, kao što su, recimo, Mađari, Rumunji ili Rusini, koji su svoje manjinske institucije izgrađivali još od 1945. godine, dok su ih ove nove manjine počele izgrađivati tek od 2002. godine nakon donošenja Zakona o zaštiti sloboda i prava nacionalnih manjina u Republici Srbiji. U tom smislu one sigurno nisu ravnopravne, ali su ravnopravne u količini prava koja mogu konzumirati.

Omer Karabeg: Gospodine Kuntiću, hrvatska nacionalna manjina već duže vremena traži da joj se osigura zastupljenost u parlamentima Vojvodine i Srbije bez obzira na izborne rezultate, to jest da se primijeni princip takozvane pozitivne diskriminacije. Koliko bi, po Vama, Hrvati trebali imati mjesta u parlamentu Vojvodine i parlamentu Srbije?

Petar Kuntić: Mi bismo željeli da i hrvat-

ska manjina u Srbiji bude neposredno zastupljena u parlamentu, kao što je to slučaj sa srpskom u Hrvatskoj, to jest da se primijeni princip pozitivne diskriminacije. To se, uostalom, predviđa i Sporazumom o zaštiti srpske manjine u Hrvatskoj i hrvatske u Srbiji.

Petar Lađević: Nemoguće je komparirati Srbiju i Hrvatsku u tom smislu. Srbija ima 28 manjina, Hrvatska je propisala 5 manjina i njihovu zastupljenost u Saboru. A što je s onim drugima koje nisu zastupljene?

Po meni, nema pravednijeg i legitimnijeg rješenja od prirodnog praga.

Omer Karabeg: Ali ako se zadrži prirodni prag, onda Hrvati u Srbiji, s obzirom na svoju brojnost, nikada neće imati svog predstavnika u parlamentu.

Petar Lađević: Hrvata ima 70.000, od toga je punoljetnih sigurno oko 50.000. Ako tih 50.000 odluči glasovati za Hrvate, oni mogu dobiti i više od tri mandata, jer prosječna vrijednost mandata u Srbiji nikad nije prešla 13.500 glasova.

Petar Kuntić: Podaci govore da smo mi samo jednom imali svog predstavnika u srbijanskom parlamentu. To je bilo 1991. godine ka-

da je Vojvodina bila jedna izborna jedinica, i kada je u Vojvodini bilo 25-30.000 Srijemaca kojih više nema. Sada je vrlo upitno je li jedna nacionalna politička stranka Hrvata može dobiti 13.000 glasova koliko je potrebno da bi osvojila mjesto u parlamentu. To podsjeća na utrku bicikla i automobila. Međutim, veliku nadu nam daje ono što je rekao premijer *Koštunica* da on smatra da i Hrvati moraju imati jednoga predstavnika u srbijanskom parlamentu.

Petar Lađević: Premijer nije to tako rekao, nego je rekao da bi svaka manjina trebala imati svoje predstavništvo. Ali, pazite, manjinski političar mora imati legitimitet. Je li moguće da on bude u parlamentu, a da nema legitimitet unutar svoje manjine? To je ključno demokratsko pitanje.

Petar Kuntić: Po sadašnjem izbornom zakonu šansu da uđu u srbijanski parlament

imaju samo Mađari i Bošnjaci. Iako smo mi drugi po veličini u Vojvodini, mi nema-mo tu šansu.

Petar Lađević: Da, gospodine Kuntiću, ali vi ne spominjete ključno pitanje – hoće li Hrvati glasovati za Hrvate ili će, možda, glasovati za nekog drugog. U tome je cijeli problem.

Petar Kuntić: Ali na koji način da se čuje glas Hrvata u srbijanskom parlamentu?

Petar Lađević: Tako što će se njihovi predstavnici izboriti za legitimnost unutar svoje manjine. A hrvatska manjina je dovoljno velika da može izabrati svog predstavnika u parlament, uostalom kao i slovačka i još neke. Dakle, ne samo Mađari i Bošnjaci.

Omer Karabeg: Gospodine Kuntiću, Vi ste u nekoliko mahova spominjali da su pripadnici hrvatske manjine diskriminirani u zapošljavanju. U čemu se ogleda ta diskriminacija?

Petar Kuntić: Hrvata gotovo i da nema u državnim i javnim službama, kao što su policija, pravosuđe, državna uprava, škole, pošta, carina. To je naslijeđeno iz vremena *Slobodana Miloševića* kada je veliki broj Hrvata, koji je radio u tim institucijama, ostao bez posla. Pošto smo čitavo vrijeme bili u oporbi Miloševiću, bilo smo čak i u DOS-u, nadali smo se da će se dolaskom DOS-a na vlast to ispraviti. Međutim, to se slabo ispravila. Nama je to izuzetno važno, ne zato da bi se zaposlilo nekih pedesetak Hrvata, već da bi Hrvati stekli potpunu vjeru u te institucije kada vide da tu ima i njihovih.

Petar Lađević: Slažem se gotovo u svemu što je gospodin Kuntić rekao. Postoje pojedine javne službe gdje su Hrvati zastupljeni otprilike proporcionalno onome koliki im je udio u stanovništvu, ali isto tako postoje službe, kao što je MUP, gdje je njihova zaposlenost 0,31 posto, iako čine 0,94 posto stanovništva Republike Srbije.

Omer Karabeg: Je li bilo napada na Hrvate u Srbiji? Je li bilo širenja poruka mržnje?

Petar Kuntić: Bilo je nekoliko slučajeva sknavljenja katoličkih grobalja u Subotici, u Somboru i u Srijemu. Bilo je napada na rimokatoličke crkve. Dva puta je rušen spomenik Matiji Gupcu u Tavankutu, a počinitelji nikad nisu otkriveni. Na željezničkoj postaji u Vrbasu mjesecima je stajao grafit: »Smrt Hrvatima!« U Subotici još uvijek stoji natpis: »Hrvati, marš iz Srbije!« To je dio kolorita koji je naslijeđen iz prošlosti. Međutim sada, u posljednjih nekoliko mjeseci, toga više toliko nema.

Petar Lađević: Gospodin Kuntić je u pravu. To pokazuje i statistika. Pretprošle, 2004. godine, registriran je 21 fizički obračun sa većim ili manjim posljedicama, dok ih je u 2005. godini bilo pet bez ika-

kvih posljedica. U 2004. godini bilo je oštećeno šest katoličkih vjerskih objekata, dok su u prošloj godini zabilježena dva takva slučaja, u pitanju su bili grafiti. To pokazuje da je Srbija u stanju da odlučno stane na kraj svim oblicima nasilja koji imaju etničku motivaciju, ma od koga dolazili.

Hrvatska je manjina dovoljno velika da izabere svog zastupnika: Petar Lađević

Omer Karabeg: Šta mislite, ko je u boljem položaju – srpska manjina u Hrvatskoj ili hrvatska u Srbiji?

Petar Kuntić: Mi ne znamo dovoljno o njihovim problemima, kao ni oni o našim, tako da je vrlo teško usporediti tko je u boljem, a tko je u gore položaju.

Petar Lađević: Moguće je takvo pitanje načelno postaviti, ali ako se radi o temeljnim ljudskim pravima, onda je takvo pitanje pomalo provokativno. Podsjetio bih vas da su prošle godine u Hrvatskoj ubije-

li četiri pripadnika srpske nacionalnosti, među njima i jedna žena koja je zaklana žicom. Srbima se podmeću eksplozivne naprave na kućne pragove, miniraju se predstavništva srpskih političkih grupacija u Istočnoj Slavoniji, upada se u crkvene objekte. Tu su i stalna hapšenja povratnika koji se na kraju puste, jer se to radi samo zbog toga da bi se spriječio povratak. Tih problema hrvatska zajednica u Srbiji nema. Elementarna ljudska prava Srba u Hrvatskoj su još uvijek ugrožena, nekim Srbima je ugroženo pravo na život. I tu je velika razlika između Srbije i Hrvatske.

Petar Kuntić: Nismo u istim uvjetima, jer se u Hrvatskoj desilo to što se desilo, a kod nas toga nije bilo. Tamo su, ipak, bili oružani sukobi, mi ovdje nismo nikome ni prozor razbili.

Omer Karabeg: Koji je u ovom trenutku najurgentniji problem hrvatske nacionalne manjine koji bi Vlada Srbije trebala što prije riješiti?

Petar Kuntić: Naš glavni problem je integracija u politički i gospodarski život Srbije. Mi se moramo integrirati kao Hrvati, a ne, kao za vrijeme Miloševića, pod nekim izmišljenim imenima – Bunjevci, Šokci, Jugoslaveni i tako dalje. Ako se to ne uradi, otići ćemo u getoizaciju.

Omer Karabeg: Gospodine Lađeviću, je li moguće to rešiti u doglednom vremenu?

Petar Lađević: To je moguće riješiti. Nemojte da govorimo o rokovima. Integracija manjina uz puno očuvanje njihovog nacionalnog identiteta je cilj naše manjinske politike. Dakle, ne integracija kao pretapanje manjina u većinu, već integracija kao očuvanje multikulture Srbije.

Preneseno iz emisije emitirane 29. siječnja 2006.

Sveti Sava i daci-katolici

Omer Karabeg: Gospodine Kuntiću, Vi ste upozoravali da se u školama hrvatska djeca, koja su katoličke vjeroispovijesti, prisiljavaju da sudjeluju u slavljenju pravoslavnih praznika, na primjer Svetog Save. Tko ih na to prisiljava?

Petar Kuntić: Sveti Sava je školska slava, pa u tom programu sudjeluju i hrvatska i mađarska djeca. Međutim, mnogi od njih idu na katolički vjeronauk, pa tu slavu ne osjećaju kao svoju, već kao nešto nametnuto.

Petar Lađević: To je krajnje neodgovorna izjava. U vašoj deklaraciji piše da se »u državnim školama katolička djeca prisiljavaju sudjelovati, čak i aktivno, u slavljenju pravoslavnog vjerskog praznika Svetog Save 27. siječnja, tako što je ovaj proglašen državnim praznikom«. Kao prvo, to je neistina. Sveti Sava nikad nije proglašen državnim praznikom. Nije proglašen čak ni praznikom za djecu jer se proslavlja radno. Djeca na taj dan idu u školu. Nakon što smo to pročitali, razgovarali smo s *Marijom Crnković*, ravnateljicom škole »Matko Vuković« u Subotici, koja, inače, nije pravoslavne vjeroispovijesti. Ona je rekla da do sada nije imala primjedbe od učenika hrvatske nacionalnosti u vezi s tom slavom. Ona je čak rekla da učenici u principu – ne ki da, neki ne – rado sudjeluju u tim proslavama. Dan Svetog Save se u školama uopće ne slavi kao vjerski praznik, to je školski praznik.

Radni skup čelnika HNV-a s predstavnicima hrvatskih udruga iz Petrovaradina i Novog Sada

Nije lako, ali je bolje nego što je bilo

*Kad je riječ o Petrovaradinu, predsjednik HNV-a Josip Z. Pekanović je kao probleme, među ostalim, istaknuo promjenu naziva Osnovne škole »Vladimir Nazor« u »Jovan Dučić«, a također i najavu izmjene naziva pojedinih ulica * Potaknuti roditelje da djecu upisuju na nastavu na hrvatskome jeziku*

Piše: Igor Kušeta

Kakvi su planovi Hrvatskog nacionalnog vijeća i što Hrvati u Srbiji i Crnoj Gori općenito, a poglavito u Novom Sadu i Srijemu, mogu u budućnosti očekivati glede svog statusa u državi, bile su teme sastanka koji je na inicijativu potpredsjednika HNV-a Vladimira Bošnjaka održan u Petrovaradinu.

O ključnim smjerovima i zadaćama hrvatske zajednice nazočne predstavnike hrvatskih udruga iz Petrovaradina i Novog

REZULTATI I PROBLEMI: Uvodno je potpredsjednik HNV-a zadužen za Srijem Vladimir Bošnjak govorio o zadaćama, kako predstavnika HNV-a, tako i hrvatskih udruga – da očuvaju hrvatski identitet, ali i da pomognu boljem razumijevanju i daljnjem zbližavanju Hrvata s okruženjem. Također je cilj pomoći normalizaciji odnosa između Hrvatske i SiCG, posebice sada, kada su, kako je rekao, loša vremena iza nas.

uvijek i određeni problemi. U Skupštini Srbije nema niti jednog Hrvata, a u Skupštini Vojvodine je jedan zastupnik koji je bio na listi u koaliciji s Demokratskom strankom. U općinama Subotica, Sombor i Apatin, Demokratski savez Hrvata ima svoje predstavnike.

SRIJEMSKE PRILIKE I NEPRILIKE:

Kad je riječ o Petrovaradinu, Josip Z. Pekanović je kao probleme istaknuo promjenu naziva Osnovne škole »Vladimir Nazor« u »Jovan Dučić«, a također i najavu izmjene naziva pojedinih ulica. Dodao je kako je osobno poslao dopis Komisiji za promjenu naziva ulica u Petrovaradinu i predsjedniku Skupštine grada Novog Sada – da se nazivi ulica ne mijenjaju. Nakon nekoliko dana je dobio odgovor predsjednika Skupštine grada Novog Sada, da je inicijativa o promjeni naziva ulica u Petrovaradinu skinuta s dnevnog reda. Pekanović je dodao kako je na razini država Hrvatske i SiCG formiran Mješoviti odbor, čiji je cilj da svaka država štiti svoju manjinu, a zatim je rekao da su u mnogim općinama formirani savjeti za međunarodne odnose, u čiji sastav ulaze sve nacionalne zajednice čiji udio u ukupnom stanovništvu općine prelazi 1 posto. Ipak, dodao je, još uvijek ima određeni broj općina u kojima ti savjeti nisu zaživjeli, posebice u Srijemu.

Također je naglasio kako je problem što u Srijemu još uvijek nema učenika koji bi pohađali nastavu na hrvatskom jeziku. Naime, u Srijemu ne postoje uvjeti za održavanje pune nastave na hrvatskom jeziku, jer nema niti jedne općine, gdje hrvatske manjine ima 15 posto ili više, ali za to postoje uvjeti za dodatnu nastavu za neke predmete, tj. za fakultativnu nastavu u pojedinim mjestima. U provedenoj anketi među roditeljima ipak se vrlo mali broj zainteresirao da im djeca pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku. Anketa je provedena u Petrovaradinu i Slankamenu. HNV planira potaći roditelje da upisuju svoju djecu na nastavu na hrvatskom jeziku.

NASTAVA I IMOVINA: Što se tiče viso-

Čelnici HNV-a s predstavnicima HKPD »Jelačić«, HPKD »Stanislav Preprek« i Mjesne zajednice Petrovaradin

Sada izravno je, uz Bošnjaka, informirao predsjednik HNV-a Josip Z. Pekanović. Sastanak je održan u prostorijama Vikarijata srijemskog u Petrovaradinu u petak, 3. veljače. Na skupu su, osim dvojice čelnika HNV-a, bili nazočni dužnosnici Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Jelačić« iz Petrovaradina i Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Stanislav Preprek« iz Novog Sada, kao i predsjednik Mjesne zajednice Petrovaradin Petar Mudri. Domaćin sastanka bio je predsjednik HKPD »Jelačić« Petar Barbek.

Predsjednik HNV-a Josip Z. Pekanović je rekao, kako hrvatska zajednica u SiCG danas ostvaruje bolje rezultate nego u godinama potkraj prošlog stoljeća:

»Redovito izlazi tjednik 'Hrvatska riječ', već četvrta generacija učenika nastavu pohađa na hrvatskom jeziku, odnosno, izučava predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture«, naglasio je Pekanović. »Vodstvo HNV-a ima vrlo česte kontakte s predstavnicima vlasti Republike Srbije i s predsjednikom Vlade Vojislavom Kostunicom, ali s druge strane, postoje još

kog školstva, prema riječima dužnosnika HNV-a, planira se otvoriti na Učiteljskom fakultetu u Somboru odjel na hrvatskom jeziku. Tu već postoje odjeli na ostalim manjinskim jezicima. Predsjednik HNV-a Josip Z. Pekanović je istaknuo i kako svi oni kojima je oduzeta imovina poslije Drugog svjetskoga rata, uključujući tu i Crkvu,

trebaju prijaviti to nadležnim tijelima najkasnije do 6. lipnja 2006. kako bi im ona bila vraćena ili pravedno nadoknađena. Na kraju je dodao, da će HNV dati punu potporu inicijativi za formiranje Općine Petrovaradin, koja je sada u sastavu Općine Novi Sad. Nakon izlaganja Pekanovića predsjednik MZ Petrovaradin Petar Mudri

zahvalio se svim nazočnima što su sudjelovali na sastanku, te predsjedniku HNV-a predao na dar monografiju Petrovaradina. Na kraju je konstatirano da se ovakvi sastanci ubuduće češće organiziraju, jer će pridonijeti još bližoj suradnji HNV-a i hrvatskih udruga iz Srijema.

Josip Z. Pekanović, predsjednik HNV-a

Uključimo se u sve pore života

»Hrvatska zajednica bi se trebala aktivno uključiti u politički život, jer nije dovoljno ostati samo na kulturnim aktivnostima«

Razgovarala: Dragana Popov

► **Sastanak s predstavnicima HKUPD »Jelačić« iz Petrovaradina i »Stanislav Preprek« iz Novog Sada, te s Petrom Mudrim, prvim čovjekom Mjesne zajednice u Petrovaradinu, održan je na inicijativu iz HNV-a. Koji je razlog zbog kojeg je ovaj sastanak sazvan i što mu je cilj?**

Cilj i svrha ovog sastanka je da upoznam djelatnike HKUPD, ovdje u Petrovaradinu, s aktivnostima HNV-a i posebice s projektom koji je nedavno usvojilo Hrvatsko nacionalno Vijeće, u svezi preuređenja rodne kuće bana Jelačića u Hrvatski dom. Dogovorili smo se da zajednički idemo u ovu akciju i da projekt što prije realiziramo.

► **Imali smo prigodu čuti tijekom sastanka mišljenje predsjednika HKUPD »Jelačić« Petra Barbeka da su stekli dojam kako je komunikacija njihovog Društva s HNV-om jednosmjerna, od njih k Vama. Koji je razlog što ranije niste organizirali sastanak s nazočnima?**

Baš zato sam i došao, jer bih želio pospješiti komunikaciju u oba smjera, i da ona bude što intenzivnija. Osim toga, pozvao sam čelnike društava »Jelačić« i »Preprek« da posjete HNV i komunikaciju u buduću dovedemo na što bolju razinu.

► **Što konkretno očekujete da će se realizirati nakon sastanka glede svih tema o kojima ste govorili i osim dakako aktualne, rodne kuće bana Jelačića?**

Očekujem da će ove godine početi ozbiljne pripreme za upis djece u hrvatske odjele u školama, zatim očekujem da će se hrvatska zajednica u Srijemu ponovno politički organizirati i početi pripremati za buduće izbore koji nas očekuju. Hrvatska

zajednica bi se trebala aktivno uključiti u politički život, jer nije dovoljno ostati samo na kulturnim aktivnostima, već se treba uključiti i u sve ostale pore života.

► **Tijekom sastanka govorili ste, konkretno, o nekim pitanjima koja se tiču Srijema. Po Vašem mišljenju, gdje je Novi Sad u cijeloj toj priči, s obzirom da**

Sastanci imaju za cilj pospješiti komunikaciju u oba smjera: Josip Z. Pekanović

► **Osim toga, možemo li očekivati bolji tak gledajući poslovne aktivnosti hrvatske zajednice u Srijemu?**

Imamo kontakte i s Vukovarsko-srijemskom županijom i s Osječko-baranjskom i upravo se dogovaramo za posjet gospodarstvenika i s jedne i s druge strane granice, te nastojimo aktivirati gospodarske kontakte. I na tom planu očekujemo znakoviti iskorak.

se »oslanja« na Srijem, ali nije njegov dio već je u Bačkoj, ali ipak 100 kilometara udaljen od Subotice?

Novi Sad se naslanja na Petrovaradin i treba i pomoći i imati koristi u realiziranju svih spomenutih planova. Glede toga imamo obećanje predsjednika Izvršnog vijeća Vojvodine Bojana Pajtića da će cijela pokrajinska administracija dati potporu projektima koje smo započeli.

Vladimir Bošnjak, potpredsjednik HNV-a

Srijem to zaslužuje

»Poznavajući sadašnji sustav HNV-a odnosno njegovo čelništvo, znam da je naš prioritet riješenost da se s ovim planovima ustraje do kraja«

Razgovarala: Dragana Popov

►Što Hrvati u Srijemu mogu očekivati od kontakata s Hrvatskim nacionalnim vijećem?

Po mojem mišljenju, Srijem je općenito bio zapostavljen dugi niz godina, a da ne govorimo o dobu vladavine *Slobodana Miloševića*, i to u svakom smislu. Takvo stanje prouzrokovalo su objektivne okolnosti, ali neki dio se ticao i ljudi. Doista se takav položaj Srijema više nije mogao trpjeti. Mislim da Srijem, iz povijesnih i drugih razloga, zaslužuje bolji tretman, i krajnje je vrijeme da se to napokon i počne ostvarivati. I ranije su postojale inicijative u tom smjeru, glede uređenja rodne kuće bana Jelačića, povrata imovine... Faktički prva inicijativa potekla je prošle godine u travnju, nakon što sam izabran za potpredsjednika HNV-a. To je bila inicijativa da se otkupi kuća bana Jelačića, koju smo iznijeli u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu. Zapravo je tada počela ozbiljna kampanja u svezi te kuće. I ovaj i onaj sastanak od prije deset dana u Petrovaradinu i svi idući koji će se održati ili u Petrovaradinu ili u nekom drugom mjestu u Srijemu, kao jednu od glavnih tema imat će, svakako, kuću bana Jelačića. To će, kako stvari sada stoje, biti jedno od najznačajnijih kulturnih središta u Srijemu, ali i šire. Prvi kulturni centar Hrvata, ali ne i jedini, jer će, najvjerojatnije i u Zemunu ove godine početi proces povrata imovine. Vrlo uskoro ćemo imati dva, doista prava hrvatska centra, prava kulturno-politička sjedišta, Zemun i Petrovaradin; Zemun, u blizini Beograda, te Petrovaradin u blizini Novog Sada.

►Gdje je, po Vašem mišljenju, Novi Sad u svemu tome, s obzirom na njegov položaj? Novi Sad je naime blizu Srijema ali nije njegov dio već je u Bačkoj, no teritorijalno je daleko od Subotice, pa ipak je centar, primjerice, pokrajinske administracije?

Kada je HNV raspodjeljivalo regionalnu zastupljenost dužnosnika i vijećnika podrazumijevalo se da je Srijem zapravo područje koje obuhvaća i Beograd i Novi Sad.

Na prostoru od Novog Sada do Beograda i od Šida do Slankamena, što su krajnje granice Srijema, po popisu živi od 30 do 35 tisuća Hrvata, a ne računajući one koji se nisu službeno izjasnili kao Hrvati već kao Jugoslaveni, Srijemci, Vojvodani... Međutim, uz suradnju Crkve imamo podatak da nas ima od 60 do 65 tisuća. Smatram da nas nije malo već naprotiv, mislim da je

kuje dok je vruće«, a mi sada imamo potporu s najviših razina, iz Hrvatske, Srbije i Pokrajine i nemamo više niti jednog razloga, niti opravdanja da odustanemo. Glede kuće bana Jelačića, računam da ćemo do godišnjih odmora imati već rezultate, ne spektakularne, ali će već početi dogovori oko otkupa i izrade plana njene rekonstrukcije.

Srijem, iz povijesnih i drugih razloga, zaslužuje bolji tretman: Vladimir Bošnjak

zadovoljavajući broj ljudi kojima se treba posvetiti veća pozornost. U tu se priču uklapa i priča o Novom Sadu i Beogradu. Što se mene osobno tiče, sva aktivnost budućeg mog djelovanja bit će na animiranju tih ljudi ne odvajajući ih rijekama, niti tamom Savom, niti ovdje Dunavom. Za mene su Novi Sad i Beograd i cijelo područje Srijema jedna prirodna cjelina.

►Što Vi očekujete da će se konkretno realizirati nakon ovog sastanka, budući da je dosta tema pokrenuto?

Poznavajući sadašnji sustav HNV-a odnosno njegovo čelništvo, znam da je naš prioritet riješenost da se s ovim planovima ustraje do kraja. Sasvim sam siguran da ćemo, i predsjednik *Pekanović* i mi ostali dužnosnici, koji smo se povodom ovoga izuzetno angažirali, aktualne projekte podići na maksimalnu razinu s ciljem da ih čim prije provedemo. Kaže se: »Željezo se

►Od kakvog je značaja za hrvatsku zajednicu i šire, uređenje kuće bana Jelačića u Hrvatski dom?

Nama kronično nedostaje prostor, infrastruktura i sve ono što bi potaklo ljude da se više uključe u aktivnosti zajednice. Smatram da će kuća biti vrhunska kulturna institucija i da će lokalna zajednica pronaći sve što im je potrebno, od knjižnice, odnosno od kulturnog do političkog sadržaja. Osobno bih volio da taj prostor postane jedna suvremena knjižnica u kojoj bi se održavale književne večeri, različita gostovanja umjetnika kako iz Hrvatske tako i šire, gdje bi bilo nekoliko računala, jednom riječju, hrvatski multimedijalni centar. To je velika stvar i to ne bi privlačilo samo Hrvate iz Petrovaradina i Novog Sada, već i sve ostale ljude koji žive na ovim prostorima. Mislim da je to najbolji način da se afirmira kultura Hrvata ovdje. ■

Skupština HKPD »Tomislav« iz Golubinaca

Usvojena izvješća, izabrana uprava

*Dosadašnji predsjednik Mato Groznica povukao se »iz osobnih razloga« **

Predsjednik Upravnog odbora Igor Gašparović, dopredsjednik Andrija Dokoza, a tajnik Ivan Radoš

Nakon što je na Skupštini Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Tomislav« iz Golubinaca podnio izvješće o radu, predsjednik Mato Groznica zahvalio se svojim dosadašnjim suradnicima na suradnji, te je obavijestio Skupštinu da iz osobnih razloga više neće moći obnašati odgovorne dužnosti u Društvu. Dodao je da i dalje ostaje član i da će rado pomagati koliko mu to vrijeme i obveze dozvole.

Skupština HKPD »Tomislav« na svojoj je sjednici 5. veljače u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Jurja u Golubincima usvojila je izvješće o radu u 2005. godini, izvješće o radu Folklorne sekcije, izvješće o radu Glazbenog odjela, izvješće Sportske sekcije, te izvješće blagajne.

Na Skupštini je izabrano 11 članova Upravnog odbora, među kojima za predsjednika Igor Gašparović, za dopredsjednika Andrija Dokoza, a za tajnika Ivan Radoš.

Izabrani novi članovi Nadzornog odbora su Iyan Žarković, Miša Gašparović i Vlada Čačić. Upravni odbor i Nadzorni odbor imenovani su na mandat od dvije godine.

Predsjedavajući radnog predsjedništva Skupštine bio je Ilija Žarković, rukovoditelj Glazbenog odjela.

Izveštaj o radu HKPD »Tomislav« u proteklom razdoblju iznio je predsjednik Mato Groznica, koji je istaknuo rezultate i probleme s kojima se susretalo Društvo. Naglasio je dobru suradnju i značaj potpisivanja deklaracije o suradnji srijemskih kulturnih udruga sa Zajednicom kulturnih djelatnosti Vukovarsko-srijemske županije te dobru suradnju s Veleposlanstvom Republike Hrvatske u Beogradu. Osvrnuo se na najznačajnije nastupe Društva, spomenuvši početak rješavanja problema prostorija Društva te akciju prikupljanja sredstava za kupovinu placa na ime HKPD »Tomislav«.

Izvješće o radu Folklorne sekcije iznijela je rukovoditeljica odjela Anica Čačić. Ona je upoznala nazočne i s postavljanjem igrokaza po prvi puta i pokretanja Dramskog odjela.

Izvješće o radu Glazbenog o djela podnio je rukovoditelj Ilija Žarković, koji je obavijestio nazočne o broju i stanju instrumenata, početku rada i upoznavanju najmlađih s tamburom i planovima za Tamburaški odjel. Kao dobru stvar istaknuo je organiziranje susreta pjesnika Lira naiva u Golubincima prošle godine, te pokretanje knjižnice Društva i izlazak dvije njegove knjige – »Tanke žice tamburice« i »Anegdote i nadimci iz Golubinaca« čiji je nakladnik HKPD »Tomislav«.

Mirko Peršić predstavio je rad Sportske sekcije, a izvješće blagajne iznio je Ivan Radoš.

I. R.

Visoki dužnosnici hrvatske diplomacije u posjetu Golubincima

0 potreba na licu mjesta

U posjetu Hrvatima u ovom srijemskom selu bili pomoćnik ministrice vanjskih poslova Slavko Leban, dužnosnik MVP-a Ivan Zeba i zamjenik veleposlanika RH u Beogradu Branimir Lončar

Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Tomislav« iz Golubinaca bilo je 25. siječnja domaćin visokom izaslanstvu Ministarstva vanjskih poslova Republike Hrvatske, koje je predvodio pomoćnik ministrice Slavko Leban. Uz njega, u izaslanstvu su bili dužnosnik MVP i El Ivan Zeba te zamjenik veleposlanika Republike Hrvatske u Beogradu Branimir Lončar.

Osim članova Upravnog odbora HKPD »Tomislav« nazočan na sastanku bio je i golubinački župnik vlč. Darko Tvrdogović. Gosti iz diplomacije zanimali su se za broj i položaj Hrvata danas u Golubincima i Općini Stara Pazova. Članovi Upravnog odbora govorili su o dosad postignutim rezultatima udruge, kao i o problemima s kojima se najčešće susreću u radu.

Predstavnicima Republike Hrvatske predstavili su početak akcije za kupovinu placa i gradnju prostorija Društva, te su istaknuli dobru suradnju s predstavnicima hrvatske diplomacije u Beogradu i zahvalili se na dosadašnjoj potpori Republike Hrvatske preko Veleposlanstva u Beogradu.

Na sastanku je najavljena i značajna pomoć za hrvatske institucije s područja Srbije, te su predstavnici svih udruga pozvani da pripreme svoje programe. Naglašeno je da sve probleme i potrebe udruge službeno zavode i evidentiraju, te da se za rješavanje potreba obraćaju nadležnim institucijama u SiCG, a da će Ministarstvo vanjskih poslova preko Veleposlanstva pomagati u domeni svoje nadležnosti.

I. Radoš

U Staroj pazovi formiran savjet za nacionalne manjine

Slovak predsjednik, Hrvat potpredsjednik

U Staroj Pazovi održana je 24. siječnja konstitutivna sjednica Općinskog savjeta za međunarodne odnose. Pravo za određivanje predstavnika u Savjet imali su predstavnici srpske, slovačke i romske nacionalne zajednice. Svaka nacionalna zajednica imala je pravo odrediti

po dva predstavnika za Savjet.

Hrvatsku zajednicu u savjetu predstavljaju Željko Lozić iz Stare Pazove i Igor Gašparović iz Golubinaca.

Za predsjednika Savjeta izabran je Jan Vrška, odvjetnik iz Stare Pazove, predstavnik slovačke nacionalne zajednice, a

za dopredsjednika Igor Gašparović iz Golubinaca. Osnovna zadaća Savjeta jest da razmatra pitanja ostvarivanja zaštite i unapređivanja nacionalne ravnopravnosti sukladno Zakonu i Statutom Općine.

I. R.

Ruža Dulić, članica upravnog odbora Lige za zaštitu građanskih prava i privatne svojine

Uništene obitelji

*Zakon o nacionalizaciji najamnih zgrada i poslovnih prostorija donijet je 1958. godine **

*Uslijedio je period od pedeset godina oduzimanja imovine * Društveno vlasništvo do tad nije ni postojalo **

*Oduzimalo se i po nacionalnoj osnovi * Mišljenja sam da Crkva može postaviti poseban zahtjev,*

*jer svaka crkva ima konkretno dokumentirano što joj je oduzeto * Ako Zakon o povraćaju*

bude donesen, tada će postojati veliko opravdanje, kako se nema što vratiti,

i to će biti i činjenica. Jer sve što vrijedi bit će do tada rasprodano

Intervju vodila: Olga Perušić

Odyjetnica Ruža Dulić, već godinama je aktivna u Ligi za zaštitu građanskih prava i privatne svojine, sa sjedištem u Beogradu. Ova udruga je glavni nositelj inicijative i pružanja pomoći oštećenima tijekom perioda od pedeset godina oduzimanja imovine. Kao članica stručne komisije, bori se isključivo pravnim sredstvima, te sudjeluje u stvaranju prijedloga zakona, koji bi pokušala nadoknaditi nepravdu koja je počinjena u nekom ranijem režimu. Nažalost, rješenja još nisu na vidiku, a u posljednjih šest do sedam godina, od kako je aktivna u udruzi, od ljudi koji su se njoj obraćali za pomoć, preko trideset je umrlo.

HR: Kada je došlo do oduzimanja zemljišta i što je to podrazumijevalo?

Poslije oslobođenja doneseni su razni propisi prema kojima su svi koji su nešto imali »oslobođeni« od imovine. Osiromašena je jedna klasa, te je stvorena druga klasa. Što se tiče oduzimanja zemlje, tu nije samo nacionalizacija primjenjivana. Ima raznih vidova oduzimanja, recimo, prvo je počela agrarna reforma, poslije je uslijedila konfiskacija prema tzv. žitarima i kukuruzarima, gdje su se njima nametale takve obveze kojima oni nisu mogli udovoljiti. Ti ljudi oglašavani su neprijateljem naroda, osuđivani su na zatvorske kazne, oduzimana su im sva građanska prava i konfiskovana im je sva imovina. Godine 1958. donijet je Zakon o nacionalizaciji najamnih zgrada i poslovnih prostorija. Ona je bio još čitav niz oduzimanja po nacionalnom osnovu, od Nijemaca i od Mađara koji su otišli. To je bio period od pedeset godina oduzimanja imovine. Oni kojima je oduzeta imovina bili su sigurni da im se nikad neće vratiti imovina i mnogi su se okrenuli životu stvarajući egzistenciju jer su ostali potpuno bez materijalnih uvjeta za život. Mlađa generacija, koja je rasla pored tih roditelja kojima su oduzeli imovinu, nije imala vjeru da će se nešto vratiti, jer za vrijeme komunizma i nije bilo izgleda za to. Ta su se djeca orijentirala svome obrazovanju kako bi osigurali svoju egzistenciju, ne nadajući se povratu imovine koja je njihovim

roditeljima oduzeta.

HR: Kakav je bio režim i klima prilikom oduzimanja imovine?

Vladao je opći strah. Roditelji koji su imali djecu, nisu smjeli ni riječi o tomu progovoriti, plašeći se za djecu. Mnoge su obitelji uništene tako, što su roditelji odvedeni u zatvor, a djeca su ostala kući, sa strahom. Ti roditelji su se vraćali poslije izvjesnog vremena ili su ostajali u tim zatvorima. Subotička »Žuta kuća«, je bila poznata po tomu, zatim Kostolac je bio za smještaj žitara i kukuruzara, uglavnom muškaraca. U Požarevcu su bile žene, prema tome to je bio prisilan rad. Tu su ljudi bili osuđivani na tri ili četiri godine prisilnoga rada, s oduzimanjem svih građanskih prava. Više nisu bili ljudi. Proglašeni su narodnim neprijateljem, jer nisu ispunjavali obveze koje su bili dužni. Obveze su bile tako velike i zahtjevne da nije ni postojala mogućnost ispuniti ih. Ako na jednom jutru rodi dvadeset metara žita, onda se ne može dati trideset metara. Sve je to bilo isplanirano da se ta generacija uništi. Kad su ljudi bili pozatvarani i kad im je bilo sve oduzeto, oduzeti su im bili i svi dokumenti i dokazi postojanja imovine. Crkve su ipak institucije i one imaju svoju arhivu. Kad se oduzimalo,

tada se ulazilo u domove i oni su se potpuno praznili, što sa crkvama nije bio slučaj. Povijesni arhiv ima svoje funduse. Ja sam tamo radila, pa znam. Postoje osnovne knjige, na temelju kojih se točno zna koje je dokumente primio i što treba imati. Tako je i agrarni sud i organ administracije u vrijeme nacionalizacije predao svoju dokumentaciju povijesnom arhivu. To su bile sudske presude. Danas su vas osudili i proglasili krivim, sutra ste dobili drugostepenu presudu i treći dan su vas vodili u Mitrovicu ili u Požarevac. To je išlo ekspresno.

HR: Što je oduzimano i na koji način je to bilo provedeno?

Kad su oduzimali zemljište, tad su ostavljali taj poljoprivredni tj. zemljoradnički maksimum koji je iznosio 34 jutra. Onda je poslije par godina, taj veliki maksimum smanjen na polovicu, te je polovica svakome oduzeta. Ukoliko vlasnik nije bio poljoprivrednog zanimanja, već je imao neki zanat ili drugo profesionalno zvanje, njemu se ostavljao mali maksimum od pet jutara ili ništa. Ako je imao neku obrtničku radnju onda nije mogao posjedovati i zemlju. Kao ograničenje postojao je i Zakon o naslijeđivanju, koji je također ograničavao maksimum, tako ako je netko tre-

bao naslijediti s dvije strane tj. dva maksimuma od oba starija roditelja, onda nije mogao sve naslijediti, već samo do visine tadašnjeg maksimuma, a ostalog se morao odreći.

Što se tiče objekata, oni su oduzimani i nema evidencije o tomu. Često su salaši ekonomski vrijedili više nego zemljište jer jedno gazdinstvo od pedeset ili stotinu jutara ako je imalo sve što mu treba, s njegovom građnjom vrijedilo je koliko i ta zemlja. Međutim, dokaza nema, osim možda poneke obitelji koja posjeduje fotografije. U dokumentaciji je evidentiran salaš tj. kuća i ne piše ništa više. Sporedni objekti koji su premašivali vrijednosti kuće nisu nigdje evidentirani, jer sami starovinski salaši nisu bili luksuzni, ali su zato sporedni objekti građeni za stoku, bili noviji, vredniji i komforniji.

Od oduzimanih posjeda stvarani su zajedružni kompleksi na Bikovu, Verušiću, Žedniku i u drugim mjestima. Ja nisam sigurna je li pet posto od tih salaša ostalo ne porušeno. To je sve uništeno i što je najgora za to nema dokaza. Današnje generacije koje postavljaju zahtjev ne znaju ni pokazati gdje je to bilo. Danas imate slučajeve da zahtjeve podnose dvadesetpetogodišnjaci, a već njihovi roditelji ne znaju što

je sve oduzeto, jer su oni tada bili djeca, pa se ne mogu sjećati. Ja sam Subotičanka i jako dugo pamtim. Sjećam se stare Jugoslavije i okupacije Mađara i vremena poslije oslobođenja, prema tome Subotica je bila sva u privatnome vlasništvu. Tu je od državnog vlasništva bila Željeznica i Pošta. Bolnice se bile privatne, društveno vlasništvo nije ni postojalo. Nijedna tvornica nije bila državna, sve su bile privatne. Primjer je *Skrobara* koja je prerasla u da-

1944. godine odlazili. Mnogi su naši mještani Mađari, u strahu od partizana i zbog drugih stvari, jednostavno otišli i sve ostavili. Ta imovina je jednostavno oduzeta. Što se tiče Židova njih su odnosili i na prste se može izbrojiti tko se vratio iz logora, ta je imovina nestala, a oni su imali i dragocjenosti. Hrvati su uglavnom bili vezani za zemlju, i imali su salaše i kuće. Mađari su više bili zanatlije, dok su Židovi bili trgovci i oni su imali drugačiji pri-

ji. Tako da sve što je bilo zakonom određeno da se vraća nije se vratilo. Možda je u Srbiji po tomu zakonu vraćeno samo u jednom ili u dva slučaja. Imovina je postala opće društvena, tako je društvo preko svojih predstavnika i raspolagalo tom imovinom. Posljednji period, u kome sada živimo, je osobito interesantan, jer kao da postoji želja da se sve rasproda, dok se ne donese novi zakon. Privatizacija ide u smjeru ekonomskog oporavka, no u praksi vidimo kako sva poduzeća koja su privatizirana, prepolovljavaju broj svojih zaposlenih. Dobili smo armiju nezaposlenih ljudi. To nije riječ o nekoliko tisuća, nego se to treba pomnožiti s četiri, jer tomu čovjeku je ostala neosigurana cijela obitelj. Tako je ta privatizacija dosta nepovoljno pogodila građanstvo.

HR: Smatrate li da je privatizacija, danas, isto zlo kao što je nekoć bila nacionalizacija i agrarna reforma?

Ovo je sada drugo, još očitije krčenje. Uvijek se jako lako prodaje tuđa imovina. Pođimo samo iz života, ako je netko gradio i stvarao imovinu, i dođe u situaciju da treba da je proda, on se grči rukama i nogama, njemu je stalo do te vrijednosti, a kad netko naslijedi, za njega to nema ni blizu toliku vrijednost. Kaže se često, ako želiš kupovati onda kupi od zakonskih nasljednika. Onda ćeš kupiti dobru stvar i mnogo jeftinije. Da bi se građanstvo zavaralo, vrši se neki pritisak da se vrati imovina. Pošto je u ovome periodu donijet zakon o privatizaciji, taj zakon je legalan i danas se postupa na temelju zakona. Zakon o vraćanju neće poništiti ovaj zakon o privatizaciji na temelju kojega se danas prodaje. Jedino će se moći tražiti poništenje ugovora o kupovini jer je to išlo po pravilu ispod cijene. Tu prije svega mislim na tvornice poput »Sever«-a, jer ne znam tko bi mogao kupiti da je procijenjen po pravoj vrijednosti. Ista je situacija i s tvornicom »29. novembar«, koji je bio peti u Europi po svojim kapacitetima, pogonima i tako dalje. Hoću da kažem kako nisu samo šećerane prodane za jedan euro. Mislim da je strašno što se uradilo. Neću govoriti o načinu provođenja privatizacije, ima ona svojih mana, tj. ljudi koji to provode prave isto greške.

HR: Kada je krenula inicijativa povrata imovine?

Inicijativa je krenula devedesetih godina i to od strane Lige za zaštitu građanskih prava i privatne svojine, sa sjedištem u Beogradu. Oni se bore, ali je otpor jako velik.

našnju tvrtku *Si&Si*, tvornica *Zorka*, zatim 29. novembar je prerastao iz privatne mesarnice, *Agrokombinat* se razvio od privatnog poduzeća »Ruf«, isto tako i *Peščara*. Ništa nije veliko stvoreno. Uzeli su sve male tvorevine, neki su se tu i obogatili, a imovinu su totalno uništili.

HR: Oduzimalo se i po nacionalnoj osnovi?

Po nacionalnosti oduzimano je Nijemcima i Mađarima. Mađarima ponajviše kada su

stup tvarima i druge vrijednosti. Nijemci su imali tvornice, mlinove i drugu imovinu.

HR: Kako se odvijala situacija nakon toga perioda?

Pedesetih godina pod pritiskom inozemstva donijet je Zakon o vraćanju i rehabilitaciji osuđenih. Već za vrijeme *Miloševićevog* režima donijet je Zakon o privatizaciji. Taj zakon je bio donijet, ali nije bio obnarodovan tj. nije se znalo da posto-

Izrađeno je do sada 7 ili 8 prednacrtu zakona. Međutim još ni jedan zakon nije stigao do Vlade. Umjesto da su donijeli jedan zakon o povraćaju, oni su sada donijeli jedan zakon koji je kategorički na jedan nedvojbena način, odbio mogućnost povraćaja za jedno vrijeme, jer po ovome novom Zakonu o prijavljivanju i evidentiranju oduzete imovine, svima kojima je oduzeta imovina treba da je prijave, kako bi se ona evidentirala. Ukoliko netko ne prijavi, kad se bude donio Zakon o povraćaju, taj neće imati pravo da podnese zahtjev za povraćaj. To pravno neće moći opstati, ali je danas tvrdnja takva. Mi smo sada u fazi da ljudi koji imaju dokumentaciju, trebaju je podnijeti radi evidentiranja Republičkoj direkciji za imovinu Republike Srbije, koja je oformljena za to, i to je jedino što se može uraditi. Republičkoj direkciji za imovinu Republike Srbije šalju se prijavnice koje su nepodobne, jer se u njih ne može sve upisati ni objasniti. Prijavit će se oduzeta imovina, pa kad dođe zakon, vidjet ćemo što se može dalje raditi. Nemamo ničiju potporu, nitko se ni ne usudi dati javno potporu, prije se priklone drugoj strani da izvuku neku korist dok još mogu. Čista ljudska osobina. Pravna pomoć je u ovom slučaju jedino sredstvo da izborimo svoja prava.

HR: Ukoliko dođe do povrata imovine, kako će se to pravno regulirati?

Ja ne znam nadati se netko dobrome po ovome pitanju. Sad se prodaje sve što vrijedi. I ova godina čekanja na ovome planu, bila je potrebna zato jer još nije rasprodana sva imovina. Znači ako se izglasa zakon, koji je mnogo puta obećavan kako će ići u skupštinu na glasovanje, i poslije oformljene specijalne komisije, da izradi poseban zakon, i dalje nikome ništa. Do sada niti je dan zakon od mnogih pripremljenih verzija nije ugledao vrata skupštine. Ne želim reći da se on neće donijeti, ali sam jako skeptična, hoće li ga biti i kada. Ako bude donesen, tada će biti veliko opravdanje kako se nema što vratiti, i to će biti i činjenica. Jer sve što vrijedi bit će do tada rasprodano.

HR: Kojim institucijama je oduzimana imovina?

Raznim legatima, zadužbinama, zatim galerijama i crkvama. Današnji fakulteti su nastali iz privatnih fondova, a ne iz državnih. Poznate srbijanske gazde školovali su svoju djecu u inozemstvu i pripremali su kadar za osnivanje fakulteta. Sve je kasnije ostalo općenarodno.

HR: Na koji način se regulira povraćaj imovine institucijama?

Bila je to stalna borba da Crkva treba ići zajedno s građanstvom. Mišljenja sam da Crkva može postaviti poseban zahtjev jer svaka crkva ima konkretno dokumentirano što joj je oduzeto. Zakon koji treba da se donese treba biti općeg karaktera da se svi građani bez obzira što im je oduzeto mogu pozvati na određeni član. Treba biti stručan kako bi to razlikovao. Na primjer, pravoslavna crkva ima pravo tražiti da se donese poseban pravni propis na temelju kojeg će se njoj vratiti imovina. Ona može dokumentirati svaku do posljednje parcele. Tako i katolička. Obitelj *Karađorđević* točno zna što joj je oduzeto. Znači oni mogu posebnim aktom rješavati svoj povrat imovine. Zakonom općeg karaktera definirat će se sva ostala oduzimanja koja su počinjena po različitim oblicima. Predlagači zakona

Povijesnom arhivu, no trude se. Nažalost veoma su spori i lako se može dogoditi da prođe zakonski rok, da ne dobijemo traženu dokumentaciju. Zakonski rok je 1. lipanj ove godine.

HR: Očekujete li donošenje novog Zakona o povratu imovine?

Donošenje novog zakona uzela je na sebe ova Vlada, a možemo očekivati da poslije izbora ako nastupi nova, jer nikad još nije bila ista vlada, doći će drugi ljudi, te ovo neće obvezivati te ljude. Možemo se nadati jedino pritiscima iz inozemstva, ali nažalost neće više biti što vraćati. Pretpostavljam da će se dobiti papiri kao stara devizna štednja, ali čovjek je htio sad raspolagati sa svojim novcem tj. imovinom.

Kad je oduzimano 1945. godine, nitko se nije smio buniti. Svi su stajali i gledali dok im se oduzimalo. Sada kada bi oduzimali od ljudi koji su tada oduzeli onu imovinu,

misle kad bude zajedno sa Crkvom, lakše će proći. Naprotiv, bilo bi najpametnije da smo pustili da Crkve traže posebno i da je Crkvama već vraćeno, tada bi bilo jačeg argumenta da se i građanstvu vrati.

HR: Koja je dokumentacija potrebna za prijavu oduzete imovine?

Treba dokumentirati da je oduzeto i točno što je oduzeto. Nažalost, malobrojne su obitelji koji imaju svoju dokumentaciju, kojom to mogu dokazati. Mnogi su zavisni od povijesnog arhiva, i često ne dobiju potrebnu dokumentaciju. Mi nemamo uvida u tu dokumentaciju. Bilo je dosta otpora u

neće je pustiti. Ljudi su prije digli ruke, ostavili su sve što su imali, uzeli su djecu i trudili su se spasti obitelj. Kolika se samo vika ponijela, oko povrata imovine Nijemcima. Postavljana su pitanja što bi vraćali Nijemcima, dat ćemo svu Vojvodinu. Prije svega Nijemci nisu imali svu Vojvodinu, već neka manja mjesta poput Apatina, gdje su bili u većem postotku nego što ih je ostalo, ali i oni su bili naši građani i od njih se oduzelo, pa bio bi red da se isto tako i vrati. Pri tome, treba uzeti u obzir kako su neki od njih dobili obeštećenje u Njemačkoj.

Prvi rođendan »Šokačke grane« iz Osijeka

Šokačka se grana pruža na sve strane

Na upit, može li se županija Osječko-baranjska uključiti u projekt čiji je nositelj Hrvatska matica iseljenika, a namjera nam je animirati Srijemce s obje strane državne granice i ustanoviti Dane Srijema, Željko Kraljićak, pročelnik županijskog ureda za gospodarstvo i poljoprivredu iz Županje, je rekao: »Vrlo rado, i organizacijski i materijalno, no morate nam na vrijeme dostaviti nekakav elaborat, nekakav program, da vidimo o čemu je riječ, jer uvijek smo otvoreni za sve dobre i uspješne programe, pa i kada je riječ o Hrvatima izvan Hrvatske.«

Piše: Slavko Žebić

Točno godinu dana poslije osnutka, 3. veljače 2006. godine, obilježena je prva obljetnica nove osječke udruge »Šokačka grana« u nazočnosti više od 400 šokačkih Hrvata iz cijele Šokadije, od Virovitice do Bačkog Monoštora, i brojnih gostiju, među kojima su bili i predstavnici Grada i Županije, te predstavnici Šokačkoga sijela iz Županje, Šokadije iz Bilja, Đakovačkih vezova, Vinkovačkih jeseni, Vinkovačkih šokačkih rodova, te kulturno-umjetničkih društava iz Mikanovaca, Bebrine, Broda, Babine Grede, Čepina i Vrbanje, zavičajnih udruga Gibarca i Kukujevaca.

Za dobro raspoloženje svih nazočnih pobrinuli su se tamburaški sastav »Šokačka duša«, vokalna skupina »Šokice«, mladi tamburaški band »Divani«, *Franjo Verić* na samici, *Anita Tomoković* na gajdama i *Mata Baboselac* na dvojnica.

BOGATA BAŠTINA: Što prva obljetnica znači za prvu Šokicu Osijeka, pitali smo mr. Veru Erl, profesoricu na Filozofskom fakultetu u Osijeku, inače snašu iz Drenovaca.

»Puno mi znači, jer predstavlja svojevrsan uspjeh, a uspjeli smo u nakani da u gradskoj jezgri, esekerskog i srednjeeuropskog štihla osnujemo šokačku udruhu, uspjeli smo je osoviti na noge i ne samo realizirati naš zacrtani program, već ga i višestruko premašiti«, kaže Vera Erl. »Ali ono najvažnije, uspjeli smo zaintrigirati urbane Šokce da njeguju to naše šokaštvo, da čuvamo i očuvamo tu bogatu baštinu, da skrenemo pozornost na Šokce da su nazočni i u našem gradu i u županiji, ali i u svih pet slavonskih županija, dakle u čitavoj Šokadiji, Slavoniji, Baranji i Srijemu. Danas tu obljetnicu obilježavamo u dvora -

Za dobro raspoloženje na proslavi prve obljetnice, Šokačke grane pobrinuo se i sastav »Šokačka duša«

ni Classic u Osijeku i vidite, prepuna je, tako da već dogodine moramo razmišljati o nekom većem prostoru. Istina, mi našu obljetnicu ne obilježavamo sami, tu su naši gosti i prijatelji iz mnogih sredina, predstavnici grada i županije, predstavnici naša dragih udruga i KUD-ova, koji također njeguju šokačku tradiciju i promiču šokaštvo, neki već 40 i više godina, tu je danas čitava naša Slavonija, Baranja i Srijem, a žao mi je, danas tu nema naših prijatelja iz susjedne Mađarske i SiCG, no već u travnju planiramo naše znanstveno savjetovanje na temu 'Urbani Šokci', gdje ćemo imati i njih. Ali, kako možete vidjeti, tu je sve naše zajedništvo, ali i različitosti, posebice kada je u pitanju narodno ruho, a gotovo polovica naših Šokaca je danas svečano odjevena.«

Baš to ruho navodi na sljedeće pitanje. Vi volite reći da je ovo udruha urbanih

Šokaca, no ovo više liči na vašar u nekoj ruralnoj sredini?

»To samo tako izgleda na prvi pogled, ali to je upravo potvrda onoga o čemu sam već govorila, očuvanju baštine i njegovanju šokaštva. Mi hoćemo pokazati da se ne stidimo što smo iz opanka, da štujemo svoje korijene, volimo obući našu narodnu nošnju i divaniti šokački. Ali, većina tih ljudi danas živi u Osijeku ili okolnim gradovima, a i što znači urbano? Ako ja kao šokačka predsjednica idem gradom i nosim laptop, onda ja jesam urbana Šokica a 100 posto ovih ljudi služi se mobitelom, najmanje 80 posto služi se kompjutorom, 60 posto njih ide na internet, pa što su to onda već urbani Šokci. Zato smo i promovirali našu web-stranicu u lipnju mjesecu, koja je svakim danom sve posjećenija, a to znači da se naša grana sve više širi i grana, pruža grane na sve strane.«

SVE JE VIŠE ČLANOVA: I dopredsjednica *Mira Petrović* bila je vidno ushićena. »Ja sam Šokica iz Đakova, a za Đakovo svi kažu da je srce Slavonije i srce Šokadije, a naša je Šokačka grana srce svih urbanih Šokaca«, kaže Mira Petrović. »Ta pogledajte molim Vas, tu ljepotu narodnih nošnji, pa i običaja, pogledajte te astale koji se savijaju od svinjokoljskih slastica i svu tu ljepotu domaćih kolača, zar to nije divota. Evo godina je dana kako djelujemo i vrijedno radimo u Osijeku i ispunili smo duše svih naših Šokaca od broskog Posavlja do Srijema i Baranje, a u punini te duše je ovo večerašnje druženje, ova prepuna dvorana i pisma divojačka i šokačka, pa upućujem i ovom prigodom poziv svima koji još nisu prišli Šokačkoj grani, dođite radujemo se Vašem dolasku.«

Red je da riječ-dvije pitamo tajnika udruge *Ivana Nikolića*, podrijetlom iz Sikirevaca, koliko je članova grane za ovo kratko vrijeme.

»Zaključno s 2005. godinom imali smo 367 članova, no moram Vam reći da je ta brojka relativna i kako se bližila veljača i naša prva obljetnica, novih članova je sve više, a ni stari se ne osipaju, dapače, uplaćuju ovih dana svoju članarinu. Vidite i večeras, ova je dvorana puna, ali tu je puno naših prijatelja, neki i nisu Šokci podrijetlom, ali su to po ženskoj liniji i slično, a nama su dragi svi ljudi dobre volje.«

Iz Županje je došao *Vinko Filipović*, predsjednik organizacijskog odbora Šokačkog sijela.

»Nisam prvi puta na Šokačkoj grani, a Bogu hvala neće biti ni posljednji. Volim što ovo baš lipo radite pa Vas sve pozivam na Šokačko sijelo u Županji, manifestaciju koju radimo već 40-tak godina i uvijek me ponovno raduje kad se kod nas okupe svi naši Šokci, kad šokački divanimo i piva-

mo, a bogami se i natječemo, jer mi imamo izbor najlipše divojke u Šokadiji, koja onda čitavu godinu nosi titulu 'Šokački cvit'.«

NA PARTY U NARODNOJ NOŠNJI: Ljepotica *Jelena Dragić* iz Osijeka na party je stigla u narodnoj nošnji iz broskog Posavlja. Moja mama je porijeklom iz Semeljaca, ali pošto ja igram u HKUD

Mi hoćemo pokazati da se ne stidimo što smo iz opanka, da štujuemo svoje korijene, volimo obući našu narodnu nošnju i divanit šokački, kaže Vera Erl

Željezničar iz Osijeka, dolazim u narodnoj nošnji iz Velike Kopanice. Na meni su skute, oplećak i opreg, mene je mama malo potpregnula da budem šira u kukovima, nosim niz dukata i maramu nadignutu naglavu. To je djevojačka oprema, ali djevojke mogu još biti počesljane u pletenicu, a snaše nose šamiju. Tu je i kožušak, a sve to na meni je dosta staro, sigurno 50-60 godina. Cijela je naša obitelj u Šokačkoj grani, i sestra i ja i mama i teta, a sestra i ja pjevamo u vokalnoj skupini Šokice.

jek bila puna i bilo je milina pogledati. Ovo na meni je bila svileni suknja i šnurica od jager svile, i jagerski svileni pregač, imam crne – zlatem papučice i žutu štofianu maramu, a ova moja nećakinja ima nebesko svileni suknju, zlatem oplećak i zlatem pregač, i djevojačku maramu za četiri (kupljenu u Mađarskoj za 4 forinte), ali morate znati da je to bilo u ono vrime.

Željko Kraljić dolazi iz Županije, točnije pročelnik je županijskog ureda za gospodarstvo i poljoprivredu, a podrijetlom je Šokac iz Srijemske Mitrovice.

»Vidim ovdje večeras dosta naših Srijemaca iz Gibarca, Kukujevaca, Šida i Mitrovice i drago mi je da ste se uspjeli okupiti oko Šokačke grane.«

Na upit, može li se županija Osječko-baranjska uključiti u projekt čiji je nositelj Hrvatska matica iseljenika, a namjera nam je animirati Srijemce s obje strane državne granice i ustanoviti Dane Srijema, *Željko Kraljić* je rekao: »Vrlo rado, i organizacijski i materijalno, no morate nam na vrijeme dostaviti nekakav elaborat, nekakav program, da vidimo o čemu je riječ, jer uvijek smo otvoreni za sve dobre i uspješne programe, pa i kada je riječ o Hrvatima izvan Hrvatske.«

Šokac i Bunjevac

Evo i male igre riječima. Na plesnome su se podiju, dok su tamburaši svirali, sreli Šokac i Bunjevac.

»Ovdje svi kažu da su Šokci, više ruhom i divanom, a ja jedini i mojom osobnom iskaznicom mogu dokazati da sam Šokac. Ja sam *Andrija Šokac* iz Osijeka, podrijetlom iz okolice Virovitice i potječem iz šokačke obitelji, ali sam došao u Osijek na školovanje, tu se zaposlio, oženio i ostao. Prvi put sam na Šokačkoj grani i došao sam na nagovor moje kćeri koja je tu od samog početka.«

»Ja sam *Stipa Bunjevac* iz Starih Mikanovaca, školovao sam se u Osijeku i Zagrebu i onda sam se kao diplomirani inženjer zaposlio u Osijeku, ali svaki vikend provodim u Mikanovcima, gdje imam stado ovaca. Potječem iz stare Šokačke obitelji gdje su se šokački običaji njegovali i prije dvisto-tristo godina, samo što nam je prezime Bunjevac. Ovako odjeven, u samtane rajtozne, čizme i pršnjak, odlazim na sve šokačke manifestacije od Županje do Vinkovaca i Đakova.«

Bunjevačka stranka protiv Bunjevačkog nacionalnog vijeća

Optužbe za nenamjensko trošenje novca

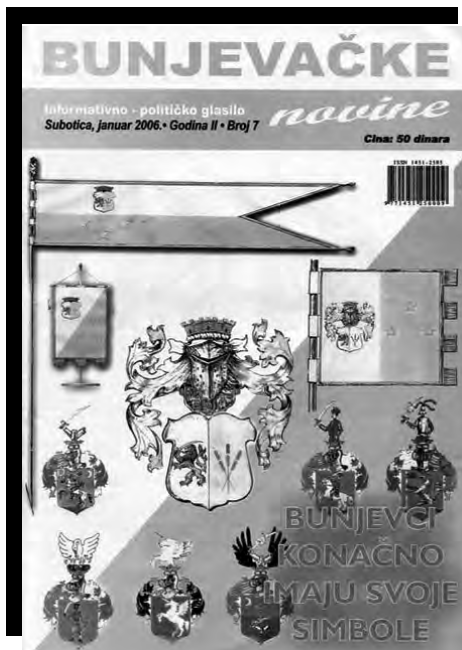
Skupina ljudi koja čini najuže rukovodstvo Nacionalnog vijeća donosi samostalno odluke od interesa za bunjevački narod, kaže se među ostalim u priopćenju koje je potpisao predsjednik stranke Darko Babić

Bunjevačka stranka se distancira od dijela donesenih odluka i postupaka pojedinih članova Bunjevačkog nacionalnog i do daljnjeg prekida svaku suradnju s Bunjevačkim nacionalnim vijećem, kaže se u priopćenju Glavnog odbora Bunjevačke stranke, sa sjednice održane 2. veljače. Također se obvezuju svi članovi Bunjevačke stranke, koji su trenutno članovi Bunjevačkog nacionalnog vijeća, da prekinu svoj rad u Bunjevačkom nacionalnom vijeću, do daljnjeg.

Među razlozima za donošenje ovakve odluke, u priopćenju Bunjevačke stranke kaže se:

»Skupina ljudi koja čini najuže rukovodstvo Nacionalnog vijeća donosi samostalno odluke od interesa za bunjevački narod. Nacionalno vijeće mimo svojih ingerencija a preko svojih pojedinih članova javno istupa i iznosi političke stavove nastojeći se nametnuti i u političkom smislu. Neadekvatno određivanje prioriteta, raspodjela sredstava i nenamjensko trošenje često je izazivalo nesuglasice između pojedinih institucija bunjevačkog naroda. Pokušaj direktnog miješanja u rad i nametanje svojih rješenja drugim institucijama bunjevačkog naroda izaziva otpore i nejedinstvo. Prilikom određivanja prijedloga simbola i praznika bunjevačkog naroda nije poštovano načelo javnosti rada niti je prihvaćena ijedna sugestija od predstavnika drugih institucija bunjevačkog naroda. Nacionalno vi-

jeće nije izvršilo pripreme niti je na bilo koji način obilježilo nacionalni praznik – Veliko prelo u Subotici, a koji je od strane Republičkog savjeta za nacionalne manjine prihvaćen kao praznik bunjevačkog naroda.«

Dalje se navodi: »Najuže rukovodstvo Nacionalnog vijeća bez znanja i odluke većine ostalih članova Nacionalnog vijeća skupa s najužim rukovodstvom Bunjevačke matice opstruira realizaciju projekta izdavanja Bunjevačkog ričnika, autora Marka Peića i prof. dr. Dragoljuba Petro-

vića. Izdavači ovog djela a po želji autora su Matica srpska i Bunjevačka svitlost. Ovih dana smo primili dva pisma, koja su poslana od Bunjevačke matice u Subotici s uvredljivim i ponižavajućim sadržajem, adresirana na Marka Peića, književnika i počasnog i doživotnog predsjednika Bunjevačke matice, jer je on odbio da Bunjevačka matica bude suizdavač djela Bunjevačkog ričnika. Pisma nam je predao gospodin Marko Peić. U oba pisma izneseno je niz neistina i insinucija uperenih protiv Marka Peića, Matice srpske i Bunjevačke svitlosti što samo po sebi govori o destruktivnim namjerama autora ovog pisma.«

Kao poseban problem, u priopćenju Bunjevačke stranke kaže se da je »Nacionalno vijeće odbilo inicijativu od strane više članova Nacionalnog vijeća da se održi elektorska skupština, već za obilježavanje idućeg praznika koji je 23. veljače (nije nam jasan značaj tog datuma za bunjevački narod) planira svečanu skupštinu elektora iz razloga što ovo Nacionalno vijeće nema podršku za svoj dalji rad ni od svojih članova.«

Bunjevačka stranka ovim putem želi obavijestiti »kako Bunjevce tako i nadležna tijela i širu javnost, da su istupi i odluke pojedinih članova Nacionalnog vijeća njihovi osobni stavovi u kojima Bunjevačka stranka ni na koji način ne sudjeluje«.

N. V.

Temeljem članka 25. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« br. 135/04) i članka 24. o Općinskoj upravi (»Službeni list Općine Subotica« 5/2005), Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša

O B A V J E Š T A V A

Nositelju projekta »PHIWA« M. D. O. O. Subotica, Štrosmajerova 6, izdano je Rješenje o davanju suglasnosti na Studiju o procjeni utjecaja na životni okoliš za Hotelsko-poslovni centar »PHIWA« M. D. O. O. Subotica na katastarskoj parceli broj 3755 K. o. Stari Grad na teritoriju Općine Subotica.

Kompletna dokumentacija za predmetni objekt nalazi se u Općinskoj upravi – Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša – II. kat stare Gradske kuće – soba 227.

Uvid u istu moguć je svakog radnog dana od 10-12 sati zaključno s 20. veljačom 2006. godine.

Sjednica Odjela HNV-a za obrazovanje

Priprema za upis u pete razrede

*Razmatrane mogućnosti daljnjeg razvijanja obrazovanja na materinjem, hrvatskom jeziku **
Na jesen upis novih prvša i učenika u pete razrede u odjelima na hrvatskom jeziku

Na sjednici Odjela Hrvatskog nacionalnog vijeća za obrazovanje, koja je održana je 6. veljače u Subotici, razmatrala se problematika organiziranja nastave u petim razredima osnovnih škola u odjelima na hrvatskom jeziku u subotičkim školama i školama u okolici, u koje će se osnovci na jesen upisivati.

Nakon rasprave o potrebnim udžbenicima i nastavnim kadrovima za pete razrede osnovnih škola, na sjednici je zaključeno da se na temelju rasprave napravi materijal koji će omogućiti sustavan pristup ovoj problematici.

U radu sjednice Odjela HNV-a za obrazovanje sudjelovali su: predsjednik Izvršnog odbora HNV-a Lazo Vojnić Hajduk, član Izvršnog odbora zadužen za sferu obrazovanja Ivan Stipić, ravnatelj Odjela HNV-a za obrazovanje Stipan Stantić i članovi Odjela Kata Žigmanov, Ana Čavrgov, Ružica Marjanušić, Jašo Šimić i Antun Lučić.

PROBLEM UDŽBENIKA ZA PETE RAZREDE: »Osmišljavanje i organiziranje rada u odjelima na hrvatskom jeziku veoma je ozbiljno pitanje«, rekao je Lazo Vojnić Hajduk. »U našoj zajednici trebamo imati ustaljen trend događanja aktivnosti, od upisa prvša, pa do upisa djece u više razrede osnovnih škola. Moramo imati razrađenu sustavnost u sferi obrazovanja, a obrazovanje je veoma osjetljivo pitanje, jer jezik je najvažniji element koji pridonosi očuvanju nacionalnog identiteta kod djece. Želimo pronaći pragmatičan sustav za rješavanje problema koji se javljaju glede obrazovanja na hrvatskom jeziku. Postoji dnevna problematika koju trebamo rješavati, a moramo sustavno pristupiti i dugoročnim problemima.«

Ivan Stipić napomenuo je da na jesen predstoji upis novih prvša i upis učenika u pete razrede, pri čemu s upisima u prve

razrede već postoji iskustvo, a što se tiče nastave u petim razredima, postoji problem udžbenika.

»Za očekivati je da će ove godine biti više prvša, ali trebamo razmisliti o načinu promoviranja obrazovanja na hrvatskom jeziku i animiranju roditelja da upišu djecu u hrvatske odjele. Za rješavanje problema udžbenika za pete razrede postoje dvije mogućnosti. Jedna mogućnost je uvoz svih

podneblje, a udžbenik za predmet hrvatskog jezika mora biti uvezen iz Republike Hrvatske.

Kata Žigmanov je postavila pitanje mogu li se formirati timovi koji će napisati kompletne, nove udžbenike za potrebe nastave na hrvatskom jeziku, čime bi se dugoročno riješila problematika udžbenika, a Stipan Stantić je istaknuo da će se postojeći udžbenici za pete razrede u slučaju prijevoda, moći koristiti samo jednu godinu, jer će naredna generacija učenika nastavu pohađati po novom nastavnom planu.

»Treba formirati timove koji će napisati nove udžbenike, jer stručnjaci iz hrvatske zajednice najbolje mogu kreirati sadržaj udžbenika za potrebe nastave na hrvatskom jeziku. Kako je ova zadnja godina u kojoj će učenici pohađati nastavu po starom nastavnom planu, udžbenici za pete razrede treba ju biti uvezeni«, bio je mišljenja Jašo Šimić, dok je Ana Čavrgov napomenula da bi se trebalo informirati kako je definiran nastavni plan u Republici Hrvatskoj za srpsku nacionalnu manjinu.

Na sjednici je još bilo riječi o rješavanju pitanja nastavničkog kadra koji će predavati u petim razredima u odjelima na hrvatskom jeziku, kao i o važnosti informiranja roditelja o obrazovanju na hrvatskom jeziku, te o mogućnosti pohađanja jezičnih seminara za nastavnike, a iznijet je i prijedlog o nagrađivanju najboljih učenika na koncu školske godine. Za sljedeću sjednicu, članovima Odjela bit će proslijeđen radni materijal u kojemu će biti fokusirani problemi na temelju vođene rasprave, koji će se dalje razmatrati radi uspostavljanja relevantnog pristupa problematiku obrazovanja na hrvatskom jeziku.

Zvonko Sarić

Na jesen po prvi puta u peti razred: sa sjednice HNV-a odjela za obrazovanje

udžbenika iz Republike Hrvatske, za što je potrebna dozvola Ministarstva prosvjete i sporta Republike Srbije, a druga mogućnost je prijevod udžbenika koji su namijenjeni učenicima srpskih razreda, a ti udžbenici bi bili dopunjeni za potrebe nastave na hrvatskom jeziku. Imamo predstavnike struke koji mogu napraviti prijevode i napisati dopune«, rekao je Ivan Stipić.

FOKUSIRANJE PROBLEMATIKE: U daljnjem tijeku sjednice, Antun Lučić je rekao da se u slučaju prijevoda udžbenika javlja pitanje predmeta kojim se izučava povijest, jer prevedeni udžbenik mora biti dopunjen temama koje su vezane za ovo

Sastanak Privremenog odbora HNV-a nije održan

Tražit će se zainteresirani predstavnici struke

Na zajedničkoj sjednici Izvršnog odbora HNV-a, te Odbora i Odjela za informiranje, koja je održana 30. siječnja u Subotici, osnovan je Privremeni odbor, kao radno tijelo HNV-a, koji čine predstavnici struke s iskustvom rada u elektroničkim medijima. Privremeni odbor je osnovan zbog potrebe izrade elaborata za

rješenje pitanja informiranja hrvatske zajednice na elektroničkim medijima, a prvi sastanak Privremenog odbora zakazan je za 3. veljače. Na poziv za sastanak odazvali su se članovi Privremenog odbora Ljiljana Dulić i Milovan Miković, dok su se Slaven Bačić i Josip Stantić ispričali zbog ranije preuzetih obveza, a Tomislav

Žigmanov nije obavijestio Izvršni odbor HNV-a zbog čega se nije odazvao pozivu. Kako Privremeni odbor ima mogućnost proširivanja sastava, tražit će se predstavnici struke koji su zainteresirani za rješavanje pitanja radio i televizijskog informiranja hrvatske zajednice u SiCG. ■

Na setu (snimateljskoj lokaciji)

Zabranjena ljubav

Kako se snima popularna RTL-ova sapunica

Razgovarao i bilježio: Dražen Prčić

Svatko tko voli gledati sapunice, a takvih je na našim prostorima zasigurno mnogo, vrlo dobro zna za »Zabranjenu ljubav«, koja se emitira na programu hrvatskog RTL-a. Kako se snima i kako je glumiti u jednom takvom velikom televizijskom projektu, upitali smo redatelja *Dinka Paleta* i glumicu *Jelenu Peršin*, zatekavši ih na snimanju scene koja se događa na željezničkom kolodvoru u Zagrebu.

Dinko Paleta, redatelj: U pitanju je sapunica koja se radi po jednoj »špranci« (mustri) i koja u više zemalja počinje na isti način, a zatim se razvija u smjerovima koji bi za određenu zemlju i publiku u njoj mogli biti najinteresantniji. U tom smislu se razvijaju priče, odnosi između likova, i prema potrebi priče dovode no-

ravno u hard disk računala i uz minimalne korekcije u montaži, slaže se u mozaik određene epizode.

Jelena Peršin, glumica (Ana Fijan): U »Zabranjenu ljubav« sam došla ove sezone, kao jedan od glavnih likova i igram jednu klasičnu »pozitivku«. Teško je snimati svakog dana, jer se puno radi

Redatelj Dinko Paleta sa suradnicima

vi glumci. Danas (razgovor je vođen 2. veljače) snimamo 331. epizodu, koja se događa na kolodvoru, i jedan jako bitan lik, kojeg još ne smijem odati, odlazi iz serije. Primjerice, ovaj materijal koji sada snimamo bit će emitiran negdje za mjesec ili mjesec i pol, što će reći da smo trenutačno glede prikazivanja toliko ispred ovih događanja na kojima trenutačno radimo. Što se tiče samog rada na sapunicama, one zahtijevaju jednu brzu, vrlo konkretnu produkciju pri kojoj se scene na lokacijama ne snimaju dulje od 60-90 minuta, dok se u studiju scena snima u nekom prosjeku od 20 minuta. Konkretno, kako se određena scena snimi, ona ulazi iz-

Glumačka ekipa na setu

– od 10 do 12 sati dnevno, ali s vremenom jednostavno »istrenirati« koncentraciju i potom bude mnogo lakše. Primjerice, tekстовi se ne uče potpuno napamet, već trenutno za potrebe scene koja se tad snima i potom se odmah i zaboravljaju da bi se učili drugi. Kako sam užasno zimogrožljiva, a sada snimamo vani i vrlo je hladno, više volim snimati »unutra« studijske i scene interijera.

Zabranjena ljubav

Sapunica »Zabranjena ljubav« emitira se na hrvatskom SRTL-u svakog radnog dana u terminu od 19.40 sati, dok je repriza na programu u 12.40 sati.

Iako se radi iznimno brzo, dosad smo najviše radili četiri ponavljanja snimane scene i mogu kazati da su iznimno rijetke scene koje moramo ponovno snimati. Glede moje daljnje glumačke karijere, trenutačno sam usporedo angažirana i u mom matičnom teatru u Virovitici, a što će biti dalje, vidjet ćemo. ■

Iz kuta mladih: Tanja Stantić

Učiteljski poziv zahtijeva kreativnost

*Rad s djecom zahtijeva mnogo truda, razumijevanja i priprema * Život treba planirati *
Po završetku studija željela bi se specijalizirati za nastavu na hrvatskome jeziku*

Razgovor vodila: Olga Perušić

U pauzi za kavu, razgovarali smo sa studenticom četvrte godine Učiteljskoga fakuleta u Somboru Tanjom Stantić, ambicioznom djevojkom, zaljubljenicom u svoj budući profesionalni poziv. Pri upoznavanju Tanje, najprije spoznajemo njenu vještinu komunikacije. Ve-oma je komunikativna i to će joj zasigurno olakšati budući rad s djecom.

Kako kaže naša sugovornica, rad s djecom od prvog do četvrtog razreda je vrlo zahvalan, jer oni doživljavaju učitelja vrlo bitnom osobom u njihovom životu. Prema riječima Tanje, bitno je da su djeca aktivna, teži se što manje koristiti frontalan rad, gdje učitelj priča, a učenici samo pasivno slušaju.

PRAKSA U NASTAVI: U posljednje vrijeme radi se na modernizaciji nastave i učitelji se trude da satove osmisle putem igre, scenske komunikacije, skupnog rada ili rada u parovima. Djeca vole kada učiteljica samostalno priprema radove. »Sakupljam savjete starijih učiteljica i smatram ih vrlo dragocjenim. Upravo su mi ti savjeti pomogli glede uspostavljanja discipline u razredu. Predavala sam u jednom odjeljenju koje je bilo vrlo 'živo'. Kako bi im usmjerila pažnju, organizirala sam natjecanje. Na tom času oni nisu bili izrazito tihi, ali su bili aktivni i disciplinirani. Djecu treba osjetiti. Nisu ona sama po sebi loša, nego zahtijevaju razumijevanje, i kad se pronikne u njihove potrebe, tada po-teškoće prestaju«, kaže Tanja.

Praksu još nije održavala u odjeljenjima prvih razreda, gdje se ne provodi sustav ocjenjivanja, ali joj se ta ideja ne čini validnom. Po njenom mišljenju, djeca su prije pohađanja nastave čula od starijih generacija o ocjenjivanju, te Tanja smatra kako su se zbog takovog sustava djeca malo opustila, zbog nedostatka motivacije. U svome praktičnome radu s djecom, primjenjuje samoocjenjivanje, kako bi svaki učenik sam dao prijedlog svoje ocjene. Prema riječima Tanje, bit je u tome što djeca tada lakše mogu sami sebe korigirati. Prilikom održavanja praktične nastave, naša sugovornica se trudi raditi po blažim

kriterijima, te nagrađivati učenike koji se trude i lijepo pišu.

SLOBODNO VRIJEME: Provođeci vrijeme u Somboru na studiju, Tanja taj grad smatra lijepim, mirnim i tihim. No, u svojim planovima, ne doživljava ga kao grad u kome planira živjeti. Sombor je pravi vođanski grad, a za Tanju najdrže mjesto je riblja čarda Andrić, gdje često voli otići. Osim u Subotici, puno prijatelja ima i u Somboru, Sonti, Apatinu, te u okolnim mjestima. Tanja voli čitati, te preporučuje mladima knjige »Mi djeca sa kolodvora ZOO« i »Kako neprestano voljeti«.

Ljeti obično pomaže kao hostesa na slikarskim kolonijama, koje se održavaju na

ta namještaja, te mi je sada žao što nisam upisala Šumarski fakultet. Obično slikam grafitom, a ponekad radim i pastel. Jedan rad mi je ostao i u galeriji dr. Vinka Perčića, kada nas je još kao djecu crtanju podučavao Stipan Šabić. Sada bih trebala puno vježbati, jer sam svjesna svoje darovitosti. Najčešće kopiram male slike na veće promjere, što mi zahtijevaju studije«, objašnjava naša sugovornica. Svojom kreativnošću lako uspijeva učiniti zanimljivim školski sat, kada predaje u okviru praktičnog dijela studija. Često priprema plakate i makete, što zahtijeva puno pažnje i pripremanja. Svojom manom smatra to, što joj brzo dosadi raditi jednolične stvari, i zato je zadovoljna svojim učiteljskim pozivom, kao kreativnim radom.

PLANOVI ZA BUDUĆNOST:

»Posljednja sam generacija koja pohađa Učiteljski studij u Somboru po starom sustavu naobrazbe. Meni se iskreno ne sviđa taj stari način, voljela bih da sam studij mogla pohađati po novom Bolonjskom sustavu, jer se ta nastava odvija s više aktivizma. Na sreću, studij je u priličnoj mjeri satkan od praktične nastave«, kaže Tanja Stantić.

Tanja jako voli djecu. Želja joj je da je poslije nastave učenici pamte po dobrome, i tome će težiti, a jedna od njenih želja je i da se po završetku studija vrati raditi u osnovnu školu Sveti Sava u Subotici, koju je i ona pohađala kao osnovac. Uz potporu časne sestre Eleonore Merковиć, po završetku studija voljela bi se specijalizirati za nastavu na hrvatskom jeziku, a kako Tanja napominje, učitelji imaju mogućnost i

dokvalificirati se za rad nastavnika engleskoga jezika. Na žalost, mnogi po završetku učiteljskih studija, umjesto dokvalificiranja, radije rade kao novinari, tajnice ili predaju tečajeve rada na računar.

Poteškoće u radu s djecom nastaju kad nerazumijete njihove potrebe: Tanja Stantić

Malom Paliću, kod njenog ujaka Paje Đuraševića. »Volim crtati, no nažalost, nemam puno slobodnoga vremena za to. Završila sam građevinsku školu za projekat-

LJUBAV SA ŠKARAMA U RUCI

Samo sam gledao kako ssačuvati kosu! Dolazi - le su na koncerte sa škarama i koristile svaku situaciju da mi odsjeku pramen za uspomenu. Iako su puno gore bile one bez škara, jer su mi rukama čupale kosu s glave! **Alen Islamović**, nekadašnji pjevač Bijelog dugmeta, o svojim problemima na vrhuncu slave prije 20-ak godina, Večernji list, 3. veljače

VOLE GA CURICE, MAME I BAKE

Uglavnom me zovu srednjoškolke - je su se nekako dokopale mog broja mobitela. Počesto ne znaju što bi me pitale pa mi spuste slušalicu čim se javim, a one hrabrije me pitaju kako sam, što radim. Kad me sretnu na ulici, fora im je dobiti moj autogram da bi ga pokazale u školi. Sve mi je to veoma simpatično. Općenito mislim da je moj lik najpopularniji kod curica, mama i baka, jer je tako postavljen. Možda sam čak i malo predobar. No, tako je to u sapunici. **Filip Juričić**, glumac iz Zagreba, junak sapunice »Ljubav u zaletu«, Gloria, 3. veljače

FACELIFTING I ČIPKASTE ČARAPE

A gdje smo mi? Jedno istraživanje provedeno nakon predsjedničkih izbora 2000. godine pokazalo je da su najtiražniji hrvatski dnevници, pokrivajući kampanju između Dražena Budiša i Stjepana Mesića, bili znatno više zainteresirani za njihov politički nego privatni profil. Samo petnaestak posto članaka u kojima su se spominjali kandidati bavilo se nekim aspektom njihova privatnog života. Postoci koji govore o spremnosti kandidata da u svrhu predizborne kampanje posegnu za detaljima iz privatnog života još su niži. I dok pet godina poslije političari još uvijek nerado posežu za privatnim pojedinostima, pa i u svrhu izbornog uspjeha, medijima je sve draže objaviti koju o psu Milana Bandića, kompjutorskom faceliftingu Vesne Škare-Ožbolt ili čipkastim čarapama Đurđe Adlešić. **Marijana Grbeša**, Večernji list, 3. veljače

LJUBINA SUPER FRIZURA

* Što nikada ne biste oprostili?

Ivan: Nema neoprostivih stvari. Sve se može oprostiti ako postoji objašnjenje.

Aida: Još nisam iskusi tako nešto, a nadam se i da neću.

* A biste li oprostili i nevjeru?

Ivan: Ovisno o situaciji.

Aida: Teško pitanje...

Pravnički rečeno, rekla bih da težina djela ovisi o okolnostima u kojima je počinjeno.

* Oko čega se posvađate?

Ivan: Uglavnom oko odlaska na spavanje. Kasno uvečer je jedino doba dana kad se, nakon cjelodnevnog

treninga, mogu malo opustiti i uživati, baviti se nečim drugim osim tenisom, a Aida me tjera u krevet. Po njezinom, išli bismo spavati čim sunce zađe.

Aida: Ma, zapravo se ne svađamo. To su burne, kratkotrajne rasprave koje uglavnom ja započinjem i završavam, jer sam temperamentnija od Ivana.

* A frizura?

Ivan: Rano sam počeo gubiti kosu pa sam 2001. u Miamiu obrijao glavu i otada sam stalno bez kose. Stoga Aida nema mnogo izbora u odgovoru. Ta joj se frizura mora sviđati.

Aida: Kod većine muškaraca takva mi se frizura zapravo ne sviđa, ali Ivanu zbilja dobro pristaje.

Ivan Ljubičić, svjetski tenisač broj 5 i njegova supruga **Aida**, Globus, 3. veljače

REALNOST JE TAMO DALEKO

Malo, malo pa nas plaše nekom novom Jugoslavijom. Četvrtom, petom, tko zna kojom. Srećom, realnost je daleko od toga. Jugoslavija

je zauvijek mrtva, a nastavlja se i proces osamostaljenja bivših jugoslavenskih republika i pokrajina, pa će možda i Crna Gora i Kosovo krenuti putem samostalnosti. Zato nitko realan i ne pomišlja na takve nebuloze kao što je neka nova, buduća Jugoslavija ili bilo kakva asocijacija balkanskih zemalja, ma kako se zvala. **Jurica Körbler**, komentator, Vjesnik, 1. veljače

SRBIJA-HRVATSKA – NAJVEĆI OKRŠAJI

U posljednjih nekoliko godina hrvatski i srpski sportaši nekoliko puta su se ogledali na velikim natjecanjima, ali i na revijalnim utakmicama. Najveći neredi:

– Finale EP-a u vaterpolu 2003. u Kranju: opća tučnjava navijača, zakazalo osiguranje, sramota zbog koje je hrvatski sport kažnjen od LEN-a sa 100 tisuća eura kazne.

– Pripremna utakmica u srpnju 2003. u švicarskom Kriemsu: autobus navijača Dinama doputovao je u Švicarsku, pola navijača nije uspjelo ući na stadion, a ona polovica koja je ušla sukobila se nasred igrališta i prekinula utakmicu u tučnjavi s Grobarima.

– Rukometno polufinale Kupa EHF-a 2005. u Zagrebu: domaći navijači kamenjem su zasuli autobus s novinarima iz Beograda, u predgrađu Zagreba bacani molotvljevi kokteli, većina navijača Partizana vraćena u Beograd, a da nisu prisustvovali utakmici.

– Utakmica poput kvalifikacija za EP 2000. u nogometu u Beogradu i Zagrebu: prošla bez većih nereda, no poglavito zbog odličnog osiguranja. Jutarnji, hr, 1. veljače

MISS UNIVERSE HRVATSKE

Splićanka Biljana Mančić izabrana je u nedjelju uvečer u Kristalnoj dvorani hotela Kvarner u Opatiji za Miss Universe Hrvatske za 2006. Studentica menadžmenta, 19-godišnja Biljana, kojoj su u životu najvažniji ljubav, zdravlje i okruženje najbližih, predstavljat će Hrvatsku na svjetskom izboru. Kristalnu je

dvoranu napustila bogatija za životno iskustvo, vrijednu krunu, automobil i brojne sponzorske darove.

Prva je pratilja gimnazijalka Monika Mušković iz Poreča. I druga pratilja nove Miss Universe, Petrinjka Anamarija Vučićević, također je gimnazijalka, i vjeruje u moć pozitivnog razmišljanja.

Hrvatski izbor za Miss Universe u Opatiji je proslavio desetu obljetnicu, a publicu su uz misice zabavljali Lana Jurčević, Feminnem, Goran Karan, Danijela Pinarić i rasplesane Slovenke iz skupine Mojce Horvat.

ĆIRIN DUGI JEZIK

Ćirin dugi jezik, ali i nelagodna situacija da je na pripremama svoga Xamaxa Neuchatelata na Cipru bio u blizini Crvene zvezde, te bugarskog Litexa, uvaljuju ga u novu medijsku epizodu.

Ćiro, trener Crvene zvezde!?

– Sine, je li me razvaljuju? – nazvao je.

Priča je kratka i jasna: reporter beogradskog Kurira pitao je Blaževića bi li bio trener Zvezde?

– Ajde, što biste mu vi odgovorili?

Mene nije pitao... Nego Vas, Ćiro. A Vi niste bilo tko.

– Što drugo da mu odgovorim nego ono što bi sam želio čuti. Naravno da bih!

Kurir je to razvalio sočno:

– Ako Piksiju dođe iz dupeta do glave i pozove me za trenera, nema razloga da ne prihvatim!

Postoji i »politički dodatak«:

– Što se tiče gluposti koje su se dogodile između mog i vašeg naroda, one su svima nanijele velike štete. Toliko je mladih pobijeno na obje strane da smo svi zajedno ispali velike budale.

I još je Ćiro začinio:

– Walter Zenga mi je rekao kako nema namjeru dugo se zadržati u Beogradu. Onda mene pozove moj prijatelj Piksi Stojković.

Budem u Zvezdi, pa me nakon nekog vremena pozove Partizan preko puta. I postanem prvi trener koji je vodio sva četiri kluba velike četvorke. Dinamo sam naučio kako se pobjeđuje, a bio sam i u Hajduku, doduše samo kratko, eh, Grgiću, Grgiću... Kakav bi to bio nadgrobni spomenik, trener svih klubova velike četvorke! Međutim, Ćiro je za Slobodnu Dalmaciju objasnio da je zapravo srpskom novinaru rekao ono što je on želio čuti.

– Sine, znaš da ja mogu biti cirkusant... Ne idem u Zvezdu, nitko me nije zvao. Makar mislim da su sportaši ti koji prvi moraju obnavljati porušene mostove...

Zvezda, »stara ljubav zaborava nema«?

– Novinar voli podvaliti, a ja volim vas novinare... Sebi naškodim, nego što...

Ćiro im je prodao lažnjak. Miroslav

Ćiro Blažević, Slobodna Dalmacija, 3. veljače

NE MOŽE ODOLJETI

Trenutačno ozbiljno pregovaram sa Severinom. Njen dolazak u »Bravo šou« je u neku ruku već potvrđen. Jedini problem sa Seve je to što se spomenuta pjevačica plaši provokativnih pitanja. Znajući sebe, sumnjam da ću odoljeti bar nešto je ne pitati u svezi s čuvenim pornićem. Ravnodušnost je najgora... Jelena Bačić Alimpić, voditeljica TV emisije »Bravo šou« na TV Pinku, Svet, 3. veljače

IMPONIRA MI, IMPONIRA MI

Do sada sam u karijeri osvojio petnaest značajnih trofeja. Ali, sva ta priznanja i titule stigle su sa sportskog polja. Proglasašenjem za počasnog građanina Novog Sada pobijedio sam i na životnom polju, jer sam nagrađen kao čovjek. To mi osobito imponira, a sigurno je da je maksimum kada netko uspije objediniti oba priznanja. Siniša Mihajlović, nogometaš, Dnevnik, 1. veljače

OD MUHE ISPAO MAGARAC

Pripadnik neonacističke organizacije Nacionalni stroj Goran Davidović optužio je medije da su upadu na anti-fašistički skup na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu (9. studenoga 2005.) dali značaj koji taj incident ne zaslužuje. »Incident je medijski napravljen i mediji su od muhe napravili magarac«, rekao je gostujući na novosadskom Radiju In Davidović, koji je optužen za izazivanje mržnje zbog sudjelovanja u tom incidentu. On je negirao pripadnost Nacionalnom stroju, a negirao je i da zastupa neonacističku ideologiju, optuživši medije da su mu »prišili« nadimak Firer. Danas, 4. veljače

Održana je Godišnja skupština udruge KroV

Godina počinje Maškarama

Usvojen plan rada za 2006. godinu * Prva aktivnost bit će organiziranje Maškara, tuluma namijenjenog mladima * Donijeta i odluka o obvezi plaćanja članarine, kao uvjeta da se zadrži članstvo u udruzi

U nedjelju, 5. veljače, održana je Godišnja skupština udruge hrvatske omladine u Vojvodini KroV, na kojoj bilo prisutno petnaestak članova, čime je bio osiguran potreban kvorum. Na početku sjednice, predsjednica KroV-a *Olga Perušić*, upoznala je članove s aktivnostima ove udruge između dva zasijedanja.

Tijekom prošle godine, među značajnijim aktivnostima udruge KroV bilo je sudjelovanje u radu mreže omladinskih udruga nacionalnih manjina Europe – YEN i to na uskršnjem seminaru u Bolzanu, u Italiji, kao i na jesenjskom seminaru omladinskih lidera u Laax-u, u Švicarskoj. Na putu integriranja ove udruge u međunarodne tokove, postignut je pomak glede statusa udruge KroV, koju ove godine na uskršnjem seminaru mreže YEN očekuje primitak u specijalno članstvo.

AKTIVNOSTI I INICIJATIVE: Osvrnuvši se na ostale aktivnosti koje su se odvijale tijekom prošle godine, *Olga Perušić* je istaknula kako je ova udruga jedna od osnivača Mreže Mladih Subotice, putem koje je stupila u Koaliciju mladih Srbije, kako bi podržala inicijativu za donošenje Omladinske politike i inicijativu za osnivanje Državnog organa nadležnog za mlade, na republičkoj razini. Tijekom prošle godine udruga KroV je potpisala i Ugovor o suradnji s organizacijom mađarske nacionalne manjine – Omladinskim forumom Vojvodine VIFO, kako bi zajednički otpočeli organizirati jesenji seminar YEN-a. Predstavnicima KroV-a sudjelovali su i na Regionalnoj konferenciji nacionalnih manjina, koje je organizirao Srpski omladinski forum u Zagrebu, koja je bila značajna za

stvaranje uvjeta za daljnje umrežavanje novih omladinskih udruga sa Balkana. *Olga Perušić* je istaknula i posjet zamjeniku ministra kulture Republike Hrvatske *Čedomiru Višnjiću*.

Udruga KroV je veoma aktivna: Održana je godišnja skupština

GODIŠNJI PLAN RADA: Prva aktivnost udruge KroV u tijeku 2006. godine, bit će sudjelovanje na simboličnoj proslavi Vašanga, organiziranjem tuluma za mlade, Maškara. Mladi su pozvani sudjelovati na tulumu u kreativnom ruhu ili maskama. Mladi će se moći zabavljati na Maškarama uz prigodan program i zvuke ansambla »Ravnica«. U planu rada za 2006. godinu, definirane su smjernice rada ove udruge, prije svega glede šestomjesečnog projekta Mladi mladima, koje financira Pokrajinsko tajništvo za sport i omladinu, a odnosi se na promoviranje Akcionog plana politike za mlade. Udruga KroV u suradnji s Mrežom mladih Subotice i s organizacijom Forum Syd, realizirat će ovaj projekt na području Subotice, Bačke Topole, Malog Idoša, Sente i Kanjiže.

U mjesecu travnju, poslije seminara

YEN-a u Pečuhu, organizirat će se predstavljanje međunarodne mreže YEN i seminara, koji će se početkom rujna održavati u Subotici. Istaknuto je i pitanje organiziranja Regionalne konferencije Omladine nacionalnih manjina, a tajnik *Neven Rudić Vranić*, istaknuo je kako su po tom pitanju zainteresirani i predstavnici njemačke i mađarske nacionalne manjine.

OBVEZNO PLAĆANJE ČLANARINE: U daljnjem tijeku Godišnje skupštine, diskutiralo se o pozivu na prve Hrvatske svjetske igre Crolimpijade, koje organizira Hrvatski svjetski kongres. Igre će se održavati u Zadru, tijekom srpnja ove godine. Delegacija iz Srbije i Crne Gore, trebala bi brojati četrdesetak sportaša. Zaključeno je kako je sudjelovanje na Crolimpijadi, jedino moguće uz potporu Hrvatskog nacionalnog vijeća. Udruga KroV započet će i pripreme za organiziranje objavljivanja zbirke pisanih radova hrvatske mladeži na materinjem jeziku. Članovi udruge KroV su zamoljeni da se u što većem broju odazovu osmišljavanju i pisanju svojih radova.

Na koncu Godišnje skupštine, članovi udruge KroV su donijeli odluku glede izjave prijavnice za pristupanje ovoj udruzi, a poslije kraće diskusije o pitanju članarine, čiji je iznos utvrđen na prošloj sjednici Skupštine KroV-a, donijeta je odluka da se članarine moraju plaćati. Ova obveza je uvjet da bi se zadržalo članstvo u udruzi. To je jedini način da se počne stvarati udruga s aktivnim članstvom, ustanovljeno je na sjednici.

H. R.

Temeljem članka 14. stavak 4 i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« br.135/04) i članka 24. Odluke o Općinskoj upravi (»Službeni list Općine Subotica« 5/2005),

Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša:

O B A V J E Š T A V A

Nositelju projekta »NIS – NAFTAGAS PROMET« – Novi Sad izdano je Rješenje o obujmu i sadržaju Studije o procjeni utjecaja Projekta »Gradska benzinska crpka BS Subotica 1« – Aleksandrovo, a koje treba biti sukladno članku 17. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« br.135/04) i Pravilniku o sadržaju studija o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 69/2005).

Teška prometna nesreća na cesti Subotica-Sombor

Četvero poginulih kod Male Bosne

*Stradali vlč. Lazar Ivan Krmpotić, župnik iz Đurđina, Marin Dulić, također iz Đurđina, te Dušan Vujaklija i Dragan Knežević iz Sombora * Teško povrijeđen, ali van životne opasnosti Jugoslav Stipanović iz Subotice*

U teškoj prometnoj nesreći, koja se dogodila u ponedjeljak 6. veljače oko 22 sata na magistralnom putu Subotica-Sombor u blizini Male Bosne, poginule su četiri osobe, dok je jedna osoba zadobila teške tjelesne povrede, priopćila je subotička policija.

Do nesreće je došlo kada je vozač automobila »volvo« podgoričke registracije *Dušan Vujaklija* (24) iz Sombora, koji se kretao prema Subotici prešao na lijevu traku i direktno se sudario s automobilom »opel corsa«, kojim je upravljao *Marin Dulić* (54) iz Đurđina.

Od siline udarca vozilo »opel corsa« se vratilo unazad, a na njega je naletjelo vozi-

FOTO: BILJANA VUČKOVIĆ

lo »opel vektra«, koje se kretalo iza njega u istom smjeru, navodi se u priopćenju.

da su vozila ostala potpuno smrskana.

Poginuli su vozač »volvoa« *Dušan Vujaklija*, suvozač *Dragan Knežević* (41) iz Sombora, vozač »opel corse« *Marin Dulić* (54) i suvozač *Lazar Ivan Krmpotić* (67) iz Subotice, župnik u Đurđinu, dok je teške tjelesne povrede zadobio putnik iz voila »volvo« *Jugoslav Stipanović* (34) iz Subotice.

Vlč. Krmpotić i Dulić vraćali su se iz Subotice sa sastanka »Pučke kasine 1878«. Na mjestu nesreće sutradan su bili predstavnik Subotičke biskupije vlč. *Stantić* i rodbina poginulih, čije su stvari bile razbacane nekoliko metara oko mjesta udesa. Sudar je bio toliko snažan,

V I J E S T I

Načelnica općinske uprave podnijela ostavku

Načelnica općinske uprave *Gyöngyi Vörös Kucsmik* podnijela je ostavku na tu funkciju, potvrdio je 6. veljače predsjednik Skupštine općine Subotica *Géza Kucsera*. »Službeno smjene na vrhu općinske uprave još uvijek nema, pošto konačnu odluku o ostavci i imenovanju novog načelnika donosi Skupština općine«, rekao je Kucsera na konferenciji za novinare i dodao da privremeno tu funkciju obavlja *Erika Tot Szalai*.

Protiv načelnice općinske uprave *Gyöngyi Vörös Kucsmik* podignuta je sredinom siječnja ove godine optužnica zbog zloupotrebe službenog položaja. Ona je optužena da je neovlašteno iz općinskog proračuna plaćala račune mobilnih telefona za više djesetina članova i funkcionera Saveza vojvođanskih Mađara.

Beta

Seminar o vanjskotrgovinskom poslovanju

U organizaciji beogradskog Instituta za ekonomsku diplomaciju, 4. veljače u Eko centru na Paliću, održan je seminar na temu: »Primjena novog zakona o vanjskotrgovinskom poslovanju«. Novi Zakon o vanjskotrgovinskom poslovanju je stupio na snagu 28. studenoga prošle godine. O mogućnosti koje pruža primjena ovoga Zakona, na seminaru su govorili predstavnici Ministarstva za ekonomske odnose s inozemstvom, Instituta za ekonomsku diplomaciju, Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) i Uprave carine Srbije. Seminar je okupio pedeset i šest poduzetnika s teritorije Vojvodine, a otvorio ga je predsjednik

općine *Géza Kucsera*, koji je u pozdravnom govoru izrazio zadovoljstvo što ciklus predavanja o novom Zakonu o vanjskotrgovinskom poslovanju počinje baš u subotičkoj regiji. Pomoćnica ministra za ekonomske odnose s inozemstvom *Ana Blagojević*, istaknula je kako je novi Zakon o vanjskotrgovinskom poslovanju izvršio značajnu deregulaciju vanjske trgovine u skladu s propisima Svjetske trgovinske organizacije i Europske unije. Ovaj zakon više štiti gospodarstvenike, nego što je bio slučaj kod primjene staroga zakona. Mnoga ograničenja su ukinuta, kako bi se što više olakšala vanjska trgovina, čulo se na seminaru.

Svojim predavanjem seminar je upotpunio, predstavljajući Upravu Carina Srbije *Silvester Varga*, koji je naveo kako slobodne zone trebaju biti neka vrsta inkubatora stranih ulaganja. Za tu vrstu poslovanja trebaju se omogućiti neophodni uvjeti za investiranje.

O. P.

Trojica se ugušila u komori hladnjače

Tri su osobe smrtno stradale u Tavankutu, u komori hladnjače tamošnjeg poduzeća »Medoprodukt«. Kako je priopćeno, od posljedica trovanja ugljičnim monoksidom preminuli su *Boštian Ojsteršek* i *Janko Kerestein* iz Celja i *Petar Mačković*, radnik »Medoprodukta«. Ojsteršek i Kerestein su bili slovenski državljani, stručnjaci za rashladne uređaje, a Mačković je bio mještani Tavankuta.

»Nepoznati su razlozi dolaženja, a posebno ulaženja u komoru rashladnog sustava slovenskih državljana koji nisu radnici tvrtke, niti su pozivani kao stručnjaci«, piše među ostalim u priopćenju istražne sutkinje Okružnog suda u Subotici *Snježane Leković*. U priopćenju se dodaje kako su dva slovenska državljana radila na izgradnji hladnjače u jednoj tvrtki u Tavankutu, te da je naložena obdukcija leševa.

Primjer poduzetničkog inkubatora BIOS d. o. o. u Osijeku

Pospješivanje poduzetničkog duha

U pripremi i osnivanje inkubatora u Subotici, ili na lokaciji bivše tvornice bicikla »Partizan«, u objektu vojarne Vojske SiCG

Piše: Olga Perušić

Hrvatsko i svjetsko iskustvo pokazuju da malo i srednje poduzetništvo, kao fleksibilan sektor gospodarstva, imaju značajne potencijale za otvaranje novih radnih mjesta i smanjenje nezaposlenosti.

Nastojeći aktivno pridonijeti stvaranju pretpostavki za razvoj poduzetništva, Osječko-baranjska županija i poglavarstvo grada Osijeka, provode niz mjera od kreditiranja poduzetnika do poticanja osnivanja poduzetničkih zona. To je iskustvo vrijedno i za naše prilike.

MISIJA: Poduzetnički inkubator BIOS djeluje u Osijeku, kako bi podupirao razvoj malog i srednjeg poduzetništva kroz osiguravanje poslovnog prostora i pružanje poslovnih i drugih usluga u najkritičnijim fazama razvoja poduzeća. Prva potpora mladim poduzetnicima je pružanje poslovnih, tehničkih, obrazovnih i drugih usluga kako bi se smanjilo vrijeme potrebno za osnivanje i rast poduzeća. Stanarima ovog inkubatora pružaju se prednosti na samom početku poslovanja, poput smanjenja ukupnih fiksnih troškova, zatim olakšavanje pregovaranja i nastupa na tržištu.

PODUZEĆA: Po riječima suradnika BIOS-a, *Jean Pierre Maričića*, jedno od najuspješnijih korisnika Osječkog inkubatora je poduzeće za proizvodnju betonskog crijeva, blokova i popločnjaka, Situla, koje osim korištenja prostora u inkubatoru s jeftinijim najmom, dobiva i olakšice od države. »Zalih robe gotovo da nemaju, jer sve što proizvedu sljedeći dan već isporučuju kupcima. Gotovo da se morate preplatiti da kupite njihove proizvode. Blokovi nisu najbolje kvalitete, ali su odlični za kokošinje, za pregradne zidove, čak i sugeriraju kupcima, da ne grade s njima kuću, kojim slučajem. Blokovi su toliko povoljni da ljudi to veoma traže. On je našao caku kako da spoji ciljnu skupinu, koja se dodatno sufinancira koristeći i našu uslugu jeftinog prostora i reklamiranja putem BIOS-a kako bi proizvodio relativno jeftine blokove«, objašnjava Jean Pierre Maričić.

UVJETI: Radno vrijeme BIOS-a je od 8 do 16 sati od ponedjeljka do petka. Poduzeća u inkubatoru slobodni su koristiti parking prostor, zatim prostora za utovar/istovar, skladištenje, i za pristup zgradi, u skladu s pravilima inkubatora. Prostor osigurava zaštitu od požara i uključuje korištenje

raznih tehničkih uređaja, poput hladnjaka, grijalica i slično. Na raspolaganju je i prostor za sastanke, iznajmljivanje namještaja, usluge komunikacije (pošta, paketi), te usluge domara zgrade. Viličar je raspoloživ kao usluga korisnicima BIOS-a, sukladno potrebama stanara inkubatora. Svaki korisnik je odgovoran za odlaganje vla-

Uskoro i u Subotici: inkubator u Osijeku

stitog otpada. Skladištenja materijala, pri nabavki i čuvanje gotovih proizvoda, nije dozvoljeno na prostoru koji su izvan najma. Korisnici ne mogu vršiti nikakva poboljšanja, prepravke ili izmjene bez prethodnog odobrenja uprave BIOS-a. Ovo prvenstveno uključuje sve zidove ili dijelove ureda: vodovodne instalacije, električne instalacije ili promjene ventilacije ili grijanja i prekrivanje poda. Uz to, korisnici ne

mogu instalirati ili promijeniti bilo koju bravu u zgradi bez izričitog pisanog dopuštenja. Držanje domaćih životinja nije dozvoljeno politikom BIOS-a.

USLUGE: Po reduciranim cijenama na raspolaganju su im usluge fotokopiranja, poštanske usluge, kancelarijske i tajničke usluge, kompjuterske i druge slične usluge. Veliki tim stručnjaka iz područja marketinga, izrade poslovnih i web aplikacija, grafičkog design-a, raznovrsnih tiskarskih usluga, digitalne i analogne fotografije, snimanja i montaže audio i video zapisa s višegodišnjim radnim iskustvom okupljenih u tzv. »grafičkom clusteru« BIOS osigurava poduzetnicima prezentaciju vrhunske kvalitete. Zadatak osoblja BIOS-a je pomoć korisnicima, ukoliko korisnik želi neku posebnu uslugu, poput pisanja poslovnog plana, knjigovodstvene ili druge financijske usluge.

POLITIKA: Svi korisnici obvezni su periodično dostaviti dokumente o broju i klasifikaciji novootvorenih poslova u njihovim poduzećima. Ukoliko taj uvjet nije ispunjen, doći će do raskidanja ugovora o najmu. Prilikom pristupanja inkubatoru svi korisnici moraju potpisati izjavu o razumijevanju misije i ciljeva BIOS-a, te suglasnost o pridržavanju procedure za rješavanje problema. U cilju unapređenja samog inkubatora BIOS periodično prima različite donacije i kredite. ■

Subotički inkubator u pripremi

Inicijativa razvoja Općine Subotica, vezuje se za stvaranje uvjeta za otvaranje novih poduzeća a time i upošljavanja Subotičana.

»Ove godine iz proračuna su planirana sredstva u dijelu proračuna za ekonomsko poticanje, i to u iznosu od 40 milijuna dinara«, kaže za Hrvatsku riječ općinski menadzer *Duško Guslov*. »Ova sredstva su namijenjena pripremnom aktivnostima stvaranja inkubatora. Pokrajinski Fond za razvoj donio je odluku da će podržati otvaranje tri inkubatora u Vojvodini, od kojih će jedan biti u Subotici. U tijeku je formulacija pravnoga okvira za osnivanje inkubatora. Treba riješiti i operativne stvari koje se odnose na odabir lokacije i vrste djelatnosti i usluga koje će biti tu obuhvaćene«.

Za sada postoje dvije mogućnosti za lokaciju inkubatora. Po riječima, *Duška Guslova*, prva lokacija je dvorana bivše tvornice za proizvodnju bicikla »Partizan«, te navodi kako se za taj prostor priprema dražba, budući da je u stečajnom postupku. Stav Općine još nije definiran, glede samostalnog nastupa ili u obliku konzorcija. Kao drugu mogućnost, općinski menadzer navodi ponudu razmjene nekretnina Vojske Srbije i Crne Gore za osiguranje stanova. Kako saznajemo, razgovori su već započeti s Ministarstvom obrane SiCG. Vojska Srbije i Crne Gore nudi subotičkoj općini prostor druge vojarne – »Narodnog heroja generala Drapšina«, za koju je lokalna samouprava zainteresirana kao buduću lokaciju industrijskog inkubatora. Sam tijek razgovora s predstavnicima Vojske nije tako jednostavan, jer se radi o cijeloj nekretnosti, a ne o njenome dijelu. Općini slijedi ocjenjivanje između dvije mogućnosti, kako bi se našla najracionalniju i najpovoljniju ponuda za industrijski inkubator, koji bi trebao da krene sa radom još ove godine s nekoliko poduzeća u inkubatoru.

U Muzeju Vojvodine otvorena izložba »Živjeti zajedno«

Pozitivna povijesna iskustva

*Predstavljena historija zajedničkog života Srba i Mađara u Vojvodini **

Postavka ima kompleksan povijesni, etnološki i kulturološki karakter

U Muzeju Vojvodine otvorena je 6. veljače izložba pod nazivom »Živjeti zajedno«, kao dio projekta Izvršnog vijeća AP Vojvodine, odnosno Tajništva za upravu, propise i nacionalne manjine, »Afirmacija multikulturalizma i tolerancije u Vojvodini«. Ovom nesvakidašnjom postavkom, koju su priredili Muzej Vojvodine iz Novog Sada i Gradski muzej iz Subotice, prezentirana je zajednička povijest, veze, prožimanja i utjecaj Srba i Mađara koji vijekovima žive zajedno na ovim prostorima. Neposredna namjera postavke je educiranje građana, a posebno mladih, o pozitivnim povijesnim i europskim iskustvima u razvoju multikulturalizma i multietničke tolerancije, ali i afirmiranje najpozitivnijih vrijednosti iz suživota ova dva naroda.

Postavke izložbe ima kompleksan povijesni, etnološki i kulturološki karakter, a pokraj predstavnika pokrovitelja izložbe, predsjednika Izvršnog vijeća APV *Bojana Pajtića* i potpredsjednika IV APV i tajnika za upravu, propise i nacionalne manjine *Tamasa Korheca*, na otvorenju izložbe nazočili su i organizatori, ravnatelj Muzeja Vojvodine, *dr. Ranko Končar* i ravnatelj Gradskog muzeja u Subotici *Istvan Hullo*, te počasni gost, državna tajnica Ministarstva kulture Republike Mađarske *Marta Schnajder*. U

duhu postavke izložbe, organizatori su priredili kulturni program u okviru kojeg su nastupili gudački kvartet »Quatro santi« sa skladbama »Jesen stiže dunjo moja« i »V. Bramsovom mađarskom igrom«, a stihove iz pjesme »Mađarski jakobinci« *Adi Endrea* i stihove iz pjesme »Vojvodina« *Mirolava Antića* izveli su *Miodrag Petrović*, glumac SNP-a i *Istvan Heresi*, glumac Novosadskog kazališta.

HISTORIJSKI MOZAIK: Ravnatelj Muzeja Vojvodine *dr. Ranko Končar*, ukazao je nazočnima na specifični karakter izložbe, koja se sadržajno bavi dugim povijesnim periodom zajedničkog života Mađara i Srba u Vojvodini. »Izložba traga za onim što je u prošlosti spajalo ova dva

naroda, traga za osnovama dugog zajedničkog života, tolerantnosti i razumijevanja, unatoč što je u prošlosti bilo i suprotnosti i kontrasta. Kada se u dugoj povijesti življenja ova dva naroda na prostoru Vojvodine pokuša sagledati što je bila osnova povezivanja među njima, nedvosmisleno se nameće da je kultura bila ta osnova«, rekao je *dr. Končar*.

Nakon izraza zahvalnosti zbog mogućnosti sudjelovanja u postavci izložbe, ravnatelj Gradskog muzeja u Subotici *Istvan Hullo*, ukazao na težinu rada pri realizaciji projekta, koji je bio veoma zahtjevan, jer je trebalo od povijesnog mozaika napraviti laku priču, koju će moći percipirati mladi. Pored toga, *Hullo* je izrazio

Bojan Pajtić je rekao da su mržnja i nacionalna netolerancija posljedica ne samo nepoznavanja kultura, povijesti i tradicije drugih naroda, već i nepoznavanje sopstvene povijesti, kulture i tradicije. »Srpsko-mađarski odnosi nisu samo povijesna kategorija, oni su u Vojvodini obiteljska kategorija. Veoma je malo srpskih i mađarskih obitelji u kojima nema i pripadnika drugih naroda, a oni se nalaze i u susjedstvu i među prijateljima«, rekao je *Pajtić*. *Marta Schnajder* izrazila je mišljenje da je izložba posebna i da se ne može smatrati tradicionalnom i svakodnevnom. »Tolerancija je specifična tema u životu muzeja, ali mislim da je veoma aktualna. Tolerancija nije ništa drugo, do upoznavanje i prihvatanje različitosti. Ja vjerujem u snagu umjetnosti, kulture i znanja u historiji. Ali još više vjerujem da pomoću znanja koja stičemo možemo graditi kvalitetne ljudske odnose«, rekla je *Schnajder*.

IZLOŽBA NAMIJENJENA MLADIMA: U dvojezičnoj knjizi koja prati izložbu, pored najznačajnije vladarske loze srednjovjekovne Srbije i Mađarske, *Nemanjića* i *Arpadovića*, te zajedničkih kulturoloških običaja Mađara i Srba na području Vojvodine, govori se i o njihovom zajedničkom sudjelovanju u ratovima koji su vodili protiv Turaka,

kao i o 19. stoljeću, o revolucionarnim pokretima u kojim su sudjelovali *Svetozar Miletić* i *Lajos Kosut*.

Izložba »Živjeti zajedno« je prevashodno namijenjena mladima i učenicima srednjih škola i u tom smislu je primerena njihovom uzrastu i mogućnostima recepcije, kazali su organizatori i uputili poziv svim osnovnim i srednjim školama da je posjete u okviru vannastavnih aktivnosti. U Novom Sadu izložba je otvorena do 20. travnja 2006. godine, od 8 do 19 časova radnim danom i vikendom, a u Subotici će se održati u Galeriji »Likovni susret«, od 3. svibnja do 16. lipnja 2006. godine. Za sve posjetioce ulaz je slobodan.

Dragana Popov

Gudački kvartet »Quatro santi« nastupio je na otvorenju izložbe »Živjeti zajedno«

uvjerenje da je kultura ta koja može doprijeti prevazilaženju međunacionalnih problema s kojima se danas srećemo.

POGUBNOST NEZNANJA: »Iza nacionalne, vjerske i etničke mržnje i netrpeljivosti najčešće stoji neznanje, uopćavanje, poluistine i predrasude, a cilj izložbe jeste prikaz istinitih fakata o suživotu Mađara i Srba u Vojvodini. Zajednička povijest ova dva naroda duža je od 500 godina i na osnovu fakata, rekao bih da ima više pozitivnih momenata u povijesti, nego li sukoba i konflikata«, poručio je *Tomas Korhec* nazočnima i objasnio da nas izložba uči da su naši preci umjeli učiti jedan od drugog, umjeli su da zbog zajedničkog interesa na prave prednosti iz različitosti.

IN MEMORIAM

Franjo Krajniger (1931.-2006.)

Poslije duge i ozbiljne bolesti u Somboru je 7. veljače 2006. godine u 75. godini preminuo raniji predsjednik, te do sada član Upravnog i Izvršnog odbora HKUD »Vladimir Nazor« u Somboru *Franjo Krajniger*.

Rođen je 10. ožuljka 1931. godine u Somboru, u njegovu predgrađu poznatom po nazivu »Mali Beč«. Tu na imanju svojih predaka, oca *Duke* i majke *Marije* rođ. *Raič*, za njihovo sedmero djece odvijao se skladan obiteljski život. Franjo je, kao najstarije dijete, svakako imao posebnu ulogu u odgoju i školovanju svoje mlađe braće i sestara.

Po završetku osnovne škole svoje stručno obrazovanje usmjerio je ka metal-skoj struci i stekao diplomu strojariskog tehničara. Cijeli svoj radni vijek proveo je radeći na imanju Zemljoradničke zadruge u Somboru, odakle 1995. godine, s punih 40 godina radnog staža, odlazi u zašluzenu mirovinu.

Premda je u Društvo neprekidno odlazio još kao dijete jer mu je otac Đuka bio jedan od osnivača HKD »Miroljub« još 1935. godine, Franjino ozbiljnije angažiranje započinje nakon Drugoga svjetskog rata kada se uključuje u radne akcije pri izgradnji i adaptaciji novog društvenog doma. Od tada je u njemu neprekidno i veoma aktivno radio sve do posljednjih dana. Bio je član uprave od 1970. godine, potpredsjedničke dužnosti obnašao je u više mandata u ukupnom trajanju od 26

godina, a predsjedničke od 1982. do 1984. godine. Na čelu radne skupine za organiziranje žetvenih svečanosti »Dužionica« bio je više od 10 godina. Kao predsjednik Društva dva puta je sudjelovao na Festivalu podunavskih zemalja u Baji u Mađarskoj, u Koprivnici na Ivanjičkim kresovima, potom na zonskim i pokrajinskim smotrama folkloru Vojvodine, te u organizaciji revije narodnih nošnji i sl. Značajna i zapažena mu je bila aktivnost u obilježavanju 50-e obljetnice Društva 1986. godine.

U listu »Miroljub« redovito je objavljivao prigodne tekstove posebice one o zbivanjima vezanim za minule događaje i osobe značajne za povijest Društva. Njegova memoarska građa ima posebnu vrijednost – on je pravi kroničar društvenih zbivanja. Glavni je autor knjige »Somborske žetvene svečanosti« (1996.). Uvijek je rado pomagao drugima pri pisanju prigodnih tekstova. Izuzetna je bila njegova pomoć profesoru Franji Matariću pri sačinjavanju monografije KUD »Vladimir Nazor« (1986.) i dr.

Bio je angažiran i u organima Općine i mjesne zajednice, kao i radne organizacije u kojoj je djelovao. Bio je vijećnik SO Sombor, član raznih komisija i odbora, SIZ-ova u Općini i Pokrajini i sl.

Značajna mu je bila i aktivnost u župi crkve Presvetog Trojstva gdje je bio član Pastoralnog vijeća.

Zapažen je i njegov doprinos očuvanju

hrvatskog nacionalnog identiteta i afirmacije svog naroda. Iz tih i drugih razloga od članova Društva, svojih sunarodnjaka, sugrađana i prijatelja bio je visoko cijenjen, iskreno poštovan i uvažavan. Njegove tihe i odmjerene riječi uvijek su pažljivo slušane i uvažavane. U njima nikada nije bilo ishitrenosti i nedorečenosti. Svaki mu je prijedlog bio dobro smišljen i realan. Po njegovu mišljenju najveći i najznačajniji uspjeh Društva je upravo borba za opstanak našeg naroda na ovim prostorima, te očuvanje običaja i tradicije bunjevačko-šokačkih Hrvata. Naglašavao je i značaj suradnje Društva i svakog pojedinca sa svim sunarodnjacima i sugrađanima ove sredine i njihovim kulturnim institucijama. Isticao je i činjenicu da smo na ovim prostorima oduvijek skupa živjeli, bili upućeni jedni na druge i dijelili zajedničku sudbinu.

Za sobom Franjo Krajniger ostavlja suprugu *Anu*, kćerke *Ružicu* i *Marinu* te unuka *Ivana*.

Matija Đanić

Prva svečana proslava dana Subotičke biskupije u Rimu

Dvojezično euharistijsko slavlje

RIM – Po prvi puta u povijesti, povodom blagdana obraćenja sv. Pavla, u Rimu je 26. siječnja svečano proslavljen dan Subotičke biskupije, a geslo susreta bilo je: »U zajedništvu Kristova poslanja«.

Proslava dana započela je svečanim dvojezičnim euharistijskim slavljem u kapeli Papinskog kolegija Germanicum et Hungaricum. Svetu misu je predvo-

dio nadbiskup i metropolita beogradski *msgr. Stanislav Hočevar* uz koncelebraciju subotičkih svećenika-studenata, dok su pjevanje pod misom animirali subotički bogoslovi. Uz nadbiskupa su na proslavi bile prisutne i sestre Služavke malog Isusa koje su djelovale u našoj biskupiji, te nekolicina hrvatskih i slovenskih stude-

IN MEMORIAM

mr. Lazar Ivan Krmpotić, svećenik (1938.-2006.)

U ponedjeljak 6. veljače 2006. godine u 22 sata, na cesti Subotica – Bajmok, tragično je u prometnoj nesreći preminuo svećenik *mr. Lazar Ivan Krmpotić*, župnik u Đurđinu.

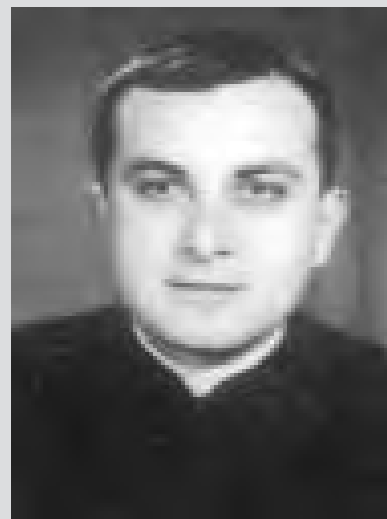
Mr. Krmpotić je rođen 14. travnja 1938. godine u Subotici, od oca *Stipana* i majke *Dule* r. *Stipić*. Srednjoškolsko obrazovanje stiče u subotičkoj realnoj gimnaziji, a teološke studije završava na Katoličkom bogoslovskom fakultetu u Zagrebu, gdje 1964. godine magistrira iz filozofije i teologije. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1962. godine, po rukama biskupa *Matiše Zvekanovića*.

Prvo svećeničko mjesto mu je bila Ada, a onda Bačka Palanka, sve dok nije 1992. godine premješten u Đurđin, gdje je službovao do smrti. Kulturnim i znanstvenim radom bavio se više od trideset godina.

Osnivač je, dopredsjednik i jedan od najaktivnijih članova ob-

novljene »Pučke kasine 1878). Autor je više knjiga iz oblasti njegovanja kulturne baštine bačkih Hrvata.

Sahrana dragog brata bit će u petak, 10. veljače 2006. godine u 14 sati na Bajskom groblju. Prije toga od vlč. Krmpotića njegovi će se vjernici oprostiti istoga dana svetom misom u 12 sati, odakle će lijes biti prenesen u obiteljsku grobnicu, gdje će čekati Uskrsnuće! Nakon sprovoda, u crkvi Isusova uskrsnuća služiti će se sveta misa za pokoj njegove duše.

IN MEMORIAM

Marin Dulić (1952.-2006.)

U ponedjeljak 6. veljače 2006. godine, u 22 sata, na cesti Subotica – Bajmok, tragično je u prometnoj nesreći preminuo časni otac četvero djece i vrsni intelektualac i angažirani kulturni radnik *ing. Marin Dulić*.

Rođen je 12. rujna 1952. godine, od oca *Antuna* i majke *Tereške* r. *Dulić* u Bajmoku. Školovanje je završio u Đurđinu, Somboru i na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu. Oženjen je Marijom Dulić s kojom je u skladnom braku odgajao *Ivanu*, *Ivanu*, *Elizabetu* i *Pavla*, svoju djecu.

Bio je zaposlen u Agrokombinatu i Kooperaciji u Đurđinu. Bio je član Pastoralnog vijeća u župi sv. Josipa Radnika u Đurđinu.

Uređivao je župski časopis »Gerardov narod«. Bio je osnivač »Pučke kasine 1878« i aktivan član Glavnog odbora ove udruge. Njegovom smrću ostali su mnogi siromašniji. Neka mu vječni pokoj i hvala. Sprovod dragog pokojnika bio je 9. veljače 2006. u Kerskom groblju.

nata Papinskog kolegija Germanicum et Hungaricum koji su iza pričesti uz pratnju gitara izveli prigodnu zahvalu na slovenskom jeziku.

Nakon svete mise, u Dvorani susreta uslijedilo je svečano primanje, gdje su se prijatelji i gosti mogli pobliže upoznati sa svim subotičkim studentima kojih je trenutno osmorica u Rimu, te u razgovoru s nadbiskupom čuti o aktualnim temama u našoj mjesnoj ali i općoj Crkvi. Slavlje je potom nastavljeno prigodnim domjenkom u čast zaštitnika naše biskupije.

Vladimir Sedlak

Marijana Tucakov, studentica iz Bačkog Brega nakon uspješno položenih ispita

Zimsko opuštanje

Lelujavi valovi ledom okovani, prhkim snijegom posuti, mame.

Čini se prošli su dugotrajni mračni, magloviti, sumorni dani.

Prošle su i noći u kutku tople sobe pod svjetlom stone lampe nad knjigom provedeni.

Učilo se marno i naporno. Nadalo se i strijepilo.

Vrijedilo je.

Prijavljeni su ispiti položeni.

Treba sebi dati oduška.

Na jezeru što pod ledom priča, med klizačima
hrabrim, mrzlim vjetrom u kretnju tjerani, šetati
treba.

Upiti svaki zrak Sunca što nas je obasjao.

Ići treba. Ići.

Naprijed, samo ići.

M. L.

Foto: Nada Sudarević i Jelena Ademi

na Paliću

Predstavnici Gradske knjižnice iz Subotice u posjetu Osijeku

Nastavak suradnje dviju knjižnica

Osijek – Gradsku i sveučilišnu knjižnicu posjetili su u petak, 3. veljače, ravnateljica subotičke Gradske knjižnice *Valéria Agoston Pribilla*, voditeljica matične službe *Milica Mirić* i knjižničarka *Katarina Čeliković* a u okviru kulturne suradnje obnovljene prošle godine na Dan knjižnice (13. listopada).

»Kulturne veze između Osijeka i Subotice obnovljene su u svim segmentima, među kojima je i suradnja dviju knjižnica«, rekla je ravnateljica Gradske knjižnice *Valéria Agoston Pribilla* po povratku iz Osijeka. »Ovaj naš uzvratni posjet

osječkoj Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici dogovoren je prošle godine na proslavi Dana knjižnice kada su nas nakon petnaest godina posjetili predstavnici osječke knjižnice, na čelu s ravnateljem *Dragutinom Kata-lencem*. Bilo nam je zanimljivo razmijeniti iskustva, razgledati knjižnicu i fond, pogledati bibliotečki program za kompjutorsku obradu knjiga. Također smo dogovorili i početak trajnije suradnje u kojoj je posebno važna nabava knjiga i periodike iz Hrvatske«

K. Č.

Projekt mreže NVO namijenjen djeci i omladini manjina u Srbiji i Albaniji

Integracija djece u društvene tokove

NOVI SAD – Nevladine organizacije iz Njemačke, Albanije i Srbije pokrenule su zajednički projekt »Integracija i osnaživanje djece i mladeži pripadnika manjina u Srbiji i Albaniji«. Vođa projektnog tima, ravnatelj NVO »Pomoć djeci« *Ljiljana Vasić* kazala je u utorak na konferenciji za novinare u Novom Sadu kako je cilj projekta integracija djece i mladeži iz etničkih manjinskih skupina u glavne društvene tokove.

Ona je navela da će u prvoj godini realizacije projekt biti usmjeren prije svega na romsku djecu, putem evidencije mnogobrojnih malih Roma koji nemaju potrebne papire, od krštenice do

državljanstva, što će biti prvi korak k njihovoj integraciji u društvo.

Vasićeva je kazala da će projekt u drugoj i trećoj godini realizacije biti okrenut ka svim manjinama, počevši od organiziranja raznih tečajeva za djecu i mlade do organiziranja tečajeva funkcionalne pismenosti za roditelje te djece.

Projekt realiziraju CCF Kinderhilfsverk iz Njemačke, CCF Albania, kao i NVO iz Srbije »Pomoć djeci« i Edukativni centar Roma. Projekt je podržala Europska komisija, preko Europske inicijative za demokratska i ljudska prava.

Beta

Suradnja VAZU i Svjetskog sajma pčelarstva

Akademici dali potporu i obećali suradnju

NOVI SAD – U prostorijama Vojvođanske akademije znanosti i umjetnosti u Novom Sadu u ponedjeljak 6. veljače održan je sastanak čija su tema bili pčelarstvo u Vojvodini i Svjetski sajam pčelarstva. Sastanak je otvorio predsjednik Svjetskog sajma pčelarstva *Stipan Pekanović*, a nazočni su bili akademici: *prof. dr. Julijan Tamaš*, *prof. dr. Rudolf Kastori*, *prof. dr. Ferenc Gaal*, *prof. dr. Milorad Miloradov*, *prof. dr. Miloš Tešić*, novinar časopisa »Pčelar« *Vladimir Hunjadi*, predstavnici somborskih pčelara, te predstavnici HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega, te predstavnici KUD-a iz Doroslova.

Stipan Pekanović je podsjetio na povijest pčelarstva u Somboru, Vojvodini i šire, te je govorio o prvom i drugom Svjetskom sajmu pčelarstva održanom u Badenu u Austriji 2000. godine i u Novom Vinodolskom 2004. godine. Cilj sastanka bio je razviti suradnju između Akademije i Svjetskog sajma pčelarstva, a aka-

demici su ovoj ideji dali potporu i obećali suradnju. Prihvaćen je i plan da se u drugoj polovici ove godine u Novom Sadu održi prezentacija pčelarstva, pčelinjih proizvoda, vrijednih pisanih dokumenata vezanih za ovu oblast i samog Svjetskog sajma, iza čega će kao jedan od pokrovitelja i suradnika stati Akademija. Suradnici glede kulturne pratnje i da-lje biti KUD-ovi iz Bačkog Brega i Doroslova, koji su svojim igrama i pjesmama, te bogatim narodnim nošnjama uveličali prvi i drugi sajam.

Zlatko Gorjanac

XXVIII. Šahovski turnir Roma

Neizvjesno do kraja

BAČKI MONOŠTOR – XXVIII. tradicionalni turnir Roma u šahu okupio je dvanaest šahista koji su od 3. do 5. veljače u prostoru Centra građanskih aktivnosti u Bačkom Monošturu odmravali svoje šahovsko znanje i umijeće. Šahisti svih uzrasta uz brojnu publiku igrali su sedam kola po švicarskom sustavu.

Neizvjesna borba do posljednjeg susreta završila je pobjedom *Tihomira Miškovića* sa 6 bodova, dok je drugi s istim brojem pobjeda bio *Ivica Balog Jača*. Treće mjesto s 5 pobjeda osvojio je *Nenad Petrović*.

Organizatori turnira *Ivica i Ivan Balog* te sudac *Vladimir Kamčević* najboljima su dodijelili nagrade i diplome, a najmlađim šahistima simbolične nagrade.

A. Forgić

Piše: vlč. dr.
Andrija Kopilović

*Tako veliki
skup profila
istih poslanja
i služenja
u različitim
Crkvama i
Vjerskim
zajednicama je
svojevrsno
svjedočanstvo
da se ipak
povijest kreće
naprijed i da je
i ovim činom
otvorena nova
stranica.
Svjedočanstvo
toga dana jače
je svojim zna-
kom, a još
značajnije
svojom
porukom: biti
zajedno u
svjedočanstvu
i angažiranju
za vjernike –
vjeroučenike*

Događaj vrijedan pažnje

Jedinstvo u različitosti

U organizaciji Vladine Komisije za organiziranje i praćenje vjerske nastave u školama Republike Srbije, Ministarstva vjera RS i Ministarstva prosvjete i sporta RS održan je značajan susret svih kateheta i katehistica sa teritorija Republike Srbije u Beogradu, u »Sava Centru«, 4. veljače ove godine. Svakako je događaj koji je imao i manifestativnu vrijednost, jer se prvi puta u tako velikom prostoru susrelo oko tisuću sedamsto navjestitelja vjere različitih konfesija u razmišljanju o istoj temi koja nas povezuje. Tako veliki skup profila istih poslanja i služenja u različitim Crkvama i Vjerskim zajednicama je svojevrsno svjedočanstvo da se ipak povijest kreće naprijed i da je i ovim činom otvorena nova stranica. Svjedočanstvo toga dana jače je svojim znakom, a još značajnije svojom porukom: biti zajedno u svjedočanstvu i angažiranju za vjernike – vjeroučenike.

Svjedočili smo navjestitelji i svjedoci jedne dimenzije ljudskog života koja je u našem društvu zanemarljiva više od pedeset godina. Pozvani smo i postavljeni na vrlo težak zadatak, jer je pred nama čovjek kao mjesto i zadatak našega rada. U središtu našega poslanja je čovjek, i to čovjek u razvoju. Stojimo pred zadatkom koji nadmašuje naše sile, jer pred odgovorom izlazimo ne u svoje ime, nego u konačnici u ime svoje Vjerske zajednice ili još više u ime samoga Boga.

KATEHETSKI CILJ: Nažalost, Bog je kao stvarnost koja nas nadilazi, a ipak od prvoga do posljednjeg časa života prožima, bio uklonjen iz javnosti prošlih sistema, a kriza vjere ništa nije manja ni u ovom vremenu, jer praktični materijalizam, konzumizam i hedonizam nisu ništa manje zablude nego totalitaristički sistemi. Pred nama je cilj upravo taj transcendentni, to jest nadgradnje čovjeka svijetom i sviješću koji dolazi od vjere i snagom vjere daje smisao i novi red vrednota. Kakav zadatak i kakav izazov za nas. Ono što nam je svima zajedničko je upravo katehetski cilj: formacija čovjeka po mjerilu ma vrednota koje ispunjavu cijeloga

čovjeka. Bog, u čije ime navješćujemo, poučavamo i formiramo, je jedincat i jedini. Bog u koga vjerujemo je bogat dobrotom i mišrđem i ne stvara duplikate. Ne stvara škart, ni ološ. On stvara čovjeka i sudjeluje s roditeljima u stvaranju neponovljivoga, jedincatoga bića i stoga je pred nama svaki katehizant neponovljiva povijesna osoba sa svojim osobnostima koje se ne mogu svesti na zajednički nazivnik i zato ne postoji nikakva metoda pristupa tim jedincatim ljudima, osim metoda prihvaćanja različitosti, kojima je isti cilj: izgraditi čovjeka do kraja, do punine njegove vlastite mjere, do punine čovjeka, a onda i vjernika. Nema vjernika ako nije najprije čovjek, a nema čovjeka ako nije vrednota u sebi prema vlastitim i neponovljivim datostima koje je primio od Stvoritelja. Dakle, naš zadatak je težak i zato biti kateheta znači biti iznad svega svjedok, a onda učitelj. Ali uvijek čovjek.

Uvođenjem vjerske nastave u škole »zasigurno još nismo dosegli cilj, ali smo načinili bitne korake naprijed. Bili smo si tuđinci i nerijetko iz svojih vlastitih pozicija i kao vjernici protivnici; sada smo si postali bližnji i prijatelji. Snagom vjere iznova smo otkrili da smo braća i sestre. Znamo da nas naša vjera povezuje u jedno Tijelo, u jedno još nepotpuno, ali ipak stvarno zajedništvo. Svi mi imamo razloga Gospodina slaviti i zahvaljivati mu.« Rekao je jednom zgodom Ivan Pavao II. Stoga u ovom događaju se moglo govoriti o cilju kao temeljnom čimbeniku objedinjavanja različitosti u jedinstvo.

U ZAJEDNIŠTVU ISKUSTVA: U susretu Ivana Pavla II. sa ekumenskim Patrijarhom Bartolomejom I. Sveti Otac je tada rekao: »Dobro znamo da je jedinstvo koje tražimo prije svega dar Božji, ali trebamo biti svjesni i toga da trenutak njegova ispunjenja ovisi i od nas, od naše molitve, od našeg obraćanja Kristu. Svetosti, moram priznati da sam se na putu traganja za jedinstvom uvijek rukovodio, kao sigurnom busolom, učenjem Drugog vatikanskog sabora. Enciklika *Ut unum sint*, objavljena ne-

koliko dana prije nezaboravne posjete Vaše Svetosti Rimu 1995. godine, potvrdila je ono što je koncil najavio Dekretom o ekumenizmu *Unitatis redintegratio*, objavljenim prije točno četrdeset godina. Naš zajednički cilj danas je da živimo Kristov duh, i to na način koji bi, kada bismo ga upitali, on odobrio. Takav stav zahtijeva čistoću srca, ciljeve bez interesa, svetu poniznost, jednom riječju: svetost života. Nagomilani sukobi i vjekovni interesi ne omogućavaju nam da jasno vidimo i otežavaju zajedničko razumijevanje Kristovog duha, što bi nas dovelo do toliko željenog jedinstva Crkve, u istom Duhu, u istom Tijelu i u istoj Krvi. S duhovne točke gledišta, naravno, besmisleno je prihvaćanje i ostvarenje vanjskog jedinstva kada bi i dalje postojalo različito shvaćanje duha. Tako postaje razumljivo da se ne traži ujednačavanje tradicija, običaja i navika vjernika, nego se traži da se živi u zajedništvu jednog, jedinog i nepromjenjivog Isusa Krista u Duhu Svetom, u zajedništvu iskustva utjelovljenja Božje Riječi, i silaska Duha Svetoga na Crkvu; da se živi iskustvo Crkve kao Tijela Kristovog koja sve u sebe sjedinjuje. To duhovno iskustvo koje tražimo predstavlja najveće iskustvo čovjeka, njegovo jedinstvo s Kristom, pa je zato dijalog o njemu najvažniji od svih. Zato smo od kršćana tražili i tražimo da se gorljivo mole našem Gospodinu Isusu Kristu da usmjeri njihova srca k dostizanju tog cilja tako da, kada do njega dođemo, možemo zajedno slaviti, ako Bog da, sve crkvene blagdane u punom duhovnom zajedništvu i radosti.« Tako Ivan Pavao II. No, ono što smo svi u tom susretu osjećali je upravo misao iznesena u gornjem citatu. Nismo glumili ekumenizam, nismo se pretvarali, bili smo okupljeni oko istoga poslanja i cilja: rasti u odgovornosti za čovjeka i za bolje društvo.

U takvim događajima, kao što je bio ovaj, Crkva prepoznaje svoje poslanje, a tako isto poslanje su prepoznale i druge Crkve i Vjerske zajednice. To je bilo očito i u predavanjima, svjedočanstvima i doživljaju. ■

Starovinski bunjevački adet

O imenu prelo

Prelu su nadili ime po zaboravljenom adetu, kad je prelja isprela vunu i svakom gostu ocikla komad niti da je ponese za srićan put. Vunena nit s prela je bila želja za srićom.

Piše:

Alojzije Stantić

Svi koji su do sad pisali o životu naši stari, pa i o adetima koje smo od njih talovali, malo su pisali o prelu. Stariji se sićaje pripovijdanja dida i majki, zato o prelma znamo više iz sićanja neg iz pismena. Do sad smo spominjali da su tom adetu nadili ime po predanju vune, kojim su se žene najviše bavile u pokladama. Znamo najpreg za obiteljsko, pa divojačko prelo koje su pravile divojke skupljene u većim šorovima salaša. Prelo su pravile i neudate tete (tetino prelo) za bratovljeve el sestrine mladence da se bolje upoznaju i zbliže, da i tete pokažedu da su njim mladenci radi. Od 1879. znamo i za Veliko prelo, pa i druga prela koja su držali momačka, divojčka i druga društva, a posli i niki ugostitelji.

U čeprkanju po prošlosti sam prošio kako nam je Subačanin Deže Kostolanji (Kosztolányi Dezső 1885-1936.), poznati mađarski književnik, opiso i šta je uočio u Subotici, bunjevačkom glavnom gradu. Otac ga 14. siječnja 1900. godine povo u goste na obiteljsko prelo kod Barnabe Vidakovića. Kod njega je gostovo i Lazo Mamužić purgermajstor (gradonačelnik), Kostolanjijev otac Arpad (Árpád), direktor gimnazije, Aleksandar Vojnić (Vojnics Sándor) keveda (poslanik u parlamentu), Galfi Đerd (Gálfi György) apotekar i političar, Jakobčić Julije (Jakobcsics Gyula) (viđen zemljoposidnik, prim. A. S.) Nuz nji je domaćin u goste pozvo više rodova. (Kostolanji onda petnajstogodišnjak nije bio upućen ko je ko med Bunjevcima, zato nije spomnio domaćinovo prdačno ime (nadimak). Barnaba Vidaković – Božan je bio velik zemljoposidnik i od osnivanja je dan od pridnjaka Pučke kasine, prim. A. S.).

NA OBITELJSKOM PRELU: Po adetu domaćica i drugi ženski svit prid večerom nisu sidile za astalom s muškarcima. Onda kad su muškarcu vodili kaki divan koji se tiče samo nji, tamo žene nisu imale šta da traže.

Kostolanji se pito kako mož u maloj i neizglednoj kući ugostiti viđene ljude. Zakoracili su u nisku izlufitiranu (provitrenu) sobu. U čosi je banja (parasnička, krušna) peč u koju su ložili iz pododžaka (otvorenog ognjišta). Većinom su take bile bunjevačke kuće. Soba je bila okićena prilikama

(svetim slikama), očenašama oko svetinjače, i po tom se vidi da je to kuća virnika. Na srid sobe su oko dugačkog astala, pokrivenog bilim čaršapom, posidali gosti. Kaki je adet, prija ila su muškarcu vodili običan razgovor. Iako su se skupila velika gospoda, mladi Kostolanji je pomislio sad će med njima izbit kaka politička razmirica, to se dešava med muškarcima kad med njim kogod politički drugačije misli. To se nije desilo rad prisutnog svećenika čije ime nije spomnio.

Reduša (žena koja je služila goste) je donela večeru: krmski paprikaš, pečeno prase

Čeljad za svećanim astalom

i (debelu) gusku i na kraju fanke sa sirom (cigurno tučenim, s kojim se vruć fanak najbolje slaže, prim. A. S.). Ilo su zalivali kadarkom (ovdašnje crveno vino). Čuo je kako za astalom često spominju prelo, prelo... Pito se šta je to? Po želji gostivi purgermajstor Lazo Mamužić je ispriповido ovaj starovinski bunjevački adet:

VESELJE: U starini Bunjevci su stali (živili) daleko jedan od drugog (mislio je na salaše u pustarama, prim. A. S.) i samo su se nediljno jedared el ride mogli skupiti oko ognjišta rodovi, komšije, poznati. Onda krmče nisu zaklali, to njim je bilo strašno. Svinji su imali pomalo diviju čud, zato su krmče naminjeno prelu kojekakim motkama najpreg vijali dvi-tri duži (1 duž = blizo 400 m) dok se nije skljkalo (pao iz nuren). Onda su ga zaklali. Kad su ga uradili počelo je veselje, ko ovo di su došli u goste.

Dok se mladi Kostolanji zabavljao s pečenicom praseta, domaćinova mater je ušla s vretenom kojeg je obmotala, okitila,

crveno-žutim papirom. Na vretenu je isplela vunenu nit, otkinila je po komad od nje i dala je svakom gostu da je ponese rad sriće. Ovo je starovinski adet Bunjevaca, a takom gošćenju su nadili ime prelo.

Gosti su pivali bunjevačke i mađarske narodne pisme i nuz svirku guslača (vilioniste) dobro su se osićali. Gazda Barnaba i Arpad Kostolanji popili su »per-tu« (oblik uzdizanja prijateljstva na višu razinu): ispi-li su naiskap po čašu vina, zagrlili se i poljubili. Taki je onda bio adet. Od onda su se umisto »Vi« oslovjavljali s »ti«, postali su najprisniji prijatelji. Mladom Kostolanjiju se ovo dopalo, zabilužio je kako je lipo da obrazovan čovik za brata drži zemljodilca, ljudi se jednaki, to je srića, a to se dopada Bogu.

IGRE: Astal su sklonili ustranu i počeli igrati (plesati). Najpreg su odigrali kolo, kako je napiso dva koraka livo, dva desno. Njemu se činilo da je to jedna od teži igara. Kolo ga nije toliko zanimalo koliko »vankostanc« (ples s jastukom) kojem su Bunjevci nadili ime »jastuk-tanca«. U ovoj igri momci i divojke se uvate u krug i okreću. Jedna divojka s uzgljančicom (jastučicom) ide u krug, izabere momka i da uzgljančicu, obadvoje kleknu na srid kruga na uzgljančicu i poljube se. Divojka uđe u krug med igrače, a onda momak izabere divojku, kleknu, poljube se i tako redom. Igraje dok se svi ne zadovolje. Kostolanji je prizno da mu se ova igra dopala. Posli obilne večere su se naigrali, odrasli dosta popili i u dobrom raspoloženju se rastali. Mladi Kostolanji je virno opiso prelo, o njemu nije piso osićajno ko drugi pisci.

Ovako je bilo to obiteljsko prelo viđenog domaćina, s viđenim gostima, s pridnjakom purgermajstorom. A kome je on došo u goste, pa keveda, direktor gimnazije i drugi viđeni ljudi, znači da je i domaćin bio viđen gazda.

Prelu su nadili ime po zaboravljenom adetu, kad je prelja isprela vunu i svakom gostu ocikla komad niti da je ponese za srićan put. Vunena nit s prela je bila želja za srićom. Tako je bilo u jednom obiteljskom prelu 1900. godine.

O ovom više u knjigi: Kostolányi Dezső – *LEVELEK – NAPLOK* (Pisma – Dnevni-ci) – Oziris, Budapest. ■

Priča o Hrvatima – Hrvati u XX. stoljeću (94.)

Položaj radništva

Prestanak bavljenja agrarnim zanimanjima uzrokovao je preseljenje iz sela u grad, što je prouzročilo nove probleme. Izuzetak je bila Pula – najveća ratna luka Monarhije i najveće hrvatsko gradilište trebalo je mnoštvo radnika

Priredio: Zdenko Samaržija

U Jadranskom je dijelu današnje Hrvatske gospodarsko stanje bilo teško. Neriješeni kolonatski odnosi i sve veća zaduživanja učinili su stanje dalmatinskih i istarskih težaka nepodnošljivim. Vinska klauzula (1891.), kojom je omogućena slobodna prodaja talijanskih vina u Dalmaciji, a osobito filoksera, bolest vinove loze koja se širila Dalmacijom od 1894. godine poticali su iseljavanje u prekomorske zemlje.

Lošem gospodarskom stanju u Dalmaciji pridonosili su loša prometna povezanost s kontinentalnom Hrvatskom i kraj jedrenjaka, koje su istisnuli parobrodi. Hrvatskim je poduzetnicima nedostajalo sredstva za nabavku parobroda i uskoro je plovidba Jadranom dospjela u ruke stranaca

PRESELJENJE IZ SELA U GRAD: Razvoj poljoprivrede, prometa, novčarskih odnosa i industrije posljednjih desetljeća 19. stoljeća znatno je promijenio društvenu sliku Hrvatske. Dok se početkom 19. stoljeća približno 95 posto Hrvata bavilo obradom zemlje i/ili uzgojem stoke, krajem

stoljeća sve više stanovništva bavilo se neagrarnim zanimanjima.

Prestanak bavljenja agrarnim zanimanjima uzrokovao je preseljenje iz sela u grad, što je prouzročilo nove probleme. Izuzetak je bila Pula – najveća ratna luka Monarhije i najveće hrvatsko gradilište trebalo je mnoštvo radnika, koji su na posao putovali željeznicom, a živjeli su u selima. U ostalim gradovima su nastajale

radničke četvrti u kojima je standard življenja bio bijedan. Nije bila učinkovito riješena opskrba pitkom vodom, niti odvodnja nečiste vode. Zdravstvena je zaštita bila loša, kao uostalom i uvjeti rada. Zbog toga su se radnici udruživali u udruge i sindikate.

RADNIČKI PRIJATELJ: Prve radničke novine, »Radnički prijatelj«, izlazile su u Zagrebu od 1874. godine, a krajem 19. stoljeća osnovana je prva politička stranka koja se borila za poboljšanje položaja radnika. Radnici su štrajkali, a vlast je svaki neposluh rješavala nasiljem.

U rješavanje radničkih problema uključila se i Katolička crkva. Industrijalizacija je donijela i promjenu mentaliteta (pohlepa za novčanom dobiti) što je uzrokovalo izrazito loš položaj radnika (loši uvjeti rada, male nadnice, skromni uvjeti stanovanja, neriješena pitanja obrazovanja djece, zdravstvene zaštite, invalidnine i mirovine). Katolička crkva u Hrvatskoj reagirala je na nove odnose, slijedeći papinu encikliku Rerum novarum. Osim što je

Pula: najveća ratna luka i najveće hrvatsko gradilište trebalo je mnoštvo radnika

prozivala pretjerano iskorištavanje radništva, Crkva se otvorila laicima, prvenstveno intelektualcima i stručnjacima. U svibnju 1900. godine u Zagrebu je održan

Nakon historicizma u arhitekturi i likovnoj umjetnosti nastupa razdoblje secesije i nakon nje različitih modernističkih pravaca, a u književnosti moderne. Među slikarima tih razdoblja istaknuli su se Ljubo Babić, Vlaho Bukovac, Oton Iveković, Miroslav Kraljević, Slava Raškaj i Emanuel Vidović. Književnost moderne obilježili su Milan Begović, Dragutin Domjanić, Janko Polić Kamov, Antun Gustav Matoš i mnogi drugi. Zahtijevali su slobodu umjetničkoga stvaranja, misli i govora, a u njihovim je djelima izraženo domoljublje.

katolički skup. Na njemu su se sastali katolici iz svih hrvatskih zemalja; Banske Hrvatske, Slavonije i Srijema, Istre, Dalmacije, Bosne i Hercegovine.

Antun Gustav Matoš

Piše: Milivoj Prčić

T(V)JEDNIK

Osobno smatram čistim idiotizmom ono što je započeo danski list Jilanda Post, a nastavili tisak i žurnali desetak zemalja Zapadne Europe – objavljivanje karikatura Muhameda, islamskog proroka, kao terorista. Ekstremni liberalizam svih ovih no – vina tom gestom je duboko povrijedio muslimane širom svijeta, a ima ih oko milijardu i tri stotine milijuna, jer je za njih Muhamed isto što i kršćanima bilo kojeg obreda Isus Krist ili Hristos – božji izaslanik, koji je živio na ovom našem planetu, i u kojega vjeruje također preko milijardu ljudi. Što je potrebno vrijeđati vjernike ozbiljne i priznate vjere, koja postoji i u ovim krajevima

Zapadnog Balkana, vjere kao što je islam, kad se pravilno tumači, a ne kako kome odgovara, recimo ironično: »Što ne piše u Kura – nu, ne postoji na svijetu...« itd. Uvrede su uvijek bile brojne na njihov račun, a pristaše islama nisu krive što baš njihove države imaju najveće rezerve nafte na svijetu, kojom upravljaju njihovi vladari, ili čak i stranci, dok je običan narod ponajviše siromašan i bijedan.

U svakom slučaju, kao što nije humano napadati vjerske objekte niti likove kršćanske vjere, bilo koje, tako nije ni ljudski paliti stare džamije niti ismijavati ljude koji odlaze na hadžiluk u Meku jednom u životu, a za što su štedjeli cijeli život (ide ih oko 3 milijuna svake godine iz cijelog svijeta).

Da zaključimo, nasilnički liberalizam (nonsens!), koji sebi sve dozvoljava, pa i anarhiju, ali u vlastitu korist, nije dobar za svijet, jer se tad bliži bilo kojem ekstremizmu. Glavni urednik francuskog »večernjaka« France-Soire, je takvo ismijavanja islama i Muhameda već osjetio na svojoj koži, jer je vlasnik tih novina Egipćanin pa je gospodin »redacteur en generale« dobio odmah otkaz za objavljenu (pretiskanu) karikaturu Muhameda kao terorista. Niti samo objavljivanje slike Muhameda nije poželjno među vjernicima, a nekmoli karikatura. Ipak je danas svijet sve više globalno selo. Ne dirajte susjede ma kako govorili ili u koga god vjerovali, možete ih uvijek ustrebat i za pomoć u nevolji. Evo, i u Subotici muslimani traže osnutak kulturno-vjerskog centra.

Naravno, u slijedu prošlog teksta-kolumne moram reći da je dobitnik NIN-ove nagrade za 2005. godinu direktor Matice srpske, to jest njene knjižnice, Miro Vuksanović, za knjigu »Semolj gorac«, drugi dio nekakve trilogije o crnogorskoj zabiti, Bog sveti zna gdje, a sadržaj je osamsto imena planinskih cesta, kamenjara, vrhova, proplanaka i što ti ja znam čega već ima u svakoj planini – rječnik toponima recimo. U prethodnoj knjizi, koja nije dobila NIN-ovu (niti Nobelovu!) nagradu od prije pet godina, isti autor daje rječnik »Semolj polja«, također u šesto-sedamsto natuknica o imenima svakog dijela ravni, da se ne zaboravi! Ako je to roman, mislim na trilogiju, svaka čast, jedino što nema onoga što, eto, čini roman u pravom smislu te riječi. Tko zna, znat će! Pobijedio je Albaharijev roman s 3:2 – žiri je igrao ping-pong, sve po redu i zakonu. Imali smo mi u prošlosti i takovih čudesa da je Oskar Davičo (čitaj: član CKKP Srbije, moguće i Predsjedništva) tri puta dobio NIN-ovu nagradu – 1956. za »Beton i svici« (komunistička bajka o gradnji hidro centrale), 1963. »Gladi« i 1964. »Tajne«, a nadalje, začudo, Dobrica samo dva puta – 1954. »Korijeni« 1961. »Deobe« (također član CKSKS), a svi ostali obični smrtnici po jednom i točka.

Ipak moramo izdvojiti prave i velike romane, koje svi pamte i koji su ušli u povijest književnosti makar se zvala i srpsko-hrvatska sve do 1992. godine. Krležine »Zastave« 1962. (i on je bio, a što ćemo, član CKSKJ), »Derviš i smrt« Meše Selimovića 1966., »Kiklop« Ranka Marinkovića 1965., Borislav Pekić za »Hodočašća Arsenija Njegovana« 1976., Aleksandar Tišma za »Upo –

treba čoveka« 1976., naš Subotičanin Petko Vojnić Purčar 1977. za roman s izvrsnim predviđanjem budućnosti »Dom sve dalji«, da ne zaboravimo revanš-nagradu Milošu Crnjanskom za »Roman o Londonu« 1971. (napisan u emigraciji) i vraćanje tj. nepriimanje nagrade Danila Kiša za roman »Peščanik« 1972., što je jedini slučaj, kao i kad je Jean-Paul Sartre vratio, tj. odbio Nobelovu nagradu.

Nakon 1992., od kada se nagrada dodjeljuje samo romanima napisanim na srpskome jeziku, osjetno je slabija kvaliteta u odnosu na navedene divove naše južnoslavenske kulture. I na koncu, roman mora biti i zanimljiv da bi bio roman. Amerikanci i Englezi misle da je to i najvažnije od svega.

Vjerska tribina u Somboru

Večeras, u petak 10. veljače, u prostorijama HKUD Vladimir Nazor u Somboru održat će se tribina na temu »Život i djelo Alojzija Stepinca«. Predavač je vlč. *Franjo Ivanković* iz Tavankuta, a tribina počinje u 20 sati.

Gostovanje SNP-a u Zenici i Puli

Dramski ansambl Srpskog narodnog pozorišta iz Novog Sada u periodu između 8. i 11. veljače boravi na kraćoj turneji po susjednim državama Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj. U okviru planiranih umjetničkih razmjena s kazališnim centrima u širem regiju, u Zenici će biti izvedene predstave *Disko svinje* i *Tužna komedija*, dok će drugonavedeni komad biti odigran i u Puli.

Uprava SNP-a je ovim potezom krenula u realizaciju plana da najstarija kazališna kuća u SiCG ponovno postane jedan od vodećih faktora kulturne suradnje.

Gostovanje u Puli je uzvratno, budući da je Istarsko narodno kazalište gostovalo u Novom Sadu krajem prošle godine, kada je na Maloj sceni SNP-a izvedena predstava *Zločin na Kozjem otoku Uga Bettija* u režiji *Senke Bulić*.

Predstavljanje Mikovićevih »Avaških godina« u Zagrebu

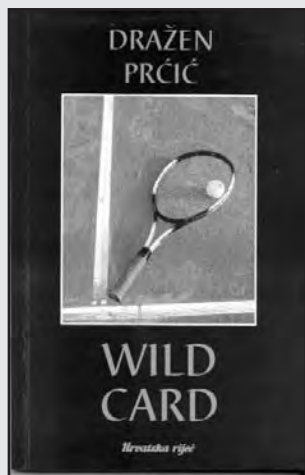
Predstavljanje knjige »Avaške godine« subotičkog književnika *Milovana Mikovića* održat će se u petak, 10. veljače, s početkom u 18 sati, u Palači Matice hrvatske (Strossmayerov trg 4) u Zagrebu.

O književniku i njegovoj zbirci pjesama govorit će *Sanja Vučić*, *Branimir Donat* i sam autor.

U glazbenom programu sudjeluju studenti Muzičke akademije u Zagrebu – *Krešimir Ivančić* (violina), *Vanja Šomodžić* (violina) i *Tanja Cota* (klavir) – koji će izvesti Sonatu br. 5 Op. 1. za dvije violine i klavir *A. Corellija*.

Promociju organiziraju Matica hrvatska i Udruga za potporu bačkim Hrvatima iz Zagreba.

Promocija knjige »Wild Card« Dražena Prčića

Usljedeći petak, 17. veljače u Velikoj dvorani HKC Bunjevačko kolo s početkom u 18 sati, bit će organizirana promocija knjige »Wild Card« *Dražena Prčića*, tiskane u nakladi NIU Hrvatska riječ. Na promociji će o ovome prvome romanu pisanom rukom jednog aktivnog tenisača, inače sedmom po redu ovog autora, govoriti urednik nakladničke djelatnosti *Milovan Miković* i autor predgovora *Zdenko Samaržija*, povjesničar iz Osijeka.

Kao odlična uvertira za ovu pro-

mocija spomena je vrijedno emitiranje priloga o ovoj knjizi i njezinom autoru u jutarnjem programu HRT-a »Dobro jutro, Hrvatska«, koje je bilo u utorak 7. veljače.

Šokačko prelo u Bačkom Bregu

Tradicionalno *Šokačko prelo* u organizaciji HKPD-a »Silvije Strahimir Kranjčević«, održat će se u subotu 11. veljače, s početkom u 19 sati, u Domu kulture u Bačkom Bregu. Gosti ovogodišnjeg prela su iz Donjih Andrijevac, čija će folklorna skupina ovom prigodom pokazati svoje umijeće. Prisutne će zabavljati tamburaški sastav *Dike* iz Vinkovaca, a prelo će otvoriti dječja folklorna skupina domaćina, te ovogodišnja preljaska pisma. Kao i svake godine, priređene će biti i zabavno-humoriističke igre i tombola.

Z. G.

Veliko bunjevačko-šokačko prelo u Somboru

U organizaciji HKUD »Vladimir Nazor«, u subotu 25. veljače, u Somboru će se održati »Veliko bunjevačko-šokačko prelo«. Manifestacija će se održati u Velikoj dvorani Društva s početkom u 19 i 30 sati.

U uvodnom dijelu programa bit će prikazan igrokaz u režiji *Marije Šeremešić*, koji će izvesti članovi Dramske sekcije Društva. U programu će sudjelovati i njihova Folklorna sekcija, dok će za glazbeni dio programa, pokraj domaćeg tamburaškog orkestra *Zlatni zvuci*, biti zaduženi ansambl *Ravnica* iz Subotice i specijalni gost večeri, pjevač *Stjepan Jeršek – Štef* iz Osijeka. Ulaznice se po cijeni od 1500 dinara mogu kupiti u prostorijama HKUD »Vladimir Nazor« u večernjim satima.

Otkazana priredba u OŠ »Vladimir Nazor« u Đurđinu

Zbog velike prometne nesreće, koja se tragično završila, OŠ »Vladimir Nazor« iz Đurđina otkazuje priredbu koja je bila planirana za petak, 10. veljače. O naknadnom terminu održavanja priredbe javnost će biti obavještena naredne nedjelje, navodi se u priopćenju ove škole.

Nova knjiga: Jasna Melvinger *Vaga s anđelima*, NIU Hrvatska riječ, Subotica 2005.

Pred svijetlim i tamnim licem zbilje

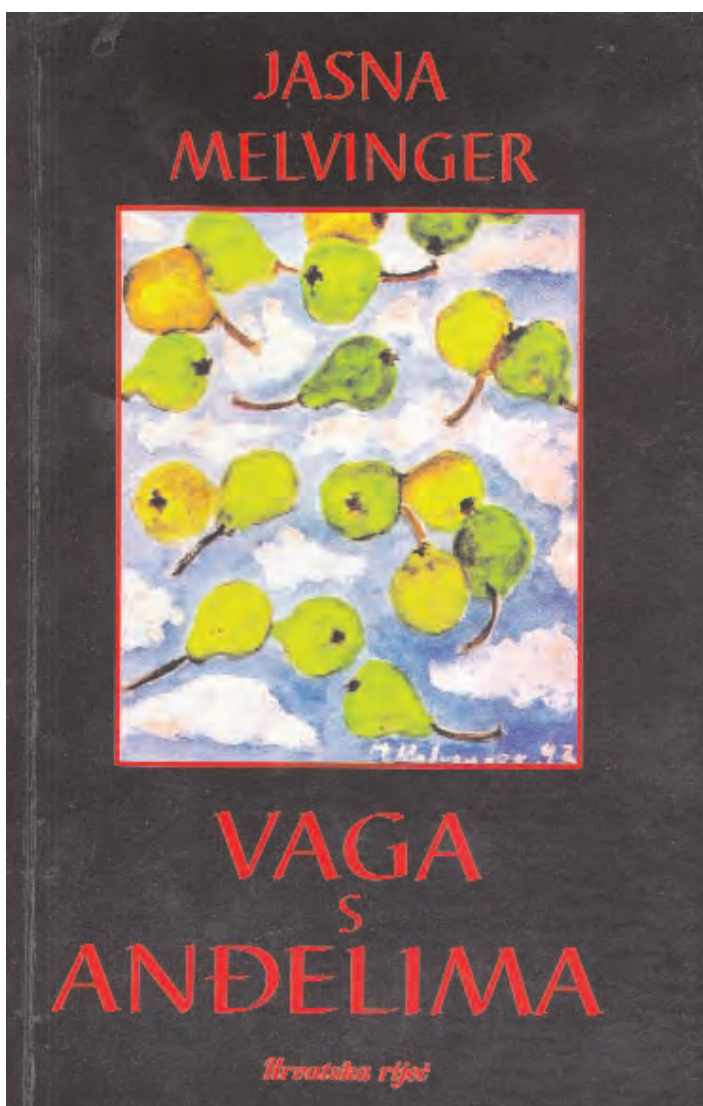
Zaigrana neiscrpnim mogućnostima jezika, predana ljepoti materinskoga izričaja, Jasna Melvinger pjesnički nadahnuta, na tragu najistančanijih značenja, progovara o vlastitim, osobnim zauzećima, ponešto i znanstvenim pregnućima, stalno zapitana nad riječima, njihovom uporabom i podrijetlom

Piše: Milovan Miković

Knjiga pjesama *Jasne Melvinger Vaga s anđelima* – objavljena nakladom NIU Hrvatske riječi, u ediciji *Suvremena poezija*, kao knjiga 2. – sadrži 9.137 riječi u sedamdeset i pet pjesama, raspoređenih u osam ciklusa. Pjesme su mahom iscrpno naslovljene i dugoga su stiha, te je samo za naslove pjesnikinji bilo potrebno 619 riječi (više no što u drugih ima, u gdjejoj, cijeloj stihobirci), dok *Rječnik* što ga je izradila sadrži 2.990 dijalektizama, regionalizama i lokalizama iz petrovaradinskoga govora, jamačno dobrodošlih natuknica za potpunije razumijevanje ove knjige, pogotovu mladim čitateljima.

Zaigrana neiscrpnim mogućnostima jezika, predana ljepoti materinskoga izričaja, Jasna Melvinger pjesnički nadahnuta, na tragu najistančanijih značenja, progovara o vlastitim, osobnim zauzećima, ponešto i znanstvenim pregnućima, stalno zapitana nad riječima, njihovom uporabom i podrijetlom, dok se zanesena gradnjom i razgradnjom mikromotiva, suvereno poigrava i stilističkim izričajem, usput pomalo ironizirajući stanovita pjesnička klišeja i favorizirane doktrine. Ako je cilj igre uvijek i svugdje u njoj samoj (J. Hojzinga) – a jeste! – onda ona postaje nešto drugo u odnosu na običan, svakodnevni život, prelazeći granice realnosti na putu prema ljudskoj cjelovitosti.

DISKURS GOSPODSKI, OTMJEN I ODMJEREN: I nitko još poput Jasne Melvinger, zatečen *pred svijetlim i tamnim licem zbilje*, nije opjevao Srijem i Petrovaradin, tvrđavu i oblake iznad nje, naizgled lijeno raspuzani Dunav u kojem se neprestano nešto mutno, i možebitno opasno, vr-

tloži. Pjesnikinjin je diskurs gospodskih svojstava, otmjen je i odmjeran, prožet lje-kovitim sarkazmom, ipak, s mjerom posprdan da bi doista bio lječidben, a zna biti i malo sjetan, zakriljen sjenom žala nad za-uvijek izgubljenom ljepotom svijeta djetinjstva. No, zatreba li pokazat će Jasna Melvinger kako se pjeva srijemski slasno i glasno, spominjući se: vremena što je bilo nekad, starinskih obiteljskih kuća i kaldrmisanih avlija (koje su na očigled prosječno otupjelih zaposjeli dotepenci i smutljivci preko noći se bogateći na tuđoj nevolji), sjećajući se čukunbabina kolovra -

ta, kolijevke i djece odnjihane za saldo žrtava dva svjetska rata, zidna sata u kitnjastom duborezu, i da je ringlov izvorno, zapravo *reine-Claud*, a da nam je *apriko* - zna došla od *l'abricot*. A kada pjesnikinja pohodi *grole* i mrtve svoje, sa spomenika od pješčani-ka, čita daleke datume rođenja i smrti *prambaka*, i pita se što je od njih ostalo za sutra kao, primjerice, u pjesmi pod naslovom *Oraj*:

Krajnača se ne vidi od zubače i drača / I rušt se osušio. I kruška petrovača / Nikoga da otvori baštenska, ta, vrata / Loza se, već, i vrška jalove šlive vata / Šta će ti i vrata, i ograda, i lokot / Ne rodi više stari vinogradski čokot / Kogod bi se, ipak, ne, samo, sagnio / Nije, valda, svaki taj oraj, još, strunio / Nije, valda, svaki ni prazan, a ni pušliv / A ni taj koj se sagne nije, valda, baš, ušliv / Ta, nije da se, baš svaki, oseti oma na ras / Ako ga nisu, ono motkom, stresli jesenas / A nije, valda, ni tici iz kluna, baš ovamo, pav / Leži digod na zemli, ne okopanoj, još, jav / Pocrnila mu ona, ne furtom, baš, zelena luska / Je l' ostalo šta nutri, za to, ne, valda, šuple sutra.

PETROVARADINSKO-SRIJEMSKA SUITA: I kakvogod

bilo to sutra – a kakvo može biti u uvjetima nepostojećih, duhovno pohabanih i do-brano potrošenih kulturnih institucija, on-kraj prostački preotetih novina, časopisa, kazališta, knjižnica, galerija, riznica, kuća, tvornica, vinograda, oranica i drugih posje-da, uz nedovoljno razvijena novopokrenu-ta glasila i još neuspostavljene školske ver-tikale i intelektualne elite? – bilo bi lijepo kada bi u, tome, dakle, sutra potrajali ne samo valjda; *Ta crvena slankamenka, ta žuta, mirišljava smederevka i taj afusa - li/Da, niti portugizer tu ne fali, nego i Be - tlem i krispam* i vještina ruku kojom je *cop*

bake Anice u punđu svijan i *hornodlama* dobro učvršćivan. Uza sve druge, dobre, razloge radi kojih bi obitelj uopće sjedala za blagdanski stol, za kojim bi se uvijek našao netko da uz djeda krene istiha, *sve fruškogorskim stazama / – Otkud ideš Ani-ce, tek da joj u oku krajičak / žegom izbije-ljenoga ljetnog neba zablista. Uz to i dva stara naglasaka pride, kako, već u Fruško-gorju ide.*

A hoće li, doista, tako biti ovdje, gdje kako koji režim dođe, na sav glas obeća kako će nam svima poskidati amove, ali nam

prije toga, ipak, hoće ukrasti pamćenje, lišavajući nas vlastitih osjećanja i sjećanja, uistinu pretvarajući naše stvarno trajanje u beskrajno tavanje. Bilo kako bilo, u književnosti Hrvata ovoga podneblja ostat će petrovaradinsko-srijemska suita Jasne Melvinger, a dok ona traje – sadašnjost i ne mora postojati. Postoje prošlost, koja se unatoč svih nastojanja ne može zatrti, i nada da ćemo se, ipak, znati ušćuvati, obnavljajući vlastiti *tubitak*. Pa, ako je *bit bit-ka* igra (M. Heidegger), pjesnička bi igra sva od nježnih valera Jasne Melvinger,

mogla obnoviti u nama mnogolikost neposrednog osjećanja postojanja, zaustavljajući proces neumitne pobjede vremena u uvjetima »domašaja smrti«, uspostavlja jući u čitatelju sve što nije mogli biti uspostavljeno u stvarnosti. Predmnijevajući onu stvarnost koja će nastupiti i mimo glasovite fraze (Jacques Derrida), prema kojoj – i ne postoji ništa izvan teksta! I tu bi valjalo stati, na samo korak do D. H. Lawrencea koji je u jednom razdoblju povjerovao kako bi život mogao trijumfirati i ako čovječanstvo nestane s lica zemlje. ■

Pjesnikinja i jezikoslovka

te iz područja gramatike i leksikologije.

Pjesništvo J. Melvinger nadasve je lirski intonirano, sklona je elegičnosti i introspekciji, a stihovi su joj profinjeno-sofisticirane intertekstualne tvorevine u koje, ponirući prema petrovaradinsko-srijemskoj jezičnoj zbilji – iz nje je izrasla – interpolira prošlo i sadašnje vrijeme, uspostavljajući pokidane niti između nepotrošene poetike srijemskohrvatskoga govornoga idioma i standardnoga hrvatskoga jezika. Stoga je *Vaga s anđelima* pjesničko i djelo jezikoznalca, što će s knjigom pjesama *Ta renesansa, ne još kao posljednja šansa*, vjerojatno za dugo još, biti nenadmašiv primjer suvremene hrvatske stihostilistike, koja nam sa svakim novim čitanjem nudi i otkriva, u ničim sputanoj igri, s pomjerenim i neočekivanim račvanjem, višesmjerni i mnogo značne pjesničke slike svijeta. Zastupljena je u više antologija i izbora, a pjesme su joj prevedene na albanski, engleski, francuski, mađarski, rumunjski, rusinski, slovački, slovenski, talijanski i turski. Nagrađena je konkursnom nagradom Društva književnika Vojvodine (1970.) i Oktobarskom nagradom Novog Sada (1972). Živi i radi u Novom Sadu.

Djela: /Pjesme/ – *Vodeni cvet*, (1958.); – *Sve što diše* (1963.); – *Tako umiru starice* (1967.); – *Svet i svetlost* (1971.); – *Visoke strane ležaja* (1979.); – *Avans za danas* (1986.); – *Ljubavni soneti* (1989.); – *Ta renesansa, ne još kao posljednja šansa* (2002.); – *Vozelnica, izabrane i nove pesme* (2004.). /Roman/ – *Pet sestara* (1972.). /Rasprave i eseji/ – *Moderna i njena mimikrija u postmoderni* (2003.). /Monografija/ *Sintaksa i semantika infinitiva u hrvatskom književnom jeziku*, doktorska disertacija, (1981.). Napisala

više udžbenika za osmogodišnje, srednje škole i sveučilište, te na desetke znanstvenih radova iz lingvističke stilistike i poetike, sintakse standardnog hrvatskog jezika, iz povijesti hrvatskog književnog jezika, iz frazeologije i terminologije i dr.

Literatura: – M. Bandić *Vodeni cvet*, Književne novine, 95, 1959, 10; – J. Banjaj *Tiszavirag*, bilješka o knjizi *Vodeni cvet*, *Iljúsag*, 24, 11. VI. 1959; – D. Redep *Jedna nespokojna napomena*, *Glas omladine*, 14, 1960, 6; – D. Redep J. M. *Sve što diše*, *LMS*, 392, 1, 1963, 94-96; – B. Donat *Ponizna kantilena*, *Revija*, 5, 1963; – Z. Majdak *Punoća unutrašnjosti*, *Jasna Melvinger: Sve što diše*, *Telegram*, 161, 24. V. 1963, 5; – N. Fabrio J. M., *Sve što diše*, *Riječka revija*, 7-8, 1963; – V. Sekelj *Praznik intelekta*, *Rukovet*, 4, 1981, 407-409; – G. Rem J. Melvinger: *Avans za danas*, *Polja*, 330-331, 1986; – B. Donat *Književnost memorije*, prikaz knjige *Pet sestara*, *Putevi*, 1987, 125-133; – J. Pavičić *Umiljata zvijer*, *Vjesnik* 23. IV. 1987, 11; – V. Visković *Književnost*, *Enciklopedija Jugoslavije*, 5 *Hrv-Janj*, Zagreb 1988, 85; – J. Redep *Jasna Melvinger*, *Leksikon pisaca Jugoslavije*, Novi Sad 1997, 295. -296; – J. Matanović *Jasna Melvinger*, *Leksikon hrvatskih pisaca*, Zagreb, 2000, 215. -216; – M. Miković J. Melvinger: *Ta renesansa ne još kao posljednja šansa*, *Klasje naših ravni* 5-6, 2002, 70; – M. Miković *Književnost Hrvata iz Vojvodine u potrazi za cjelinom*, *Iznad žita nebo*, Subotica-Zagreb 2003, 32-34; – T. Maroević *Riječi sunca i riječi blata*, *Slobodna Dalmacija*, 10. IX. 2003, 14; – Đ. Vidmarović *Susret s hrvatskim književnicima iz Bačke i Srijema*, *Klasje naših ravni*, 3. -4, 2004, 73. -79.

M. M.

Melvinger, Jasna, pjesnikinja, romanopisateljica, jezikoslovka, sveučilišna profesorica (Petrovaradin, 26. svibnja 1940.), osnovnu školu završava u rodnom mjestu, gimnaziju i Filozofski fakultet, grupa za južnoslavenske jezike i jugoslavensku književnost u Novom Sadu, gdje 1969. magistrira nakon poslijediplomskih studija i stručnog usavršavanja u Francuskoj. Doktorirala je 1981. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Od 1964. do 1971. je asistentica na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu, od 1971. do 1976. je djelatnica, a potom direktorica *Kulturnog centra*, glavna i odgovorna urednica *Tribine mladih*, te članica uredništva studentskog lista *Indeks*, književnog časopisa *Polja*, edicije Matice srpske *Prva knjiga* i edicije grupe autora *Kairos*. Od 1976. do 1991. predaje na osječkoj Pedagoškoj akademiji, kasnije Pedagoškom fakultetu, u zvanju izvanredne, a potom i redovite sveučilišne profesorice. Od 1964. objavljuje znanstvene radove iz područja lingvističke stilistike i poetike,

Redatelj Branko Ištvančić započeo snimanje svog prvog dugometražnog igranog filma

Dobra prilika za debitiranje

*Iako je naš projekt možda zahtjevniji od drugih, mi smo od Ministarstva kulture dobili 3 milijuna kuna, a ostalih pet projekata znatno više * Film ima i edukacijskih elemenata, jer junaci upoznaju floru i faunu Kopačkog rita **

Filmovi za djecu se dobro plasiraju, pa se nadam da ćemo imati komercijalnog uspjeha

Razgovor vodio: Davor Bašić Palković

U blizini Velike Gorice prije dvadeset dana otpočelo je snimanje filma »Duh u močvari«. Uloga redatelja pripala je *Branku Ištvančiću*, rođenom Tavankućaninu, danas uposleniku HRT-a, kojemu ovaj projekt, nakon niza dokumentarnih uradaka nagrađivanih značajnim hrvatskim i stranim nagradama, predstavlja redateljski debi u domeni dugometražnog igranog filma. Riječ je ujedno i o prvom filmu za djecu, koji se nakon stanke duge dvadeset godina, snima u hrvatskoj kinematografiji.

► **Film »Duh u močvari« realizira se prema motivima istoimene knjige osječkoga pisca Ante Gardša iz 1989. godine. Od koga je potekla ideja o ekranizaciji romana – Vas, autora knjige ili pak netkog trećeg?**

Još prije nekoliko godina stari hrvatski producent *Drago Zdunić*, poznat po prijašnjim filmovima za djecu poput »Vlaka u snijegu«, »Vuka samotnjaka« i drugih, okupio je nas nekoliko mlađih hrvatskih redatelja s namjerom da ponovno pokrene proizvodnju hrvatskog igranog filma za djecu. Tako sam ja dobio knjigu »Duh u močvari« pisca Ante Gardša te se odmah počeo pripremati, premda nije bilo sigurno da li će od projekta uopće nešto biti. Upoznao sam se s piscem koji je napisao prvu verziju scenarija. Godine su prolazile, interesa za filmove za djecu nije bilo, pa je pomalo sve već palo u zaborav. Počeo sam se baviti drugim projektima, a pisac Ante Gardš je, u međuvremenu, na žalost, umro. Prošle godine sam na natječaj Ministarstva kulture prijavio novi scenarij »Kad magle stanu« pisca *Josipa Mlakića*, koji se smatra jednim od najboljih hrvatskih ratnih romana, a govori o sukobu Hrvata i Muslimana u ratu u Bosni. Kako sam već prijavio taj scenarij od kojeg sam puno očekivao, javio mi se Drago Zdunić s namjerom da prijavimo i »Duh u

močvari«, ali s drugim producentom *Ivanom Maločom* iz Interfilma, jer on zbog lošeg zdravlja više nije mogao raditi na tom projektu. Prvo sam odbijao njegov prijedlog, jer mi se činilo da je scenarij »Kad magle stanu« puno značajniji i da nije dobro ići sa dva scenarija na natječaj, ali sam kasnije pristao misleći da ionako neće proći uz ovaj jači Mlakićev scenarij.

Ali, dogodilo se, nekim čudom, da je odjedanput nekom stalo, nakon tolikih prijašnjih namjera, do realizacije hrvatskog igranog filma za djecu. Pomislio sam kako je sve to malo sumnjivo, jer je Mlakićeva priča »škakljiva« tema i da »još nije sazrelo vrijeme« za takav film u Hrvatskoj, kako je to rekao moj prvi nastavnik filma *Zoltán Siflis* iz Subotice nakon što je pročitao scenarij. On mi je pomagao i u pronalasku koproducenta iz Mađarske za »Duh u močvari«, ali Ministarstvo kulture nije pristalo, jer bi trebali odgoditi snimanje filma. S početka mi se nije svidala is-

stava od svih šest koji su odobreni na Ministarstvu kulture u lipnju prošle godine. Iako je naš projekt možda zahtjevniji od drugih, mi smo dobili 3 milijuna kuna, a ostalih pet projekata znatno više. Hrvatska televizija je ušla u koprodukciju s 800.000 kuna tako da u konačnoj sumi nemamo neka velika sredstva. Posebice jer film zahtijeva snimanja u prirodi na nepristupačnim terenima.

► **Kažite nam nešto više o radnji filma?**

Film govori o tome kako su brat i sestra, *Miron* i *Melita*, došli iz grada na zimovanje u selo Kopačevo u goste svome prijatelju *Liptusu*, dječaku Mađaru, te se tu priključili lokalnoj akciji lovaca i mještana da pomognu u hranjenje životinja zimi u Kopačkom ritu. Kako se jedan od Liptusovih prijatelja iz sela odvaži i požuri otići sam u noći, dogodi se da ga pronađu na pristaništu kako bunca da je na otoku vidio duha. Kasnije se ispostavi da to nije bio duh nego lovokradica kojeg, u svojoj avanturi, pronađu naši glavni junaci. U prenesenom značenju bih rekao da je to priča o tome kako klinci pronađu lopova u državi!

Film ima i edukativnih elemenata, jer junaci upoznaju floru i faunu Kopačkog rita koji je u Hrvatskoj proglašen parkom prirode i čuva se kao zaštićeni rezervat.

► **Na kojim lokacijama snimate?**

Film se snima na lokacijama u okolici Zagreba i u selu Kopačevu blizu Osijeka, a jednim manjim dijelom i na samom području Parka priro-

de »Kopački rit«. Na žalost, u Kopačkom ritu se ne može snimati na svim lokacijama, jer je to područje većim dijelom još uvijek minirano.

► **Tko čini glumačku ekipu?**

U izboru djece glumaca pomogla mi je *Lidija Helajz* iz Dječjeg kazališta u Osijeku, tako da u filmu po prvi puta igraju *Robert*

Zimski uvjeti rada: Branko Ištvančić (prvi s lijeva)

politiziranost moga projekta i pitao sam se gdje su bili prije dok je bio živ i sam pisac Gardš, ali sam shvatio da mi je to dobra prilika da debitiram s dugometražnim igranim filmom.

► **U kolikoj ste mjeri zadovoljni s novcem izdvojenim za film?**

»Duh u močvari« je dobio najmanje sred-

Vaš, Ena Ikica, Marko Pavlov i Luka Buljan, a iz Zagreba djevojčica Marija Buga Šimić koja već ima iskustvo igranja u filmu. Od odraslih glume Ivo Gregurević, Dejan Ćimović, Mladen Vulić, Vlatko Dučić, Predrag Vušović, Rade Spitzmuller, Nandor Szilagy (iz Subotice), Rada Mrkšić, Nada Gaćešić, Nela Kočiš i Ana Vilenica.

► **Koliko Vam je pruženo slobode u odbiru suradnika, počevši od glumaca, pa do tehničkog dijela ekipe?**

Pravila su takva da svaki redatelj bira sebi najuže suradnike. To ovisi, naravno, o nizu uobičajenih okolnosti. Ja sam izabrao za snimatelja Branka Cahuna s kojim sam napravio puno dokumentaraca i jednu TV dramu. Ali nije bilo razumijevanja od strane producenta za njegov angažman pa sam morao odabrati drugoga. Tako da je sada snimatelj filma *Silvio Jasenković*.

Skoro pola ekipe koju sam odabrao nije potpisalo ugovor sa producentom što mi je otežalo pripreme filma koje su trajale u prekratkome roku. Jer, da je ministarstvo pristalo na koproducenta iz Mađarske i odgodu koja je normalna u većini slučajeva imao bih više vremena za pripreme i dobio bih svu ekipu koju sam želio. Svaki redatelj u Hrvatskoj ima barem oko godinu dana vremena priprema do realizacije filma, a nas se tjeralo da u rekordnom roku u pola godine pripremimo i snimimo tako zahtjevan film. Drago mi je da sam barem uspio okupiti glumačku ekipu koju sam htio.

► **Kada i gdje se očekuje premijera?**

Prva projekcija, koja će zapravo biti i velika proba, predviđena je za 15. lipnja na Festivalu djeteta u Šibeniku zbog inzistiranja Ministarstva kulture! Prava premijera, po mome mišljenju, slijedi tek nakon toga na filmskom festivalu u Puli, a potom na jesen u Zagrebu i Osijeku, početkom kino distribucije.

► **Kakva su Vaša očekivanja glede uspjeha filma na tržištu? Bi li Vaše ostvarenje moglo ostvariti komercijalni uspjeh?**

Igrani film za djecu je deficitarni proizvod u svijetu i velika je potražnja za tom vrstom filma. To je bio i jedan od razloga koproducenta iz Mađarske da uđe u koprodukciju. Filmovi za djecu se dobro plasiraju, čak bolje od drugih igranih filmova, pa se nadam da ćemo imati komercijalnog uspjeha. Sve, naravno, ovisi i o našim osobnostima da film dobro plasiramo na tržište. Film pokušavam napraviti tako da

bude zanimljiv ne samo djeci, nego i odraslima. U tijeku je izrada web stranica na kojima će posjetitelji moći igrati igranicu i pronaći ostale zanimljive sadržaje što će pomoći u privlačenju pozornosti prema filmu. Nadam se da će Hribarov uspjeh (redatelj filma »Što je muškarac bez brkova«, prim. ur.) u povratku domaće publike u kino pomoći svima nama koji računamo na isto.

► **Roman »Duh u močvari« je u programu lektire za četvrti razred osnovne škole u Hrvatskoj. Kakve su vaše procjene – hoće li filmovana lektira djeci »pomoći« da zaobiđu čitanje, ili ih pak privući Gardaševom štivu?**

Film će se razlikovati od knjige, jer smo izbjegavali literarnost u filmu i nastojali unijeti jedan moderni način oblikovanja filma u odnosu na prijašnje, u smislu izbjega-

Detalj sa snimanja filma

gavanja crno-bijelih odnosa. Novi scenarij nakon Gardaša napisali su s puno akcije i bržeg ritma *Edi Mužina* iz Rijeke i *Silvio Mirošničenko* Osječanin iz Zagreba. Glazbu će potpisati *Dalibor Grubačević* iz Koprivnice koji sklada pravu filmsku glazbu na način velikih svjetskih produkcija što će dodatno oplemeniti film. Nije bilo određeno da film mora pratiti lekturu, ali će kontekstom u čitanju i analiziranju ova dva medija, učenicima svakako pomoći. Plan je da se film prikaže u svakoj osnovnoj školi u Hrvatskoj, a nakon kino distribucije i prikazivanja filma na televiziji, na redu je i DVD distribucija.

► **Nakon niza ratnih i poratnih drama koje redovito čine veći dio nacionalnih filmskih produkcija zemalja u regiji, snimanje filma namijenjenog najmlađima čini se nekom vrstom olakšanja. Znači li to generalno da su došla bolja vremena?**

Teško je odgovoriti na to je li pojava filma za djecu olakšanje u odnosu na teške teme iz naše stvarnosti koje su obilježile kine-

matografiju. I sâm sam spomenuo da želim snimati film o ratu u Bosni. Mislim da pravi ratni film još nije napravljen. Filmove su uglavnom radili redatelji koji gledatelja opterećuju teškim temama iz naše prošlosti, pa još kad to dodatno ne privlači gledatelja rezultati su katastrofalni. U Hrvatskoj je to rezultiralo nezainteresiranošću publike. Ali ako je film zabavan i govori o takvim temama, a ne opterećuje, onda će privući i gledatelja. Kao primjerice slučaj filma *Vinka Brešana* »Kako je počeo rat na mom otoku«. Stoga i ovaj film za djecu može nekoga podsjetiti na ovaj ili onaj film iz prošlosti, ali radimo ga tako da prije svega bude zabavan i zanimljiv.

► **Djelatnici dječjih kazališta se često osjećaju inferiorno u odnosu na umjetnike iz kuća čiji su programi, uvjetno rečeno, namijenjeni odraslima. Nerijetko takav odnos kreiraju i mediji, koji više pozornosti pridaju radu drugospomenutih. Je li takva situacija slična i kada je u pitanju film?**

Ja bih rekao da je moj rad na dokumentarnom filmu bio tretiran na taj inferioran način. Igrani film je u javnosti i medijima više popularan od dokumentarnog. Bilo je mnogo najava o početku snimanja filma »Duh u močvari« što će u mnogo-me doprinijeti i reklami filma, ali to ne znači da ga neki mediji neće ignorirati samo zato što se radi o

filmu za djecu. Ja sam iskusio ignoranciju već prilikom rada na dokumentarnom filmu pa sam poučen tim iskustvom pokrenuo izradu web stranice za ovaj film i već sada razmišljam kako ćemo pripremiti foršpan i reklamu filma.

► **Hoćemo li imati prilike film vidjeti i u SiCG, makar u okviru nekog festivala?**

Uvjeren sam da ćete imati priliku vidjeti film u kino distribuciji u SiCG, a nadam se da će film biti prikazan i na festivalu na Paliću.

► **Koliko će Vaše veliko dokumentarističko iskustvo imati utjecaja na aktualni projekt?**

Iskustvo rada na dokumentarnom filmu pomaže, jer se na taj način redateljski trenirate i autorski afirmirate, a značajno i pomažete u kreiranju autentičnih scena u igranom filmu gdje se sve unaprijed određi što nije slučaj kod dokumentarnog filma. Jer, kako kaže francuski redatelj *Jean Luc Godard* »svaki dokumentarni film teži igranom, a svaki igrani dokumentarnom«...

U Subotici izvedeni dijelovi Mozartove opere »Figarov pir«

Društveno-kritička oštrica velikog skladatelja

Subotička, koncertna izvedba opere »Figarov pir« značajna je ne samo zbog toga što smo je po prvi put imali prilike čuti u našem gradu, nego i po tome što su nam studenti Muzičke akademije iz Graza i svojom glumom uspjeli dočarati komiku i zaplete ove Beaumarchaisove priče

U povodu 250. godišnjice rođenja *Wolfganga Amadeusa Mozarta*, u subotu 4. veljače, u Velikoj vijećnici Gradske kuće, održana je operna večer tijekom koje su izvedeni dijelovi iz opere *Figarov pir*. Originalni naslov ovog talijanskog muzičkog igrokaza u četiri čina, napisanog 1786. godine, je *Le nozze di Figaro*, a *Figarov pir* njezin hrvatski prijevod. Praizvedba opere bila je 1. svibnja iste godine u bečkom Burgtheatru. Napisa-na je u tipu opere buffa – komične opere, koju nadmaša obradom karaktera te je neki ubrajaju u operu *giocoso* – veselu operu.

Almavivi, koji se uzalud nastoji potajno domoći lijepe ženine sobarice *Suzane*, vjerenice svog brijača *Figara*. Iako na kraju grof klečeći traži oprostaj od vlastite žene, činjenica da je aristokratsku glavu na kazališnim daskama nadmudrio promućurni seviljski plebejac *Figaro*, djelovala je ne samo komikom situacije nego i točno određenim društveno-politi-

ISMIJAVANJE GRAĐANSKE KULTURE: Ukoliko kao točnu, uzmemo tezu *Philippea Josepha Salazara*, da je opera paradigmatičan oblik građanske kulture europskog zapada koji u svojoj evoluciji

Njezin libreto, prema istoimenoj kazališnoj komediji Beaumarchaisa, napisao je *Lorenzo da Ponte*.

Svojom kritikom plemićkog staleža ova je komedija u društvenim previranjima predrevolucionarnog Pariza izazvala pravu senzaciju. Iako u Mozartovoj operi nema takve oštrice, ona je samom činjenicom prihvaćanja Beaumarchaisovog teksta, sa svoje strane iskazivala izvjesnu društveno-kritičku oštricu koja je bila zapažena i u krugovima Bečkog dvora.

NEUSPOREDIV HUMOR: S neusporedivim humorom Mozart se narugao grofu

Mozart je izvrsno poznao ljude i znao glazbom oblikovati njihove karaktere. Pored opere *Don Giovanni*, *Figarov pir* spada u vrhove Mozartovih dostignuća. Mozart i Beaumarchais su čovjeka iz naroda nagradili ljubavlju: sluga *Figaro* je vještiji, pametniji, lukaviji od grofa i on se nakon mnogih događaja i nepredviđenih situacija uspijeva oženiti sobaricom *Suzanom*. U intrigantnom ljubavnom zapletu otkriva se da je *Figaro* nezakoniti sin sluškinje *Marseline* i doktora *Bartola*, a tajne namjere grofa *Almavive*, koji se vatreno udvara *Suzani*, bivaju lukavo izigrane.

tičkim primislima. No, premda nikada u takvoj mjeri nije bio politički ni revolucionarno angažiran, kao kasnije u istom tom Beču primjerice *Beethoven*,

izražava i evoluciju vrijednosti te kulture, naziremo jedno tumačenje koje operu svrstava u tipično građansku formu. Značaj raskoši, koji je bitan za sve građanske ideologije, jer je ona materijalno prikazivanje iracionalne moći i veličine klase, u ovoj operi biva ismijan. Grof *Almaviva*, kao predstavnik vladajuće klase, lukavošću običnog slugu i berberina biva doveden u nezavidan položaj.

KONCEPCIJA LIČNOSTI: Konceptcija ličnosti u 17. stoljeću izražava se u vidu interesiranja za životinjsko u čovjeku, studijama o sličnosti u licu između životinja i ljudi, što je usko povezano s idejom ljudskih osobnosti kojima dominiraju različita raspoloženja. U 18. stoljeću imamo jedan ravnomjerniji stav – kako su svi ljudi jednaki i kako svima dominiraju isti motivi. U tom kontekstu jedan od momenata koji najviše razjašnjava stvari u *Figarovom pi-*

ru je onaj kada sluga, obmanut od Suzane, postaje isto toliko slijep od ljubomore koliko i njegov gospodar. Komedija 18. stoljeća proističe iz tradicije maskiranih glumaca što se dobro uklapa s psihologijom istog doba – vanjska ličnost je samo maska – ispod nje leži ljudska priroda. U usporedbi sa individualiziranim karakterima, osobnosti 18. stoljeća su skoro ništavne – njihove reakcije se mogu kontrolirati i podešavati inteligentnim lupežima i pametnim slugama ali se pritom i uplesti u svoju vlastitu mrežu. To je i bila inspiracija pisa-

ca 18. stoljeća – popularno kazalište koje se oslanja na stilizirane karaktere, razvoj intriga i na komediju situacije.

Lica u ovoj operi tumačili su *Josef Pepper* (bariton) – grof Almaviva, *Margrit Ludwig* (sopran) – grofica Rozina, *Melinda Mezei* (sopran) – sobarica Suzana, *Georg Smola* (bariton) – gorofov sluga i berberin Figaro, dok su po dvije uloge iznijeli *Lilly Bock* (sopran, odnosno alt) – Kerubin, paz i sluškinja Marselina, te *Zoltan Devity* (tenor, odnosno bas) – učitelj glazbe *Bazilio* i liječnik iz Sevilje *Bartolo*.

Subotička, koncertna izvedba opere »Figarov pir« uz klavirsku pratnju *Donalda Booksa* značajna je ne samo po tome što smo je po prvi put imali prilike čuti u našem gradu, nego i po tome što su nam studenti Muzičke akademije iz Graza i svojom glumom uspjeli dočarati komiku i zaplete ove Beaumarchaisove priče. Premda je izvedba trajala nešto više od tri sata, publika je s velikom pažnjom pratila i uživala u operi.

Nela Skenderović

Koncert za orgulje održan u Subotici

Mladi promotori orguljaške glazbe

Na programu su se našla djela za solo orgulje i komorna glazba manje poznatih skladatelja kao što su Soler, Pjazza, Litaize, Langlais, te hrvatskih skladatelja Franje Dugana i Anđelka Klobučara

U okviru predviđenih koncerata u bazilici sv. Terezije Avilske i Franjevačkoj crkvi u Subotici, u nedjelju 5. veljače održan je orguljaški koncert na kom su nastupili studenti spomentog instrumenta na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji. Publici su se predstavili studenti druge godine *Robert Jakica* (Petrinja) i *Katarina Petrović* (Jajce, BiH) u klasi prof. *Maria Penzara*, te *Saša Grunčić* (Subotica) student treće godine i *Željka Spinčić* (Zagreb), studentica četvrte godine u klasi prof. doc. *Ljerke Očić*.

Na programu su se našla djela za solo orgulje i komorna glazba manje poznatih skladatelja kao što su *Soler*, *Pjazza*, *Litaize*, *Langlais*, te hrvatskih skladatelja *Franje Dugana* i *Anđelka Klobučara*.

U prvom dijelu koncerta svaki student je izveo po jednu solo skladbu. Klobučarevu *Suitu aleluiatu*, skladanu u modernom duhu, izveo je Saša Grunčić. Željka Spinčić interpretirala je *Toccattu Litaizea*, dok su Robert Jakica i Katarina Petrović izveli djela *Franje Dugana* – g moll toccattu te *Uvod i fugu* u f-mol-

lu. Podsjetimo da je Dugan (1874. -1948.), iako mnogima nepoznat, veoma značajan autor u domenu djela za orgulje. Prvo sustavno znanje o ovom instrumentu stekao

je kod *Vatroslava Kollandera*. Studirao je na berlinskoj Akademiji u klasama čuvenih svjetskih skladatelja *Maxa Brucha*, *Johana Wolfa* i *Carla Krebsa*. Bio ravnatelj

Hrvatskog glazbenog zavoda i orguljaš zagrebačke Katedrale. Zbog svih ovih činjenica imali smo zadovoljstvo čuti njegove skladbe, osjećajući tako duh skladatelja koji je »lebdio« nad nama.

U drugom dijelu koncerta posvećenom komornom muziciranju, čuli smo *Solera* Koncert za orgulje br. 2 u izvođenju Jakice i Petrović. Skladbe *Pjazzea* i *Langlaisa* – *Sonatu* za orgulje (četvororučno) i *Dvostruku fantaziju* za orgulje izveli su Spinčićeva i Grunčić, te time zaključili ovu produkciju studenata orgulja iz Zagreba.

Na upit o aktualnom stanju orguljaške glazbe na ovim prostorima, Subotičanin Saša Grunčić je rekao: »Mislim da je orguljaška glazba zanemarena, mada ima mladih snaga koje nastoje popularizirati ovaj instrument«.

A s tom konstatacijom bismo se mogli složiti, jer su upravo na ovom koncertu, mladi orguljaši takvu svoju namjeru i potvrdili.

M. Stantić

Studenti zagrebačke Muzičke akademije nastupili u subotičkoj Katedrali: Saša Grunčić, Katarina Petrović, Željka Spinčić i Robert Jakica

Prvi hrvatsko-srpski film nakon raspada SFRJ

Vukovar – Posljednji rez

Film je nastao u produkciji medijske kuće B92 i bavi se kompleksnom temom ratnih zbivanja u Vukovaru početkom devedesetih

Dokumentarni film »Vukovar – Posljednji rez« je prva hrvatsko-srpska koprodukcija nakon raspada SFRJ, čiji su autori poznati hrvatski novinar, zamjenik glavne urednice »Feral Tribune«-a *Drago Hedl* i nagrađivani srbijanski redatelj *Janko Baljak*.

Film je nastao u produkciji medijske kuće B92 i bavi se kompleksnom temom ratnih zbivanja u Vukovaru početkom devedesetih.

»Ovaj film je pokušaj da se napravi dobra i istinita priča o svemu onome što se u Vukovaru dešavalo u proljeće, ljeto i jesen 1991. godine. I nešto prije toga. I nešto malo poslije te tragične 1991. godine. I o onome što su povijesne, društvene i emotivne posljedice svega nakon godina bola, patnji i razaranja. Smatramo da je povijesna distanca od petnaestak godina dovoljno velika da se može napraviti značajan istraživački dokumentarac vezan za najbolnju točku ovog regiona«, navodi se u tekstu autora na službenoj web stranici filma.

Kako piše Jutarnji list, film je podijeljen u tri dijela i svaki traje 40 minuta. U njemu oko 70 protagonista događaja, sa obje sukobljene strane, rekonstruira događaje u razdoblju od prvih izbora u Hrvatskoj pa do masovnog pogubljenja na Ovčari u studenom 1991., dok završna scena opisuje beogradsko suđenje okrivljenima za te zločine, koje je završeno potkraj prošle godine.

Istraživanje potrebno za stvaranje dokumentarca obuhvatilo je razgovore s osobama koje su krojile sudbinu ljudi toga vremena s obje strane fronta, kao i razgovore s više osoba (civila) koje su svjedoci ratnih vukovarskih zbivanja, a koje nisu bile posebno eksponirane u to vrijeme, no čija svjedočenja mogu biti zanimljiva zbog opisa pojedinih situacija i događaja. Kako se nadalje navodi na službenoj web stranici filma, istraživanje je obuhvatilo i pregled arhive najvažnijih hrvatskih medija iz tog vremena: Vjesnikovu novinsku dokumentaciju (najbolju u Hrvatskoj), arhivu HTV-a, arhive lokalnih televizija koje su djelovale u to vrijeme ili neposredno nakon razdoblja koje obuhvaća film (TV Dunav, TV Baranja, Slavenska televizija, Vinkovačka televizija, TV Bačka Palanka), te nekoliko privatnih arhiva.

Film će biti prikazan 20. veljače na Festivalu dokumentarnog filma u Zagrebu, a dva dana kasnije u Beogradu na Festu. Kako navodi Slobodna Europa, autori vjeruju da će za film biti zainteresirane mnoge Televizije na prostoru bivše Jugoslavije.

Ivan Pašić

ŽAL ZA ČUDESNI PEDESETIM...

(iz prošloga vijeka)

Kad mi se srce napuni sjete
Zbog ove današnjice sive
pomislim na davne pedesete
i sjećanja draga tad ožive.

O, koliko se meni sviđa
čudesno ono doba milo
Jedva se danas nešto viđa
od svega što je onda bilo.

Nema više na korzi šetnje
Nema kina ni kazališta.
u vrijeme monotonije ljetne
nema zabave skoro ništa.

Nema lijepog pjevanja sokakom
u noćima jesenjskim tamnim
da razgali srce slušaocu svakom
ko u onim pedesetim davnim.

Nema prela, igranki, svirača.
Od sumorne se zbilje ježim,
a nostalgija sve je jača
pa rado u prošlost bježim.

Vrijeme teče, dragu prošlost
briše.

U srcu, mi mučna tjeskoba.
Zvonko (Bogdan) i ja volimo
najviše
ono divno, nepovratno doba.

Blagdan Band

»Palach is not dead«

Dilema, 1996.

Blagdan band je, kako to strani rock kritičari nazivaju, »supergrupa«, odnosno sastav sačinjen od već u različitim skupinama proslavljenih glazbenika. U slučaju spomenutog benda poveznicu među članovima čini grad Rijeka, te su se u »prvoj petorci« našli neizbježni akteri takozvane Ri-rock scene: vokal *Zoran Prodanović-Prlja*, (Let 3), gitarist *Vlado Simčić-Vava*, (La ufer, En Face, Mone), gitarist *Želimir Gržančić* i basist *Sandro Bastijančić-Jegi* (En Face) te bubnjar *Alen Tibljaš* (Laufer, En Face, Metrobolik).

Ovaj all star band okuplja se i nastupa rijetko, ali se zato o njihovim koncertima priča često. »Palach is not dead« naziv je njihovog prvijenca i zasad jedinog izdanja, snimljenog u cijelosti (podrazumijevajući i greške) na nastupu u riječkom Multimedijalnom centru »Palach«, 29. prosinca 1995. godine. Iako se radi o prosječnom live snimku, album je u međuvremenu svrstan među esencijalna iz-

danja riječke rock scene, što u potpunosti duguju dugogodišnjem stažu i dobrom rejtingu kod publike.

Repertoar na albumu, kao i na njihovim karizmatičnim nastupima, čine obradbe svjetskih rock klasika. Osobni pečat ova-

kvoj »maloj rokenrol povijesti« Blagdan band pruža kroz aranžmane u punk-rock maniri, što je posebice upečatljivo u »You're The One That I Want« iz filma »Briljantin«, »I Should Have Known Better« Beatlesa ili *Dylanovoj* »Blowin' In

The Wind«, dok se kao standard podrazumijeva u već modificiranim verzijama numera »Surfin bird« i »Do you wanna dance?« koje su obradili Ramonesi, »Somethin' else« Sex Pistolsa, te *Van Morrisonovoj* skladbi »Gloria« koja ima prizvuk istoimenih pjesme u izvođenju *Patty Smith*. Na albumu gostuje i legenda riječkog punka, *Valter Kocijančić*, s lokal-patriotskom himnom »Rijeka« njegove nekadašnje skupine Paraf, ujedno i jedinom pjesmom zastupljenom iz okvira domaće glazbe.

Riječki centar »Palach« osnovan je 1969. godine u spomen na istoimenog češkog studenta *Jana Palacha*, čija je politička borba rezultirala protestnim samospaljivanjem na praškom trgu. Sadržani u naslovu albuma, ime i prateća poruka tvore posvjetu ovom kulturnom prostoru, koji je u vrijeme snimanja ploče bio središtem rokenrol zvuka i zaštitnim znakom cijele generacije ljudi ovoga grada.

D. B. P

Ferdo Livadić

(1799. -1879.)

Ferdo Livadić, prvi moderni hrvatski skladatelj, rođen je 30. svibnja 1799. u Celju, a preminuo, 8. siječnja 1879. godine u Samoboru. Bio je začetnik narodnog stila u hrvatskoj glazbi, te jedan od vođa Ilirskoga pokreta, odnosno Hrvatskog narodnog preporoda. Osnovnu školu završio je u Samoboru, a gimnaziju je pohađao u Zagrebu. Prvo glazbeno obrazovanje stekao je u samoborskoj školi, gdje mu je učitelj bio *Josip Herović*, osnivač samoborske puhačke glazbe. U Zagrebu je nastavio obrazovanje učeći pjevanje i violinu. Godine 1815. otac ga šalje u Graz na studij prava. U isto je vrijeme Livadić je studirao i glazbu kod skladatelja *Anselma Hüttenbrennera*, prijatelja *Beethovena* i *Schuberta*.

Nakon što je diplomirao pravo 1822. godine, želio je otići u Beč i steći doktorat, te nastaviti svoje glazbeno obrazovanje, ali mu je otac, u skladu s tetkinom oporukom, predao imanje, te se Livadić morao vratiti u Samobor. Punih 56 godina proveo je u svome dvorcu, gdje su mu stalni gosti bili *Ljudevit Gaj*, *Ljudevit Vukotinović*, *Dragutin Rakovac*, *Petar Preradović*, *Stanko Vraz*, *Vatroslav Lisinski* i mnogi drugi. Posjećivali su ga i mnogi strani umjetnici: *Willmers*, *Julius Epstein*, *Leopold Zellner*, *Grün*, *Stazić-Stöger*, *Zadrobilko*, *Cecilija Frank*, kao i glasoviti *Franz Liszt* za svoga posjeta Zagrebu 1846. godine.

Livadić je proučavao i sakupljao narodno glazbeno blago i koristio ga u svojim skladbama. On je 1833. godine skladao glazbu za prvu i najslavniju hrvatsku budnicu »Još Hrvatska nij' propala« na tekst *Ljudevita Gaja*, koja je ubrzo postala svojevrstnom himnom Ilirskoga pokreta. Prvi puta javno je izvedena u zagrebačkom kazalištu 7. veljače 1835. godine Livadićev skladateljski opus sadrži: 150 popijevki, 70 skladbi za glasovir, desetak zbornih te 25 duhovnih pjesama. Livadić je uz *Vatroslava Lisinskog* najznamenitija glazbena osoba svoga vremena.

Radove odabrali: Ljubica Suturović i Arsen Čosić

Bonita Elek, IV. h., OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Nina Brčić Kostić, IV. h., OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Tina Vojnić Tunić, III. c.,
OŠ »Ivan Milutinović«, Subotica**MOJA STAZA**

Ako te hvata strah
u mraku ti stane dah,
kreni naprijed, idi dalje
i sakupi svu svoju snagu
i oteraćeš tu ljagu.

A kad si sretan
kad se ničeg ne bojiš
nemoj samo tu, onako da stojiš.
Već iskoristi svo vreme života svog
jer to je dobar put života tvog.

Ivan Kovač, IV. h.,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Sara Dulić, II. c., OŠ »Ivan Milutinović«,
SuboticaAndrej Miloš,
OŠ »Ivan Goran Kovačić«, Sonta**IKAVICA MOJA**

Lipa moja ikavice
što nestaješ iz mog roda
tako lipa i umilna
al te čuti nije moda.

Mladi momci i djevojke
ne divane više tako
dal se stide il ne znaju
al zaboravljaju na te lako.

Molim nane, molim baće
naučite mlade svoje
ikavicu da divane
da ne sramote pretke svoje.

Nina Brčić Kostić, IV. h.,
OŠ »Matko Vuković«,
Subotica

Martina Kojundžić, II. c.,
OŠ »Ivan Milutinović«, Subotica

Priredio: Zoltan Sič

HRCKOVA SVEZNALICA

U susret Valentinovu, »Danu zaljubljenih«

Magija 14. veljače

Po jednoj legendi originalni tvorac ovog blagdana je bio svećenik Valentin, koji je tijekom trećeg stoljeća služio u Rimu. Kada je imperator Klaudijus II. odlučio da su neoženjeni muškarci bolji vojnici od onih koji imaju žene i obitelj, zabranio je brak mladim muškarcima koji bi bili njegovi potencijalni vojnici. Valentin je uvidio koliku nepravdu ovim svojim postupkom čini imperator, pa je riješio i pokraj svega nastaviti vjenčavati mlade ljubavnike u tajnosti.

Kada su ove njegove aktivnosti bile otkrivene, Klaudijus je naredio da ga ubiju. Po nekim drugim tumačenjima, Valentin je ubijen jer je pomagao kršćanima pobjeći iz rimskih zatvora. Kada je bio u zatvoru, poslao je prvu čestitku za Dan zaljubljenih čuvaru kćeri koja ga je povremeno posjećivala. Ubijen je 14. veljače 269. godine nove ere. Ni za jednu priču o Sv. Valentinu ne možemo sa sigurnošću tvrditi da je točna ali ljudi vjeruju kako je Valentin bio heroj, jako značajna, i povrh svega, romantična figura.

Ovaj dan treba dragim osobama pokazati koliko ih volite. Ne morate pretjerivati sa skupim darovima.

I vi, djeco, možete sudjelovati u blagdanu. Nacrtajte svoje roditelje zagrljene i darujte im taj crtež. Pokažite kako i dalje vjerujete da se oni neizmjerljivo vole, a iz te velike ljubavi rodili ste se baš vi! Dajte ovom blagdanu i osobni pečat. Magiju će 14. veljače obaviti dvije reči. Zabavite se čitajući na glas:

Francuski – Je t'aime
Njemački – Ich liebe Dich
Havajski – Aloha I'a Au Oe
Irski – Taim i' ngra leat
Talijanski – Ti amo
Poljski – Kocham Cie
Portugalski – Amo-te
Ruski – Ja vas ljublju
Španjolski – Te quiero
Japanski – Kimi o ai shiteru

Izložba najpoznatijih svjetskih igračaka

Barbie i Lego u Zagrebu

Od 28. siječnja do 19. veljače Centar Kaptol domaćin je najvećoj europskoj izložbi glasovitih brandova

Izložbu posjetio: Dražen Prčić

U sklopu europske turneje »Barbie goes East« (Barbie ide na istok), najveća europska izložba igračaka »Čarobni svijet Barbie i Lego«, stigla je u glavni grad Hrvatske i u zagrebačkom Kaptol centru bit će postavljena sve do 19. veljače. O samim detaljima ovog doista zanimljivog postava najpoznatije svjetske lutke govori *Martina Pogačić*, domaćica izložbe.

» Agencija 'Lupa promotion' je organizator ove izložbe, koja se priređuje u sklopu europske turneje Barbie (Barbie goes East) i na kojoj je predstavljena cjelokupna retrospektiva postojanja ove glasovite lutke, od njezinog 'rođenja', pa sve do današnjih dana. Postav započinje prvim modelima (najstarijim) i prati sve promjene koje je Barbie doživjela u sa-

Povijest Barbie

Za službeni rođendan najpoznatije Zsvjetske lutke uzima se 9. ožujka 1959, kada je Barbie, punim imenom Barbara Millicent Roberts, predstavljena na međunarodnom sajmu igračaka u New Yorku. Sama kreacija je nastala po uzoru na njemačku lutku Lilly, za koju je Mattel, njezin proizvođač, kupio autorska prava i nadjenao joj novo ime prema nadimku kćeri jednog od vlasnika tvrtke. U biti njena kreatorica je Ruth Handler, supruga vlasnika i mater njihove kćeri Barbare, koja je zamijetila kako se ona ne želi igrati s klasičnim »djetinjastim« lutkama. Kada je prilikom jedne posjete Njemačkoj naišla na model lutke »Lilly«, povijest je započela...

moj fizionomiji, modnoj kreaciji, profesionalnim usmjerenjima i zanimanjima (oko 60 različitih tematskih aktivnosti). Barbie je tijekom svog proteklog života često znala predstavljati određeni uzor mlađim naraštajima, primjerice, kao dobra mater i domaćica, ali i svestrana uposlenica u brojnim zanimanjima kojima se 'bavila' (medicinska sestra, časnica, pa sve do astronaut-

kinje). U sklopu same izložbe usporedo je predstavljen i čudesni svijet Lego kocaka, najčuvjenijih igračaka te vrste u svijetu, jer upravo Barbie i Lego čine dva najpoznatija branda u svijetu igračaka. Primjerice, prema istraživanjima, dolazi se do saznanja kako se svake 3 minute u svijetu proda jedna Barbie, i da svaka »kuća« ima barem

50 ovih kockica. Također, pokraj izloženih eksponata, svim posjetiteljima, posebice najmlađima – kojima je u prvom redu i namijenjena, na raspolaganju je Barbie kino s izborom crtića, te igraonica s brojnim Lego kockama s kojima se mogu zabaviti nakon pogledane izložbe.

Portreti urađeni od Lego kocaka

Mučke na Dijanin način

Večera za 6 osoba

Ovo jelo je idealno za prilike kada imate drage goste, koje biste željeli gastronomski razveseliti nečim posve drugačijim od klasične ponude brojnih poznatih jela.

Sastojci:

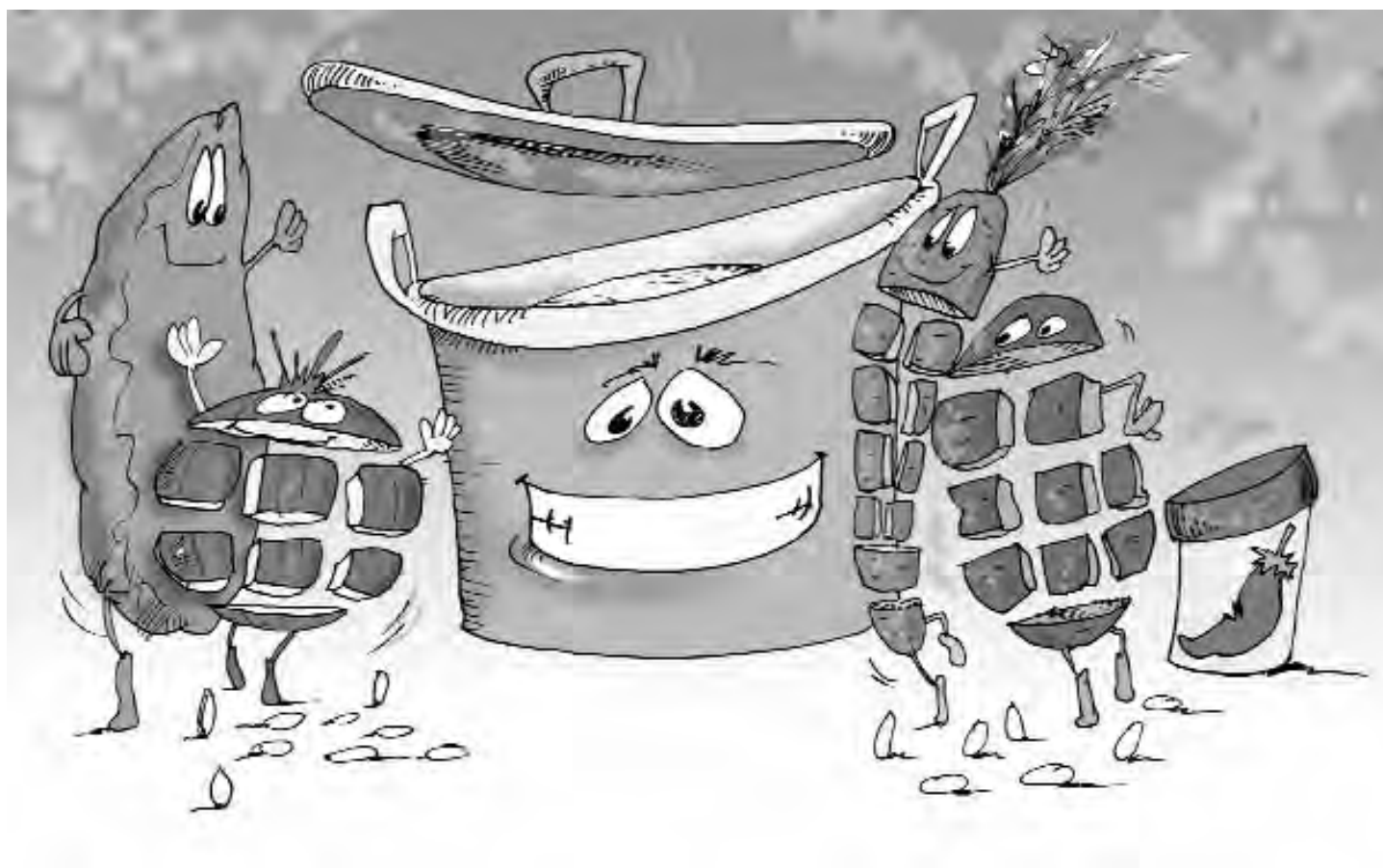
1 kg sitno isjeckanog svinjskog mesa (od buta)
4 velike glavice luka
500 g krumpira
4 srednje mrkve
1 čaša riže
1 velika žlica senfa
1 mala žlica mljevene crvene paprike
Prema ukusu dodati malo ulja i začina (Vegete i origana)

Opis:

Luk, mrkvu i krumpir izrezati na sitne kockice, dodati ulja i Vegete po potrebi, te mljevene crvene paprike. Sve to popržiti na laganoj vatri uz kontinuirano miješanje. Kada povrće poprimi rumeniju boju i bude mekše, ubaciti prethodno narezane kockice svinjskog mesa (od buta), dodati malo origana i nastaviti s miješanjem dok i meso ne poprimi rumeniju boju. Potom u masu dodati 4 dcl vode, poklopiti posudu u kojoj se kuha i ostaviti na laganoj vatri oko 45 minuta. Rižu, prethodno ostavljenu u vodi, dodati skupa s još 4 dcl vode kada se sve navedeno skuha. Pri kraju kuhanja dodati malo senfa. Služiti odmah toplo.

Prilozi:

Da bi domaćinski ugođaj ovog jela bio još bolji, uz njega možete servirati salatu po želji, kečap, tartar sos, te narezati tvrdog sira, ali i bilo čega drugog se sjetite ili tog trenutka imate u kući. Jelo poslužiti uz crveno vino po izboru.

V I J E S T I

Rukomet

Hrvatska bez medalje

Aktualni olimpijski pobjednici i viceprvaci svijeta rukometaši Hrvatske nikako da svoje velike uspjehe ponove i na europskom šampionatu. Proteklo prvenstvo starog kontinenta, igrano u Švicarskoj, ostavilo je izabranike *Line Červara* bez medalje, unatoč plasmanu u polufinale. U odlučujućem susre-

tu za plasman u finale Francuska je slavila s 29:23, dok je u utakmici za treće mjesto i brončanu medalju slavila reprezentacija Danske (32:27). Iako su ostali bez odličja, rukometaši Hrvatske izborili su izravni plasman na sljedeće europsko i svjetsko prvenstvo.

Tenis

Davis cup:
Austrija – Hrvatska

U austrijskom Grazu ovog vikenda (10. – 12. veljače) Hrvatska, susretom prvog kola Svjetske skupine, započinje obranu naslova najbolje momčadi osvojenu u prošloj 2005. godini. Protiv domaćeg sastava Austrije (*Koubek, Meltzer, Knowle*) igrač i izbornik *Ivan Ljubičić*, uz pomoć *Marija Ančića, Ive Karlovića* i debitanta *Marina Čilića*, nastojat će postaviti veličanstveni niz nepobjedivosti.

Stolni tenis

Boroš osvojila Euro Top 12

Najbolja hrvatska stolnotenisačica *Tamara Boroš* ponovno je potvrdila reputaciju najbolje europske igračice, osvojivši turnir »Europa Top 12« na kojemu je nastupilo dvanaest

naboljih stolnotenisačica starog kontinenta. U polufinalu je svladala Rumunjku *Steff* (4:3), da bi u odlučujućem susretu bila bolja od Austrijanke *Liu Jia* (4:1). *Zoran Primorac* izborio je plasman u polufinale, a bolji od njega bio je Nijemac *Boll* (4:1)

Zimska olimpijada

Torino Ol 2006

U petak, 10. veljače, započinju Zimske olimpijske igre kojima je domaćin talijanski grad Torino. U sljedeća dva tjedna, sve do 26. veljače, najbolji svjetski sportaši tzv. zimskih sportova borit će se za najprestižnija olimpijska odličja. Najveća uzdanica hrvatskog »zimskog« sporta svakako je *Janica*

Kostelić, najbolja skijašica svih vremena, a simpatičan interes izaziva i nastup hrvatske bob posade, koja je uspjela u posljednjem trenutku, ponovno izboriti plasman na ovu najveću smotru svjetskog sporta.

ATP ponovno »stanuje« u Zagrebu

Ljubičić nastavio hrvatski pobjednički niz

Osvajanjem Zagreb Indoorsa »Ljubo« se pridružio Goranu Ivaniševiću koji je dosada osvojio sva tri hrvatska ATP turnira u dvorani

Piše: Dražen Prčić

Kada je u nedjelju 5. veljače nešto prije pola osam navečer, Ivan Ljubičić realizirao treću meč loptu protiv Austrijanca Stefa Koubeka, na najbolji mogući način završen je prvi po redu Zagreb Indoors, poslije sedam godina stanke ponovno vraćeni dvoranski ATP turnir u Hrvatskoj. Bila je to ne samo druga ovogodišnja Ljubina titula (u siječnju Chennai, India), peta u karijeri, već i nastavak lijepe tradicije prema kojoj su sve dosadašnje dvoranske turnire (Indoorse) organizirane na tlu matične države osvajali upravo njeni državljani. Prva tri osvojio je Goran Ivanišević, a ovaj četvrti (prvi u novom izdanju) trenutačno 5. igrač svijeta, Ivan Ljubičić.

NOVA LJUBINA TITULA:

Poslije impresivnih rezultata u prošloj 2005. godini i plasmana na završni Masters turnir osam najboljih tenisača svijeta, brojni skeptici su izražavali sumnju glede nastavka Ivanovog pobjedničkog niza. Ali već na prvom turniru sezone na kojemu je učestvovao, u indijskom Chennaiu Ljubo je pobijedio, potom ga je nesretni poraz u pet setova protiv iznenađujućeg Cipranina Baghdatisa spriječio da uđe u polufinale Australian Opena (najbolji rezultat na Grand Slam turnirima), da bi samo par dana poslije, još uvijek u fazi adaptiranja na

europsku zimu (u Melbourneu je bilo više od 40 stupnjeva), ponovno otišao do kraja turnira i uzeo novu ATP titulu.

Na startu turnira, pomalo neočekivano, izgubio je otvarajući set protiv mladog i talentiranog Škota Murraya, da bi poslije rutinski dobio sljedeća dva i otišao u drugo kolo. Potom su »pali« Danac Carlsen i Rus Youzhny, da bi u polufinalnom srazu uslijedio najbolji meč cijelog turnira, susret protiv još jednog talentiranog, odličnog mladog igrača, Novaka Đokovića, Davis cup reprezentativca SiCG. Interesantno je spomenuti podatak da oba igrača imaju istog trenera Talijana Piattija, i da je sama ta činjenica dodatno govorila o specifičnosti meča između predstavnika Hrvatske i SiCG. U teškom i neizvjesnom susretu, koji je potrajao više od 2,5 sata i otišao u neizvjesnost trećeg seta, dupke ispunjeno gledalište Doma sportova, ali i milijunski televizijski auditorij, mogli su vidjeti izvanredan susret, fer i sportsku borbu dva odlična tenisača i na koncu, srdačan pozdrav po završetku meča. Gromoglasan aplauz pobjedniku Ljubičiću (6:7, 6:3, 6:4)

i poraženom Đokoviću na najbolji način je obilježio ovu veličanstvenu tenisku predstavu. Finalni susret, posljednjeg dana turnira, donio je još jednu odličnu partiju prvog hrvatskog tenisača i rutinsku pobjedu u dva čista seta (6:3, 6:4) protiv Koubeka, protivnika u predstojećem Davis kup susretu protiv Austrije u Grazu (10. -12. veljače). Tako je, igrom teniskog slučaja i vještinom dva najbolja igrača na turniru, Zagreb Indoors u svom finalnom susretu donio najbolju moguću uvertiru predstojeće obrane titule najbolje momčadi na svijetu. Jer Ljubičić će u petak (danas) debitirati kao igrajući kapetan (izbornik

i igrač) i prvi puta službeno predvoditi reprezentaciju u dvostrukoj funkciji.

POST FESTUM ZAGREB INDOORSA: Kada je Ivan podigao 16 kg težak trofej Zagreb Indoorsa, a potom se direktor turnira Branimir Horvat zahvalio auditoriju, sponzorima i svima koji su svojim trudom prinijeli realizaciji ovog vrhunskog sportskog događaja, svakome tko pomnije prati tenis bilo je jasno kako je učinjena velika stvar. Hrvatska je ponovno postala zemljom s dva ATP turnira (Zagreb i Umag), brojne agencijske vijesti cijelog tjedna su obilazile svjetske medije, a pobjeda Ivana Ljubičića je potvrdila primat prvog igrača reprezentacije osvajača Davisove kupa. Turnir je maksimalno uspio, svi igrači su iskazali zadovoljstvo pruženim gostoprimstvom organizatora i ljubaznošću svih angažiranih u organizaciji. Publika je uživala u izvrsnom tenisu najboljih igrača, proslavivši na kraju pobjedu prvog nositelja i petog igrača svjetske ranking ljestvice. Do viđenja do sljedećeg Zagreb Indoorsa 2007. godine!

Zanimljivi rezultati

Osvajač juniorskog Roland Garrosa, 17-godišnji Marin Čilić zabilježio je svoju prvu pobjedu na ATP touru, Ivo Karlović i Lovro Zovko izborili su plasman u polufinale igre parova, Ilija Bozljac (SiCG) je iz kvalifikacija stigao do četvrtfinala, a Novak Đoković (SiCG) je odigrao svoje prvo polufinale na ATP touru.

Od 10. do 12. veljače Graz je domaćin Davis cup susreta

Austrija – Hrvatska

Prvi protivnik u godini obrane svjetske titule je momčad za koju igraju tri ljevoruka igrača

Piše: Dražen Prčić

U sportu postoji nepisano pravilo po kojemu je »lakše« neшто osvojiti nego to poslije obraniti. Hrvatska Davis cup momčad pokorila je teniski svijet prošle 2005. godine, a već ovog vikenda (10.-12. veljače) u Grazu protiv Austrije očekuje je prva prepreka na putu obrane laskavog naslova. Kao najbolju uvertiru u duele s Koubekom, Meltzerom i Knowleom, te podsjećanju na veličanstvene trenutke iz Bratislave prilikom osvajanja »Salatare«, razgovarali smo s Marijom Ančičem, koji je donio posljednji bod protiv Slovačke.

► **Kako ste se osjećali u trenutku kada ste postali svjesni, nakon Ljubičićevog poraza protiv Hrbatyja, da morate pobijediti u posljednjem, odlučujućem, meču?**

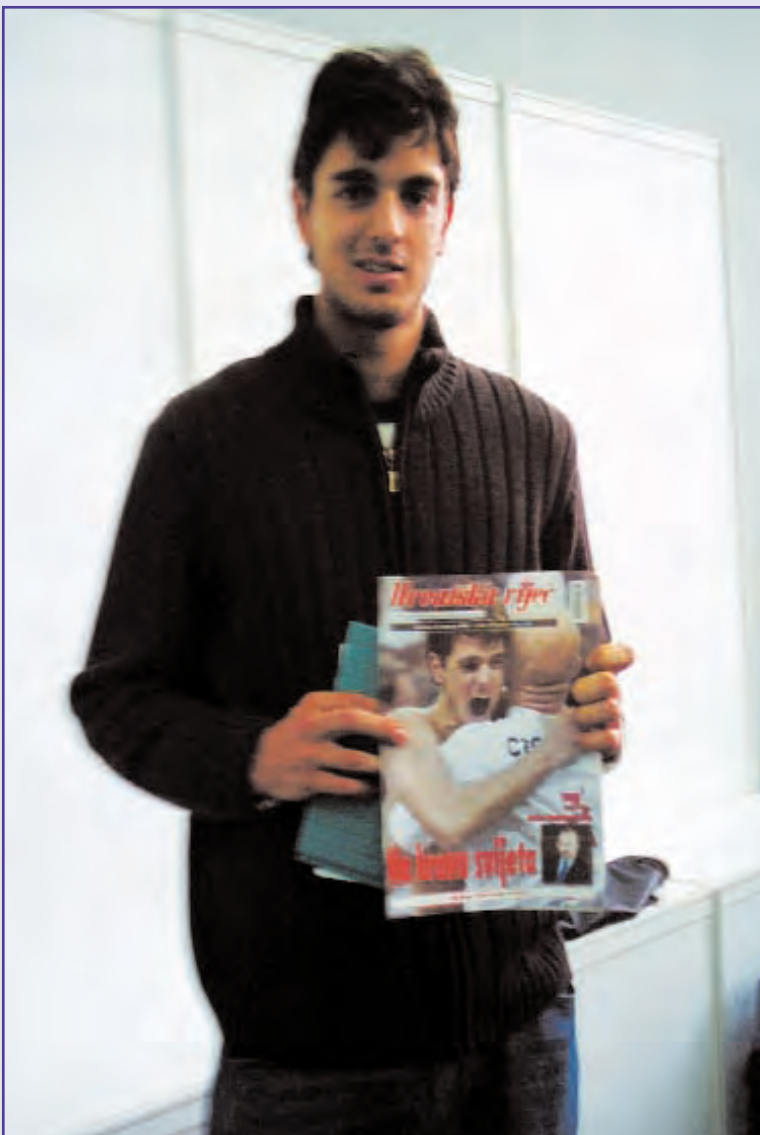
Svašta mi je prolazilo kroz glavu, bio je to ogroman pritisak, i kako je sada isključivo na meni da pobijedim i postanemo svjetski prvaci. Jednostavno nije bilo druge, na meni je ili nije...

► **O čemu ste mislili pred izlazak na teren?**

Da moram dobiti, i tako sam ušao na teren. Unatoč okolnosti što je on (Mertinak op. a.) bio znatno niže rangirani tenisač od mene, a u slučaju pobjede bi postao nacionalnim herojem.

► **Kako biste usporedili taj susret s onim protiv Agassija u Roland Garrosu?**

To nije bilo ni blizu glede psihološkog naboja, jer tada sam igrao isključivo za sebe, dok sam u Bratislavi znao da me »cijeli« svijet gleda, da je 2:2 i da u tom meču nemam pravo na kiks. Zbog cijele nacije, navijača u dvorani, svih svojih suigrača, naših dotadašnjih rezultata...

► **Protekla 2005. godina donijela Vam je najveće uspjehe u vašoj profesionalnoj karijeri, osvajanjem prvog ATP turnira i Davisova cupa. Što je to donijelo u vašem individualnom osjećanju glede konačne potvrde igračke vrijednosti?**

Prošlogodišnji sjajni rezultati na najbolji način su upotpunili niz velikih rezultata u kojemu su i polufinale Wibletona, te bronca u paru s Ljubičićem na OI u Atini. Današnji osjećaj krasi novu zadaću želje za postizanjem novih vrhunskih rezultata i dometa, prije svega obrane naslova u Davisovom cupu, osvajanja novog ATP turnira...

► **Osvajanje Davisova cupa, ali i ovogodišnja njegova obrana, u mnogome zavise od dobrog dubla. Malo je igrača, poput Vas i Ljubičića, koji jednako dobro igrate i singl i dubl.**

U biti to je i jedan od glavnih razloga zašto smo uspjeli osvojiti naslov najbolje momčadi na svijetu. Nadam se da ćemo nastaviti pobjednički niz, jer već dugo igramo skupa i doista se dobro poznajemo.

► **Kako biste prokomentirali nedavni nastup na Australian Openu?**

Nažalost imao sam problema s okom, te privikavanjem na teške vremenske uvjete, i zbog toga mi je žao da poslije finala u Aucklandu i serije odličnih mečeva nisam uspio nastaviti istim tempom u Australiji.

► **Što biste izdvojili kao novinu u vašoj igri i s kakvim adutima ulazite u nastavak sezone u kojoj Vas ovog vikenda očekuje i prva obrana naslova u Davisovu cupu?**

Mislim da sam ostvario veliki napredak u načinu svoje igre, igram mnogo više agresivnije, puno bliži sam crti,

mного više poena završavam volejom i pokušat ću taj svoj način igre učiniti još više prepoznatljivim uz svoje tenisko ime.

Mix sa sestrom Sanjom

Nadam se da bih već ove godine, na nekom od Grand Slam turnira, mogao zaigrati u paru sa svojom sestrom Sanjom, koja je unatoč ozljedama, također, imala izvrsnu prošlu natjecateljsku sezonu.

Osnivanje Matice ilirske

Priredio: Zdenko Samaržija

5. veljače 1925. godine uhićen je *Stjepan Radić*, predsjednik Hrvatske seljačke stranke, pod smiješnom optužbom da širi boljševizam.

5. veljače 1971. godine pristao je »Apollo 14« na Mjesecu.

6. veljače 1461. godine rođen je u Dubrovniku *Džore Držić*, hrvatski pjesnik.

6. veljače 1906. godine rođen je u Vinkovcima

Josip Bogner, kazališni kritičar.

6. veljače 1988. godine umro je *Zvonimir Rogoz*, hrvatski kazališni i filmski glumac i prvi stogodišnjak u kazališnoj povijesti Hrvatske.

6. veljače 1597. godine umro je *Frane Petriš*, hrvatski filozof i polihistor

6. veljače 1935. godine umro je u Gredicama u Hrvatskom zagorju *Ksaver Šandor Gjalski*, hrvatski književnik.

7. veljače 1916. godine rođen je *Mladen Veža*, hrvatski slikar.

7. veljače 1936. godine umro je *Josip Pičman*, hrvatski arhitekt.

7. veljače 1839. godine *Walt Disney* je završio filmsku verziju bajke o Snjeguljici i sedam patuljaka. Na tom projektu radilo je oko 1000 zaposlenika.

7. veljače 1945. godine postrojbe 8. korpusa NOVJ zauzele su Široki Brijeg. Partizani su iz osвете ubili 12

širokobreških franjevaca.

7. veljače 1984. godine prvi je čovjek izašao u šetnju Svemir.

7. veljače 1884. godine prvo vremensko pismo izvješće s Medvednice načinio je profesor geologije *Mijo Kišpatić*.

7. veljače 1819. godine rođena je u Zagrebu *Sidonija Rubido-Erdödy*, prva hrvatska koncertna i operna pjevačica. Pjevala je na praiizvedbi praiizvedbi prve hrvatske opere »Ljubav i zloba« *Vatroslava Lisinskog*. Umrla je 17. veljače 1884. godine na imanju Gornja Rijeka kraj Križevaca.

8. veljače 1992. godine *Tomislav Čižmešija* ponosno je ponio hrvatsku trobojnicu na otvaranju 16. Zimskih olimpijskih igara u Albertvilleu.

8. veljače 1878. godine rođen *Martin Buber*, židovski pisac i filozof, rođen u Austriji.

8. veljače 1908. godine umro u Zagrebu *Marijan Derenčin*, svestrani znanstvenik, umjetnik i političar, jedan od najistaknutijih ljudi što ga je Rijeka dala javnom životu. Rođen je 24. rujna 1838. godine.

8. veljače 1984. godine svečano su otvorene u Sarajevu Četrnaeste zimske olimpijske igre.

8. veljače 1833. rođena je u Pragu *Marija Fabković*, prva kvalificirana učiteljica tjelovježbe za građanske i učiteljske škole, borac za prava žena u Hrvatskoj, spisateljica, dugogodišnja članica Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora

8. veljače 1885. godine rođen je u Vinkovcima *Ivan Kozarac*,

hrvatski, pjesnik, pripovjedač i romanopisac. Umro je 16. studenoga 1910. godine u Vinkovcima.

9. veljače 1881. godine rođen je u Koprivnici *Pavao Vuk-Pavlović*, hrvatski filozof židovskoga podrijetla.

9. veljače 1573. godine »Sada valja pobijediti ili umrijeti« rekao je prema legendi *Matija Gubec*.

9. veljače 1900. godine po prvi puta održano je natjecanje u tenisu između SAD i Velike Britanije, preteča Davisovog kupa. Natjecanje je organizirao američki tenisač *Dwight Davis*.

9. veljače 1888. godine rođen *Vinko Foretić*, hrvatski povjesničar koji se bavio poviješću Dubrovnika.

10. veljače 1960. godine umro je u Krašiću *Alojzije Stepinac*, zagrebački nadbiskup i kardinal.

10. veljače 1957. godine u Parizu dvadeset država potpisalo s Jugoslavijom mirovni ugovor.

10. veljače 1675. godine umro je *Ivan Belostenec*, pavlin, hrvatski jezikoslovac i leksikograf.

10. veljače 1919. godine umro je *Antun Radić*, osnivač Hrvatske pučke seljačke stranke, etnolog i novinar.

10. veljače 1923. godine rođen *Matko Pejić*, hrvatski esejist i povjesničar umjetnosti.

11. veljače 1929. godine potpisan je Lateranski ugovor kojim je osnovana država Vatikan.

11. veljače 1838. godine je osnovana je Matica ilirska.

11. veljače 1932. godine rođen je u Osijeku *Branko Lustig*, holivudski filmski producent.

11. veljače 1852. godine *Ivan Visin*, pomorski kapetan, Hrvat rodom iz Prčnja u Boki Kotorskoj, isplovio je iz Antwerpena s malim jedrenjakom *Splendid* i posadom od 11 članova, prema Valparaisu u Čileu. Brod je pristajao u San Francisco i Honolulu, da bi 1853. stigao na Daleki istok. Tamo je trgovao ploveći Kineskim morem i Tihim oceanom, Natrag u Europu Vizin je krenuo iz Singapura, da bi oko Rta dobre nade 1859. stigao u englesku luku Plymouth. Bio je prvi Hrvat koji je oplovio svijet.

11. veljače 1925. godine umro u Rimu *Josip Kašman*, najveći hrvatski pjevač bariton. Rođen u Malom Lošinj 14. srpnja 1847. godine

12. veljače 1908. godine umro je u Zagrebu prvi meteorološki motritelj na zagrebačkoj postaji na Griču, najglasovitijoj meteorološkoj postaji, *Ivan Stojžir*.

13. veljače 1675. godine rođen je u Dubrovniku *Ignjat Đurđević*, hrvatski barokni pjesnik i prevoditelj.

13. veljače 1945. godine srušteno je u bombardiranju središte njemačkog grada Dresdena sa zemljom.

13. veljače 1787. godine umro je u Milanu *Ruder Josip Bošković*, isusovac, hrvatski filozof, matematičar, fizičar, astronom, diplomat i pjesnik. Rođen je 18. svibnja 1711. godine u Dubrovniku.

13. veljače 1894. godine umro je u Zagrebu *Franjo Rački*, svećenik, povjesničar, urednik novina, pokretač znanstvenih časopisa, voditelj i utemeljitelj JAZU-a.

13. veljače 1749. godine umro je u zatvoru u Veneciji *Filip Grabovac*, franjevac i povjesničar.

Nadbiskup Alojzije Stepinac

SASTAVNI TICA SUSAT	VLAKA SPORTSKA HINJALICA U TORINU OMI I DANA	PROSTOR SPRED KUGL	KAJST KUP EPONA KAMER DOBA	KODAM	KNUŽEV KOTI	MUŠTIVNA ELEKT KONA	SLAVNI FRAZIT KOD KODI KODI							
WATER POLLET VODOLJAN														
FINI VRBE VI														
RUSKI POLITIKAR VJACELAV DARJALVI KOTEL														
HAN II TJEDNU														
GRČKI ZIGANO CJATRAIO								HUPONA RIBU HUPON						
ERVIN SINKO			KARLO UMIT MILIT MILETO			KIRIK KOTVR DUE TEORIJ								
OTOKAR (KODI)				TYCHNIK PARNIK KUTLOVY SIVANO										
OKUL RIVANJE KUKOTISA														
SASTAVNI VETNIK		VELIKI ALUSKA NIZINA KUP VACI JURCEVID						FRONTMAN TSHO MUDO POFA DWORK	DRŽAVNIK TISH HOWER	SESTI PARK LATIN SKIRM	LINGVIST DCHMEKY	ORGAN VITRI SKUPOVE	GORSKI VITRI KOBARICA	
MLAD MULSLIC							POLESKA LUKA NA HUPON							DOŠATAK MILFLOU
MANON (KODI)					DISCIPLINA NA ZOI SIVOTINJA ELIKNA KONJU									
DRUGI (KODI)				TROPO PUTEM ROCK KUP ERIO										
GRAD NA PLIM						SLAVNA JAPANSKA FRESCATA AMERIČKI ELI CHRISTINA							POŠFOR SREDISTE THANNA	
"SUMROV"		ELIAR DÜRER AMROLO DE MILIA									OLIMPIO FILMER SUPRANIK			
ZUTA TITRA KUNARSKIH OTOKA								HERMAN BESJED TURSK TIVJES NIGAR NEVIZADE						
"ERBIJ"			EALAMIRA HARIZ SKANU KUSKO IME			TAUSTRIJA ASSOCIATION FOR LITHICAL BIOLOGY				VRSTA MINERALA NEMAN KUTIAJA				
PRKOS					SLIKARNA DUŠA RIEAR PORRAJ KODI						ZAGREB KARIN ZA KODI KODI			
NAJPOZ NATLIA SVJETSKA LITRKA BIOKLISTA												ZAGREB KARIN ZA KODI KODI		
VRSTI KODI						DISCIPLINA NA ZOI								

RJEŠENJA:

GRISSON, REZANCI, UMBRIEL, DERA, AA, ANI, ANN, ASAS, B, KR, NAHA, V, MANON, ABELARD, RAKETNI MOTOR, P, TROPO, ČERETALO, EKSTRA, AEROSOL, TATI, TEN, OKOVI, KS, KORIDOR, HOT, LAO, MOLAT, KARO, I, PREPARATI, IL, MONOLIT, DALEKO, ARAGON, HANOMAG

PETAK 10. 2. 2006.

HRT 1

06.45 TV raspored
06.50 TV kalendar
07.00 Dobro jutro, Hrvatska
09.10 Svijet slavnih, serija
09.55 TV raspored
10.00 Vijesti
10.10 Odmor u osovini zla: Kuba

10.50 Vijesti iz kulture
10.55 Vrijeme danas
11.00 Među nama, znanstveno obrazovni program
12.00 Dnevnik
12.16 TV kalendar
12.30 Ljubav nema cijene, serija
13.20 Oprah Show
14.05 Vijesti
14.13 Vrijeme danas
14.15 Sestre, serija
15.05 Spiderman, crtana serija
15.30 Nora Fora, igra za djecu
16.00 Singing problem, dokumentarna emisija
16.35 Život je lijep
17.35 Vijesti
17.50 Najslabija karika, kviz
18.35 Ljubav u zaleđu, serija
19.30 Dnevnik
20.10 Zapravo ljubav, britanski film
22.25 Kontraplan
23.10 Vijesti iz kulture
23.20 Umorstva u Midsomeru 8., serija
00.55 Vijesti dana
01.05 Svetac utvrde Washington, američki film
02.50 Druga strana ljubavi, njemački film
04.20 Mač yakuze, američki film
06.00 Slobodna zona, kratki dokumentarni film
06.15 Oprah Show
07.00 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

06.45 TEST
07.00 VIP DJ
07.30 TV raspored
07.35 Teletubbies, lutkarska serija

08.00 SOS krokači, crtana serija
08.25 ŽUTOKLJUNAC
09.20 Učilica
09.30 NULTI SAT:
09.40 Deset minuta
10.00 Kokice
10.30 Zasjedanje Hrvatskog sabora, prijenos
13.00 Tenis Davis Cup: Austrija Hrvatska, prijenos dva meča
20.00 Otvaranje Zimskih Olimpijskih igara, prijenos
23.35 Vijesti na drugom
23.50 Ponoć u Sankt Peterburgu, britansko kanadski film
01.15 Pregled programa za subotu

nova

06.45 Superklinke, crtana serija
07.10 Ona ili on, kviz
07.35 Nasljednica, serija
08.25 TV prodaja
08.35 Ljubav na kocki, serija
09.25 TV prodaja
09.35 Putovi ljubavi, serija
10.35 Izlog strasti, serija
11.05 VIP DJ, glazbena emisija
11.40 Šaljivi kućni video
12.20 Jedno vjenčanje I nevolja, igrani film
14.20 Bumerang, serija
15.15 TV prodaja
15.25 Moja obitelj, serija
16.00 Rodney, serija
16.30 Nasljednica, serija
17.25 Vijesti Nove TV
17.30 Hypo Ski report
17.35 Ljubav na kocki, serija
18.30 Ona ili on, kviz
18.55 Hypo Ski report
19.00 Dnevnik Nove TV
19.20 Sport Nove TV
19.25 Vrijeme Nove TV
19.30 Nova navečer, informativni magazin
19.55 Vrijeme Nove TV
20.00 Istraga, kriminalistički magazin
21.00 Uragan straha, igrani film
23.10 Kućanice, serija
00.00 National Geographic report: DNK misterije – Potraga za čovjekom
00.05 Pripravnik, serija
00.55 Jedna posebna noć, igrani film
02.30 Kraljica mača, serija
03.15 Kraj programa

RTL

06.50 Ljubav bez predaje, telenovela (R)
07.40 Transformers Cybertron, crtana serija
08.00 Beyblade, crtana serija
08.25 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)

08.45 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija (R)
09.35 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
10.00 Roseanne, humoristična serija (R)
10.20 Bračne vode, humoristična serija (R)
10.45 Dadilja, humoristična serija (R)
11.10 Sanja, talk show (R)
12.10 Eksploziv, magazin (R)
12.40 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
13.05 Ljubav jednog oca, telenovela
14.10 Ljubav bez predaje, telenovela
14.55 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija
15.45 Simpsoni, humoristična animirana serija
16.10 Pod istim krovom, humoristična serija
16.35 Roseanne, humoristična serija
17.00 Bračne vode, humoristična serija
17.30 Dadilja, humoristična serija
17.55 Sanja, talk show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Eksploziv, magazin
19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
20.10 Nuklearna opasnost, igrani film, akcijski
21.35 Biološko oružje, igrani film, akcijski triler
23.15 Vijesti, informativna emisija
23.25 Putovanje gospođe Lambert, igrani film, drama
00.55 Zapleši sa mnom, igrani film, drama (R)

SUBOTA

HRT 1

07.45 TV raspored
07.50 TV kalendar
08.00 Vijesti
08.05 ŽUTOKLJUNAC
09.00 NULTI SAT
10.00 Vijesti
10.10 Briljanteen
10.55 Vijesti iz kulture
11.00 National Geographic: Roniti u tudincima
12.00 Dnevnik
12.16 TV kalendar
12.30 Ljubav nema cijene, serija
13.15 Prizma, multinacionalni magazin
14.00 Vijesti
14.10 TV raspored
14.15 Spas 911
15.00 Orgazmički organsko, dokumentarna serija
15.25 Dvoboj vrtlara
15.55 Oprah Show
16.40 Vijesti
16.50 Inspektor Rex 8., serija
17.40 Dvoboj u rijeci, dokumentarni film
18.35 TV Bingo Show
19.15 LOTO 7/39
19.30 Dnevnik
20.05 Studio 10
21.25 Deseta stuba, američki film
23.10 Vijesti dana
23.20 Vijesti iz kulture
23.30 Žigolo, američki film
01.20 Ljubavni trokut, američki film
02.45 J'ai faim, francuski film
04.20 Inspektor Rex 8., serija
05.10 Alias 3., serija

05.50 Oprah Show
06.35 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

08.05 TEST
08.20 TV raspored
08.25 Teletubbies, lutkarska serija

11. 2. 2006.

08.50 Ljubav u zaleđu, serija
 10.20 Kinoteka: Kings of the Sun, američki film
 12.05 Kućni ljubimci
 12.35 Duhovni izazovi međureligijski magazin
 12.50 Glas domovine
 13.20 Automagazin
 14.00 Tenis Davis Cup: Austrija Hrvatska, parovi
 18.45 O. C., serija
 19.30 Simpsoni 15., humoristična serija
 20.00 Zamjene, američki film
 22.05 Alias 3., serija
 22.50 ZOI 2006 pregled dana
 23.20 ZOI 2006.: Klizanje parovi kratki program, sn.
 23.50 Sport danas
 00.00 Koncert
 01.00 Pregled programa za nedjelju

06.40 Cubix, crtana serija
 07.55 Yu-gi-oh, crtana serija
 08.45 Ninja kornjače, crtana serija
 09.35 TV prodaja
 09.45 Ja sam Jagoda Kolačić, crtani film
 10.35 Tri sestre, serija
 11.05 Djevojke s Beverly Hillsa, serija
 11.45 Čarobnice, serija
 12.35 Policijski početnik, serija
 13.25 Superagent, serija
 14.25 Automotiv, auto moto magazin
 15.00 Pripravnici, serija
 15.50 Vijesti Nove TV
 15.55 Hypo Ski report
 16.00 Druga šansa, igrani film
 17.55 Istraga, kriminalistički magazin
 18.55 Hypo Ski report
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV
 19.25 Vrijeme Nove TV
 19.30 Nova navečer, informativni magazin
 19.55 Vrijeme Nove TV
 20.00 Zuhra show, zabavna emisija
 21.00 VEČER S MOJOM ZVIJEZDOM: igrani film
 22.55 Žena za koju se umire, igrani film
 00.45 VIP DJ, glazbena emisija

01.15 Taksist, serija
 02.00 Druga šansa, igrani film
 03.45 Kraj programa

06.55 Eksploziv, magazin (R)
 07.30 Ed, Edd i Eddy, crtana serija
 07.50 Dexterov laboratorij, crtana serija
 08.15 Johnny Bravo, crtana serija
 08.40 Medvjedići dobra srca, crtana serija
 09.00 Sabrina, mala vještica, humoristična serija
 09.25 Centar svijeta, humoristična serija
 09.45 Zabranjena ljubav, sapunica (5 epizoda) (R)
 11.55 Pozdrav iz Wonderfallsa, humoristična serija
 12.40 Dodir s neba, fantastična/dramska serija
 13.25 Everwood, dramska serija

14.10 Bakonja fra Brne, igrani film, komedija
 15.55 Nuklearna opasnost, igrani film, akcijski (R)
 17.20 Zvijezde Extra: 101 zvjezdani makeover, zabavna emisija
 18.15 Auto moto tv, magazin
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Žuta minuta, zabavna emisija
 20.10 U. S. Marsahals, igrani film, akcijski triler
 22.20 Elitni ubojice, igrani film, akcijski triler
 23.50 Playboy: Djevojačke prave namjere, igrani film, erotski
 01.35 Biološko oružje, igrani film, akcijski triler (R)
 03.10 Putovanje gospode Lambert, igrani film, drama (R)

NEDJELJA 12. 2. 2006.

07.20 TV raspored
 07.25 TV kalendar
 07.35 Vijesti
 07.40 Dječji posli, američki film za djecu
 09.05 Aladdin, crtana serija
 09.25 Timon i Pumbaa, crtana serija
 09.50 Vijesti
 09.58 Vrijeme danas
 10.00 Vijesti iz kulture
 10.10 Hercule Poirot: Ubojstvo na igralištu za golf, britanski TV film
 12.00 Dnevnik
 12.15 TV kalendar
 12.30 Plodovi zemlje
 13.25 Rijeka: More
 14.00 Nedjeljom u dva
 15.05 Vijesti
 15.20 Put oko svijeta u osamdeset blaga s Danom Cruickshankom: Od Uzbekistana do Sirije
 16.25 Lov na antikvitete
 17.00 Nedjeljom popodne
 19.15 LOTO 6/45
 19.30 Dnevnik
 20.10 Tko želi biti milijunaš?, kviz
 21.10 Kako je počeo rat na mom otoku, hrvatski film
 22.55 Shpitzza
 23.45 Vijesti dana
 23.55 Vijesti iz kulture
 00.05 Zakon i red: Odjel za žrtve 6., serija
 00.55 Te noći, američki film
 02.20 Nedjeljom u dva
 03.20 Zakon i red: Odjel za žrtve 6., serija
 04.05 Plodovi zemlje
 04.55 Split: More
 05.25 Shpitzza
 06.10 Lov na antikvitete

08.15 TEST
 08.30 TV raspored
 08.35 Ljubav u zaleđu, serija
 10.50 Biblija
 11.00 Zagreb: Misa, prijenos 50'!!!

11.55 ZOI 2006.: Alpsko skijanje spust (M), prijenos
 13.30 Mir i dobro 25'!!
 14.00 Tenis Davis Cup: Austrija Hrvatska, prijenos (jedan ili dva meča)
 17.55 ZOI 2006.: Skijaški skokovi 90 m, prijenos
 19.45 Simpsoni 15., humoristična serija
 20.10 HNL: Hajduk Dinamo, 1. poluvrijeme
 21.00 Sport danas
 21.15 HNL: Hajduk Dinamo, 2. poluvrijeme
 22.05 ZOI 2006. pregled dana
 22.40 Evergreen ciklus klasičnog vesterna: Čovjek sa zapada, američki film
 00.20 Pregled programa za ponedjeljak

07.00 Školska liga
 07.25 Yu-gi. oh, crtana serija
 08.15 Ninja kornjače, crtana serija
 09.05 TV prodaja
 09.15 Školsko zvono: Vjenčanje u Vegasu, igrani film
 10.45 TV prodaja
 10.55 National Geographic report
 11.00 Veličanstveni Ambersonovi, mini serija
 13.10 Zelena karta, igrani film
 15.00 VEČER S MOJOM ZVIJEZDOM: igrani film
 16.55 Vijesti Nove TV
 17.00 Hypo Ski report
 17.05 Zuhra show, zabavna emisija
 18.00 Red carpet, zabavna emisija
 18.55 Hypo Ski report
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.25 Sport Nove TV
 19.30 Vrijeme Nove TV
 19.35 Nova navečer, informativni magazin
 19.55 Vrijeme Nove TV
 20.00 Lovci na dijamante I, igrani film
 21.40 Spremnost na sve, igrani film
 23.15 Zona smrti, serija
 00.00 Red Carpet, zabavna emisija
 00.50 VIP DJ, glazbena emisija
 01.20 Automotiv, auto moto magazin
 01.45 Kraj programa

NEDJELJA

- 06.35 Medvjedići dobra srca, crtana serija
 07.00 Krava i Pilić, crtana serija
 07.20 Dexterov laboratorij, crtana serija
 07.50 Johnny Bravo, crtana serija
 08.10 Sabrina mala vještica, humoristična serija (R)
 08.35 Centar svijeta, humoristična serija (R)
 09.00 Mijenjam ženu, dokumentarna serija (R)
 10.10 Hamdija – život milijunaša, dokumentarna sapunica (R)
 11.00 Dvornikovi, humoristična serija (R)
 11.50 Prijatelj na kvadrat, zabavna emisija
 12.55 Školske tajne, dramska serija
 13.40 Volja za životom, igrani film, drama
 15.15 U. S. Marsahals, igrani film, akcijski triler (R)
 17.25 Salto, zabavna emisija
 18.10 Ekkluziv, magazin
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Neobični ljudi, dokumentarna serija
 20.10 Posljednja jesen, igrani film
 20.10 Razvali, igrani film, drama (drugi izbor)
 22.10 FBI: Istraga, dokumentarno-kriminalistička serija
 21.50 FBI: Istraga, dokumentarno-kriminalistička serija (drugi izbor)
 23.00 Novi forenzičari, dokumentarno-kriminalistička serija
 22.40 Novi forenzičari, dokumentarno-kriminalistička serija (drugi izbor)
 00.00 Autopsija, dokumentarno-kriminalistička serija
 23.40 Autopsija, dokumentarno-kriminalistička serija (drugi izbor)
 00.30 Playboy: Djevojačke prave namjere, igrani film, erotski (R)
 00.10 Playboy: Djevojačke prave namjere, igrani film, erotski (R) (drugi izbor)

PONEDJELJAK 13. 2. 2006.

- 06.45 TV raspored
 06.50 TV kalendar
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 Svijet slavnih, serija
 09.55 TV raspored
 10.00 Vijesti
 10.10 Putovanje u opasno područje američki potpis: Vijetnam
 10.55 Vijesti iz kulture
 11.00 Vrijeme danas
 11.05 Riječ i život, religijski program
 12.00 Dnevnik
 12.15 TV kalendar
 12.30 Ljubav nema cijene, serija
 13.20 Maja, talkshow
 14.00 Vijesti
 14.13 Vrijeme danas
 14.15 Sestre, serija
 15.05 Spiderman, crtana serija
 15.30 Nora Fora, igra za djecu
 16.00 AlpeDunavJadran
 16.35 Život u živo
 17.35 Vijesti
 17.50 Najslabija karika, kviz
 18.35 Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 Dnevnik
 20.10 Dan očeva, američki film
 21.50 Na posebnom zadatku
 22.20 Vijesti iz kulture
 22.35 Otvoreno
 23.30 Na rubu znanosti: Šamanizam
 00.35 Vijesti dana
 00.50 Dobro ugođena večer: Zagrebačka filharmonija In memoriam Matačić
 01.50 Sutkinja Amy 5., serija
 02.35 Dan očeva, američki film
 04.10 Nitko nije savršen 2., humoristična serija
 04.30 AlpeDunavJadran
 05.00 Na rubu znanosti: Šamanizam
 06.00 Ljubav nema cijene, serija

- 07.15 TEST
 07.30 TV raspored
 07.35 Teletubbies, lutkarska serija
 08.00 Crtani film
 08.25 ŽUTOKLJUNAC
 09.20 Učilica
 09.30 NULTI SAT:
 09.40 Na glasu
 10.00 Kratki spoj
 10.30 Spiderman, crtana serija
 10.55 Briljanteen

- 11.40 Život pred nama, serija za mlade
 12.30 Čuda znanosti
 13.00 NULTI SAT
 14.00 Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 14.15 Vijesti za gluhe
 14.25 Hercule Poirot: Ubojstvo na igralištu za golf, britanski TV film
 16.10 Vijesti na drugom
 16.20 Vrijeme sutra
 16.25 Svijet slavnih, serija
 17.10 Sutkinja Amy 5., serija
 18.00 Hrvatska danas
 18.50 SOS krokači, crtana serija
 19.15 Nitko nije savršen 2., humoristična serija
 19.35 VIP DJ
 20.10 Uzmi ili ostavi, TV igra
 20.50 Koncert: Severina u Domu sportova
 22.15 Vijesti na drugom
 22.25 ZOI 2006. pregled dana
 23.00 Petica
 23.50 Filmovi Aleksandra Sokurova: Neman, film
 01.35 Pregled programa za utorak

- 07.00 Superklinke, crtana serija
 07.25 Ona ili on, kviz
 07.50 Nasljednica, serija
 08.50 Ljubav na kocki, serija
 09.40 TV prodaja
 09.50 Putovi ljubavi, serija
 10.45 Izlog strasti, serija
 11.15 VIP DJ, glazbena emisija
 11.50 Šaljivi kućni video
 12.30 Lovci na dijamante I, igrani film
 14.20 Red Carpet, zabavna emisija
 15.15 TV prodaja
 15.25 Moja obitelj, serija
 16.00 Rodney, serija
 16.30 Nasljednica, serija
 17.25 Vijesti Nove TV
 17.30 Hypo Ski report
 17.35 Ljubav na kocki, serija
 18.30 Ona ili on, kviz
 18.55 Hypo Ski report
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV
 19.25 Vrijeme Nove TV
 19.30 Nova navečer, informativni magazin
 19.55 Vrijeme Nove TV
 20.00 Drugo lice – Petar Vlahov show
 21.00 Prvi u tjednu: Sedma sreća, igrani film
 22.40 Kućanice, serija.

- 23.30 Will I Grace, serija
 00.00 Ljubav I seks, igrani film
 01.20 Kraljica mača, serija
 02.05 Kraj programa

- 06.50 Ljubav bez predaje, telenovela (R)
 07.40 Transformers Cybertron, crtana serija
 08.00 Beyblade, crtana serija
 08.25 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 08.45 Anastasia, sapunica
 09.35 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 10.00 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.20 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.45 Dadija, humoristična serija (R)
 11.10 Sanja, talk show (R)
 12.10 Ekkluziv, magazin (R)
 12.40 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 13.05 Ljubav jednog oca, telenovela
 14.10 Ljubav bez predaje, telenovela
 14.55 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija
 15.45 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.10 Pod istim krovom, humoristična serija
 16.40 Roseanne, humoristična serija
 17.00 Bračne vode, humoristična serija
 17.30 Dadija, humoristična serija
 17.55 Sanja, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 Smrtna kazna, igrani film, akcijski triler
 21.45 Tajni agenti, igrani film, akcijski/avanturistički
 23.20 Vijesti, informativna emisija
 23.35 Posljednja jesen, igrani film, drama/romantična komedija (R)
 23.35 Razvali, igrani film, drama (drugi izbor) (R)
 01.30 FBI: Istraga, dokumentarno-kriminalistička serija (R)
 01.10 FBI: Istraga, dokumentarno-kriminalistička serija (drugi izbor) (R)

UTORAK 14. 2. 2006.

HRT 1

06.45 TV raspored
06.50 TV kalendar
07.00 Dobro jutro, Hrvatska
09.10 Svijet slavnih, serija
09.55 TV raspored
10.00 Vijesti
10.10 Putovanje u opasno područje američki potpis: El Salvador / Panama
10.55 Vijesti iz kulture
11.00 Vrijeme danas
11.05 Meta, emisija za branitelje
12.00 Dnevnik
12.16 TV kalendar
12.30 Ljubav nema cijene, serija
13.20 Maja, talkshow
14.00 Vijesti
14.13 Vrijeme danas
14.15 Sestre, serija
15.05 Spiderman, crtana serija
15.30 Nora Fora, igra za djecu
16.00 Euromagazin
16.35 Život u živo
17.35 Vijesti
17.50 Najslabija karika, kviz
18.35 Ljubav u zaleđu, serija
19.30 Dnevnik
20.10 Globalno sijelo
20.45 Ništa osobno
21.30 E, moj Saša dokumentarna emisija
22.00 Vijesti iz kulture
22.15 Otvoreno
23.10 Drugi format
00.05 Vijesti dana
00.20 Ponoćna antologija: Monsunsko vjenčanje, indijski film
02.05 Stažist 3., humoristična serija
02.25 Sutkinja Amy 5., serija
03.10 Sestre, serija
03.55 Bez traga 3., serija
04.40 Slobodna zona, kratki dokumentarni film
04.50 Ništa osobno
05.30 Globalno sijelo
06.00 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

06.45 TEST
07.00 VIP DJ
07.30 TV raspored
07.35 Teletubbies, lutkarska serija
08.00 SOS krokači, crtana serija
08.25 ŽUTOKLJUNAC
09.20 Učilica
09.30 NULTI SAT:
09.40 Navrh jezika

10.00 Blizanke, irski dokumentarni film
10.30 Život pred nama, serija za mlade
11.20 TV raspored
11.30 Emisija
11.50 Alpsko skijanje (kombinacija) spust (M), pr.
13.10 Emisija
13.30 Slavni parovi: Lana Turner i Mervin le Roy
13.55 Život piše priče: Spone ljubavi, američki TV film
15.25 Vijesti za gluhe
15.35 TV raspored
15.40 Vijesti na drugom
15.50 Vrijeme sutra
15.55 Sutkinja Amy 5., serija
16.40 Emisija
16.50 Alpsko skijanje (kombinacija) slalom (M), prijenos 1. vožnje
17.50 Emisija
18.10 Hrvatska danas
19.00 Slobodna zona, kratki dokumentarni film
19.10 Emisija
19.20 Alpsko skijanje (kombinacija) slalom (M), prijenos 2. vožnje
20.55 Uzmi ili ostavi, TV igra
21.30 Vijesti na drugom
21.45 Bez traga 3., serija
22.35 ZOI 2006. pregled dana
23.35 ZOI 2006.: Klizanje (M) kratki program, snimka
00.05 Stažist 3., humoristična serija
00.25 Pregled programa za srijedu

nova

07.00 Superklinke, crtana serija
07.25 Ona ili on, kviz
07.50 Nasljednica, serija
08.50 Ljubav na kocki, serija
09.50 Putovi ljubavi, serija
10.45 Izlog strasti, serija
11.15 VIP DJ, glazbena emisija
11.50 Šaljivi kućni video
12.30 Sedma sreća, igrani film
14.20 Drugo lice – Petar Vlahov show
15.25 Moja obitelj, serija
16.00 Rodney, serija
16.30 Nasljednica, serija
17.25 Vijesti Nove TV
17.30 Hypo Ski report
17.35 Ljubav na kocki, serija
18.30 Ona ili on, kviz
18.55 Hypo Ski report
19.00 Dnevnik Nove TV
19.20 Sport Nove TV
19.25 Vrijeme Nove TV

19.30 Nova navečer, informativni magazin
19.55 Vrijeme Nove TV
20.00 Naša mala klinika, serija
21.00 Prsten sudbine, igrani film
22.35 Kućanice, serija
23.25 Murjak, plavuša i pas, serija
00.15 Veličanstveni Ambersonovi, igrani film
02.15 Kraljica mača, serija
03.00 Kraj programa

RTL

06.55 Ljubav bez predaje, telenovela (R)
07.40 Transformers Cybertron, crtana serija
08.00 Beyblade, crtana serija
08.25 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
08.50 Anastasia, sapunica
09.40 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
10.00 Roseanne, humoristična serija (R)
10.25 Bračne vode, humoristična serija (R)
10.50 Dadilja, humoristična serija (R)
11.15 Sanja, talk show (R)
12.10 Eksploziv, magazin (R)
12.40 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
13.05 Ljubav jednog oca, telenovela
14.10 Ljubav bez predaje, telenovela
14.55 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija
15.45 Simpsoni, humoristična animirana serija
16.10 Pod istim krovom, humoristična serija
16.40 Roseanne, humoristična serija
17.00 Bračne vode, humoristična serija
17.30 Dadilja, humoristična serija
17.55 Sanja, talk show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Eksploziv, magazin
19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
20.10 Hamdija – život milijunaša, dokumentarna sapunica
21.00 Veliki pogodak, igrani film, akcijska komedija
22.35 Cobra 11, kriminalistička serija
23.30 Vijesti, informativna emisija
23.45 Smrtna kazna, akcijski triler (R)
01.20 Tajni agenti, igrani film, akcijski/avanturistički (R)

SRIJEDA

HRT 1

06.45 TV raspored
06.50 TV kalendar
07.00 Dobro jutro, Hrvatska
09.10 Svijet slavnih, serija
09.55 TV raspored
10.00 Vijesti
10.10 Putovanje u opasno područje američki potpis: Nicaragua / Honduras
10.55 Vijesti iz kulture
11.00 Vrijeme danas
11.05 Treća dob, emisija za umirovljenike
12.00 Dnevnik
12.30 Ljubav nema cijene, serija
13.20 Maja, talkshow
14.00 Vijesti
14.10 TV raspored
14.13 Vrijeme danas
14.15 Sestre, serija
15.05 Spiderman, crtana serija
15.30 Nora Fora, igra za djecu
16.00 Znanstvena petica
16.35 Život u živo
17.30 Vijesti
17.45 Najslabija karika, kviz
18.30 Ljubav u zaleđu, serija
19.15 LOTO 7/39
19.30 Dnevnik
20.10 Piramida, zabavni program
21.20 Luda kuća, serija
22.00 Poslovni klub
22.40 Otvoreno
23.30 Vijesti iz kulture
23.40 Tajni život umjetničkih djela 4., dokumentarna serija
00.35 Vijesti dana
00.50 If These Walls Could Talk, američki film
02.25 Sutkinja Amy 5., serija
03.10 Sestre, serija
04.00 Ekipa za očevid 4., serija
04.45 Slobodna zona, kratki dokumentarni film
05.00 Znanstvena petica
05.30 Poslovni klub
06.00 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

07.15 TEST
07.30 TV raspored
07.35 Teletubbies, lutkarska serija
08.00 Crani film
08.25 ŽUTOKLJUNAC
09.20 Učilica
09.30 NULTI SAT:
09.40 Športerica
10.00 Iznad crte

SRIJEDA 15. 2. 2006.

10.30 Zasjedanje Hrvatskog sabora, prijenos
 11.30 Emisija
 11.50 Alpsko skijanje spust (Ž), prijenos
 13.30 Emisija
 13.50 Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 14.00 Opanci tete Pere, dokumentarna emisija
 14.30 Vijesti za gluhe
 14.40 Život piše priče: Ljubav te probudila, američki TVfilm
 16.10 Vijesti na drugom
 16.20 Vrijeme sutra
 16.25 Svijet slavnih, serija
 17.10 Sutkinja Amy 5., serija
 18.00 Hrvatska danas
 18.50 SOS krokači, crtana serija
 19.15 Nitko nije savršen 2., humoristična serija
 19.35 VIP DJ
 20.10 Kletva škorpiona, američki film
 22.05 Vijesti na drugom
 22.15 ZOI 2006. pregled dana
 23.20 Ekipa za očevid 4., serija
 00.05 ZOI 2006.: Hokej na ledu: Latvija SAD, snimka
 02.05 Pregled programa za četvrtak

07.00 Superklinke, crtana serija
 07.25 Ona ili on, kviz
 07.50 Nasljednica, serija
 08.40 TV prodaja
 08.50 Ljubav na kocki, serija
 09.50 Putovi ljubavi, serija
 10.50 Izlog strasti, serija
 11.20 VIP DJ, glazbena emisija
 11.55 Šaljivi kućni video
 12.35 Prsten sudbine, igrani film
 14.20 Naša mala klinika, serija
 15.25 Moja obitelj, serija
 16.00 Rodney, serija
 16.30 Nasljednica, serija
 17.25 Vijesti Nove TV
 17.30 Hypo Ski report
 17.35 Ljubav na kocki, serija
 18.30 Ona ili on, kviz
 18.55 Hypo Ski report
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV
 19.25 Vrijeme Nove TV
 19.30 Nova navečer, informativni magazin
 19.55 Vrijeme Nove TV
 20.00 Novi život ubojice, igrani film
 21.40 U sridu, društveno – politički magazin
 22.40 Kućanice, serija

23.35 National Geographic report: DNK misterije – Potraga za čovjekom
 23.40 JAG, serija
 00.35 24 sata u životu jedne žene, igrani film
 02.20 Kraljica mača, serija
 03.05 Kraj programa

07.00 Ljubav bez predaje, telenovela (R)
 07.45 Transformers Cybertron, crtana serija
 08.05 Beyblade, crtana serija
 08.30 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 08.55 Anastasia, sapunica
 09.40 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 10.05 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.30 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.50 Dadilja, humoristična serija (R)
 11.15 Sanja, talk show (R)
 12.15 Eksploziv, magazin (R)
 12.40 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 13.05 Ljubav jednog oca, telenovela
 14.10 Ljubav bez predaje, telenovela
 14.55 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija
 15.45 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.10 Pod istim krovom, humoristična serija
 16.40 Roseanne, humoristična serija
 17.00 Bračne vode, humoristična serija
 17.30 Dadilja, humoristična serija
 17.55 Sanja, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 Dvornikovi, humoristična serija
 21.05 Nestali, kriminalistička serija
 21.55 Vatreni dečki, dramska serija
 22.45 Cobra 11, kriminalistička serija
 23.40 Vijesti, informativna emisija
 23.55 Veliki pogodak, igrani film, akcijska komedija (R)
 01.35 Auto moto tv, magazin (R)
 02.00 Cobra 11, kriminalistička serija (R)

ČETVRTAK

06.45 TV raspored
 06.50 TV kalendar
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 Svijet slavnih, serija
 09.55 TV raspored
 10.00 Vijesti
 10.10 Putovanje u opasno područje američki potpis: Kambodža
 10.55 Vijesti iz kulture
 11.00 Vrijeme danas
 11.05 Trenutak spoznaje, znanstveno obrazovni program
 12.00 Dnevnik
 12.30 Ljubav nema cijene, serija
 13.20 Govorimo o zdravlju
 14.00 Vijesti
 14.13 Vrijeme danas
 14.15 Sestre, serija
 15.05 Spiderman, crtana serija
 15.30 Nora Fora, igra za djecu
 16.00 Potrošački kod
 16.35 Život u živo
 17.35 Vijesti
 17.50 Najslabija karika, kviz
 18.35 Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 Dnevnik
 20.10 Tko želi biti milijunaš?, kviz
 21.15 Brisani prostor
 22.00 Pola ure kulture
 22.40 Otvoreno
 23.40 Direkt
 00.15 Vijesti dana
 00.30 Pod njenim oknom (Pod njenim prozorom), slovenski film
 02.00 Sestre, serija
 02.45 Nitko nije savršen 2., humoristična serija
 03.05 Putovanje u opasno područje američki potpis: Kambodža
 03.50 Direkt
 04.20 Potrošački kod
 04.50 Pola ure kulture
 05.20 Brisani prostor
 06.00 Ljubav nema cijene, serija

06.45 TEST
 07.00 VIP DJ
 07.35 Teletubbies, lutkarska serija
 08.00 SOS krokači, crtana serija
 08.25 ŽUTOKLJUNAC
 09.20 Učilica
 09.30 NULTI SAT:
 09.40 Platno, boje, kist

10.00 Tečaj francuskog jezika
 10.30 Zasjedanje Hrvatskog sabora, prijenos
 13.35 Rodendan, dokumentarna emisija
 13.55 Život piše priče: Ukrotiti Andrewa, američki TVfilm
 15.25 Vijesti za gluhe
 15.35 Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 15.50 Vijesti na drugom
 16.00 Vrijeme sutra
 16.05 ZOI 2006.: Hokej na ledu: Švedska Rusija, pr.
 18.25 Kostajnica, dokumentarna emisija
 18.50 SOS krokači, crtana serija
 19.15 Nitko nije savršen 2., humoristična serija
 19.35 VIP DJ
 20.10 Celissimo, dokumentarno glazbena emisija
 21.15 Genijalci, kviz
 21.50 Vijesti na drugom
 22.00 ZOI 2006. sažetak dana
 22.50 Romeo mora umrijeti, američki film
 00.45 ZOI 2006.: Klizanje (M) slobodni program, snimka
 01.15 Pregled programa za petak

07.00 Superklinke, crtana serija
 07.25 Ona ili on, kviz
 07.50 Nasljednica, serija
 08.50 Ljubav na kocki, serija
 09.50 Putovi ljubavi, serija
 10.45 Izlog strasti, serija
 11.15 VIP DJ, glazbena emisija
 11.50 Šaljivi kućni video
 12.30 Novi život ubojice, igrani film
 14.20 U Sridu, društveno – politički magazin
 15.25 Moja obitelj, serija
 16.00 Tri sestre, serija
 16.30 Nasljednica, serija
 17.25 Vijesti Nove TV
 17.35 Ljubav na kocki, serija
 18.30 Ona ili on, kviz
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV
 19.25 Vrijeme Nove TV
 19.30 Nova navečer, informativni magazin
 19.55 Vrijeme Nove TV
 20.00 Bumerang, serija
 20.55 Jedno vjenčanje i nevolja, igrani film
 22.45 Kućanice, serija
 23.30 JAG, serija
 00.15 Posljednji poljubac, igrani film

16. 2. 2006.

02.00 Kraljica mača, serija
02.45 Kraj programa

06.55 Ljubav bez predaje, telenovela (R)
07.45 Transformers Cybertron, crtana serija
08.05 Beyblade, crtana serija
08.25 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
08.50 Anastasia, sapunica
09.40 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
10.00 Roseanne, humoristična serija (R)
10.25 Bračne vode, humoristična serija (R)

10.50 Dadilja, humoristična serija (R)
11.15 Sanja, talk show (R)
12.15 Eksploziv, magazin (R)
12.40 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
13.10 Ljubav jednog oca, telenovela
14.10 Ljubav bez predaje, telenovela
14.55 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija
15.45 Simpsoni, humoristična animirana serija
16.15 Pod istim krovom, humoristična serija
16.40 Roseanne, humoristična serija
17.00 Bračne vode, humoristična serija
17.30 Dadilja, humoristična serija
17.55 Sanja, talk show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Eksploziv, magazin
19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
20.10 Mijenjam ženu, dokumentarna serija
21.20 Svi lijepi konji, igrani film
23.20 Cobra 11, kriminalistička serija
00.15 Vijesti, informativna emisija
00.30 Nestali, kriminalistička serija (R)
01.15 Vatrene dečki, dramska serija (R)
02.00 Cobra 11, kriminalistička serija (R)

TV TJEDNIK NA YU ECO

Emisija na hrvatskom jeziku TV tjednik emitirat će se u petak 10. veljače u redovitom terminu od 20 sati na programu YU ECO televizije. Bit će prikazan prilog i o orguljaškom koncertu održanom 5. veljače u subotičkoj katedrali.

FILM TJEDNA

ROMEO MORA UMRIJETI

američki film
(ROMEO MUST DIE, 2000.)

HRT 2, 16.2.2006. 22.50

Hang Sing (J. Li), bivši hong-konški policajac, dolazi u Sjedinjene Američke Države da bi istražio bratovu smrt. Ubrzo otkriva da se našao u središtu bespoštednoga sukoba kriminalaca azijskoga podrijetla s afroameričkom bandom koju predvodi Isaak O'Day (D. Lindo). No, dok se u krvavom ratu za prevlast u podzemlju, zahvaljujući svojem iskustvu i borilačkoj vještini, još nekako i snalazi, otkriće da se zaljubio u Trishu (Aaliyah), kćer čovjeka koji stoji iza bratova ubojstva, dovodi ga u sudbonosnu dvojbu...

Andrzej Bartkowiak, Amerikanac poljskoga podrijetla, suvremenim je filmskim gledateljima poznat kao virtuozni snimatelj hollywoodskih blockbustera poput »Brzine« ili »Dante's Peak«. Akcijska borilačka eskapada »Romeo Must Die«, njegov je redateljski debut. Ujedno, riječ je i o prvoj američkoj glavnoj ulozi Jeta Lija (Hero), jednoga od ozbiljnijih pretendenta na prije-

stolje Jackija Chana, te glumačkome prvijencu tragično preminule mlade hip hop zvijezde Aaliyah. Stanovita inovacija koju je Bartkowiak unio u režiju klasičnih prizora kung fu borbi (rendgenski uvid u trenutačno stanje unutrašnjih organa boraca), vrlo dobra produkcija s nizom privlačnih zvijezda showbiza, prikladan R&B i reperski soundtrack te vješta fotografija Glena MacPhersona, i više su nego dostatni za prolaznu ocjenu.

Uloge: Aaliyah, Anthony Anderson, Edoardo Ballerini, DMX, Jon Kit Lee, Jet Li, Delroy Lindo, Henry O, Isaiah Washington
Scenaristi: Eric Bernt, John Jarrell
Redatelj: Andrzej Bartkowiak

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci – 800 dinara

☐ 1 godina – 1.500 dinara

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

INOZEMSTVO

☐ 1 godina – 70 EUR.

SWIFT: VIBHCS22
VOJVODANSKA BANKA
AD MS PIL, SUBOTICA
IBAN: CS73355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Hrvatska riječ

Ime i prezime:

Ulica i broj:

Mjesto i zemlja:

Telefon i e-mail:

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:

NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

"URNA"

A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PREDUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PREVOZ I CEREMONIJAL
SAHRANE

Tel.: 024/558-011

Cvećara:
Tel.: 024/557-130

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica - Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.942 din.)
- studenti uz prikaz indeksa uživaju popust od 30% (povratna karta je 2.707 din., a u jednom pravcu 1.514 din.)
- osobe starije od 60 godina imaju popust od 30%

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA DIREKTNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA PRAVCA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

**Zlatna medalja
za kvalitetu 2005.**

TippNet

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

BUDITE I VI GOST NA ŠOKAČKOM PRELU U BAČKOM BREGU 11. VELJAČE 2006. GODINE

